

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Évesre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Jogunk és érdekünk.

Írta: Dr. Kmety Károly.

Egy nagyon megnyugtató jelenség válik mindinkább kétségtelenné a bosnyák annexióval kapcsolatban, t. i. az, hogy a magyar állam összes irányadó tényezői megegyeznek azon felfogásban, hogy Bosnyákország visszacsatolására vonatkozó élő jogigényünk érintetlen teljességében fennáll és hogy az 1880. évi VI. törvénycikk e jogra károsan nem értelmezhető, hogy e törvény alkotásánál eszeágában sem volt a mi magyar törvényhozásunknak a közjogi hovatartozást kétségessé, homályossá, vitássá tenni, avagy éppen Ausztriának ehhez hozzászólási jogot biztosítván, a jogot elárulni.

Legyen bár pongyola és illetőleg szavai szerint félreérthető az a törvény, teljes képtelenség abba azt belemagarázni, hogy az derogál a királyi esküvel tett ígéretnek, hogy annak folytán a hitlevélbeli biztosítás utólagosan föltétellessé lett, az osztrák parlament hozzájárulásához kötött.

A „Fremdenblatt“, Achrenthal ur és az osztrák kormány félhivatalosa, egy ellenünk irányzott kirohanással be akarja bizonyítani, hogy a magyar közjogi irodalom álláspontja mellettük szól, de hát közjogi kézikönyveinkből vett összes idéze-

tei egy szemernyit se bizonyítanak, csak azt mutatják, hogy a magyar közjogi írók s közöttük e sorok szerény írója hűen lenyomatták az 1880. évi VI. t. cikk vonatkozó szakaszát, tanítván párhuzamosan Bosnyákországra fenmaradt önálló és elvülhetlen jogunkat.

Szót sem érdemes vesztegetni a bécsi félhivatalos azon okoskodására, hogy közös erővel foglaltuk el Boszniát, tehát ehhez a közös zsákmányhoz természetes joga lett Ausztriának is.

Nem bir-e fogalommal a „Fremdenblatt“ cikkírója arról, hogy míg osztrák-magyar a hadsereg, a visszafoglalás épp úgy mint a védelem, csak közös erővel történhetik, de ebből hátrány egyik államiságot, egyik állam külön jogait sem érheti. Hátha Porosz-Sziléziát vagy Lombard-Velenczét közös hadsereggel alkalmilag visszaszerezni, azt hiszi a „Fremdenblatt“ cikkírója, hogy a közös véráldozat címén igényt formálnánk arra, hogy azok a tartományok szent koronához csatoltassanak. Bizony a magyar józan ész és törvénytisztélet erre nem vetemednék, hanem természetesnek venné ez országoknak az osztrák császársághoz csatolását.

A míg azonban a magyar jogi igény feltétlenül fennáll, kezd belopózni a magyar sajtó hasábjaira az a kétely, vajjon követeljük-e kormányunktól és

parlamentunktól, hogy e jogot feltétlenül érvényesítse, vajjon nagy nemzeti és állami érdekeink nem az tanácsolják-e, hogy ne firtassuk a jogot, hanem hunyjunk szemet az osztrákok perfid követelőzései előtt, engedjük át Bosnyákországot nekik, vagy az összbirodalom eszméjét Bosznia által realitásra emelni törekvőknek stb.

Hát könyörgöm alásan, a magyar törvényhozás souverain joga szerint lemondhat az ország előjogairól is. Bölcsesség volna, ha értéktelen vagy épp nemzeti létünkre csak odíózus és terhes jogokról lemondanánk.

Csak hogy vigyázat, jól rumináljunk, jól disztigváljunk, könnyedén fel ne ülünk az új fogásnak.

A Bosznia feletti magyar uralom, — mely persze, korántsem egyértelmű annak a magyar anyaországba való teljes bekebelezésével, beolvasztásával, hanem csupán a magyar korona főurasága lenne, rendkívül értékes épp azért, amit vele megakasztunk, meg-hiusítunk. Ezzel a magyar főuralommal — mely, ismétéljük, a bosnyákok politikai szabadságával összetér — meg fogjuk gátolni azt, hogy Ausztria bennünket országaival még teljesebben körülgyűrűzzön, meg fogjuk akadályozni a másik eshetőséget, hogy egy Reichsland egy osztrák-magyar condominium kelet-

Az ötödik parancsolat.

Írta: Nógrádi László.

(Utánnovás illos.)

Az öreg Kocsár Péter tanár, mióta nyugdíjazásért beadta a kérvényét, egészen megváltozott. Öreg volt már, de azért volt még elég ereje. Nem akarta ezt az erőt az utolsó csöppig kimeríteni s éppen ezért úgy gondolta, jobb lesz idején nyugalomba menni. Mikor arra gondolt, hogy nem sokáig fog már neki szólni az iskola csengője, fájló érzés borult a lelkére. Valami el kezdett fájni a szívében, maga se tudott számot adni arról, hogy mi. S ez az érzés a kemény, zord embert egészen meglágyította. Különös melegség fogta el, ha bement az osztályba s látta a gyerekeket.

A gyerekek lapulva ültek a padokban, arczuk fakószínű s szemükben az a bizonyos réveteg fény, mely elárulja embernél, állatnál azt, hogy fél. Kocsár Pétertől mindenki félt. Harmincz esztendőn át gyerek-szájra, gyerek-szájra szállt a Kocsár tanár ur szigorúságának híre. Viperának hívták csak. A diák-krónikák így ismerték s ezen a néven fonódtak róla a legendába illő hírek kis gyerekek, nagy gyerekek közt, mert a Kocsár tanár ur kezét senki se kerülhette el. A számtant és fizikát tanította, így egyszer csak összekerült vele minden gyerek előbb vagy utóbb. Vékony, zingár emberke volt, bozontos nagy szakállu. A szeme szurós, a hangja cés és az arca soha se derült. Mosoly ezen nem látszott soha; ilyenről a diák-krónikák nem szólnak. Csak egyetlen egyszer mosolygott Kocsár tanár ur. Ez még vagy tíz

évvél ezelőtt történt, mikor a szívbjajos Füleki János összetűzött vele. Nagy kavarodás volt az. Füleki lihegve, sápadt arczal felállt a halálos csendben hallgató gyerekek közt s így szólt a viperának:

— Tanár ur, maga egy közönséges gyilkos. Maga öl, öl, öl.

Többet nem tudott mondani, összeesett. Akkor mosolygott Kocsár tanár ur s megígérte, hogy Fülekit kiesapatja, ő pedig haladni fog azon az uton, amelyen eddig haladt. Mert ez az út vezet a tudományok gyökeréhez és teljességéhez s még szigorubb lesz. Mindezt mosolygva mondta s meg is tartotta. Fülekit kicsapták a nyolczadik osztályból, Kocsár Tanár ur pedig még szigorubb lett.

Azóta Fülekit már megölte a szíve, de bezeg nem ártott e szív a kis viperának. Erős, egészséges, csupa vas, de azért már mégis nyugalomba megy.

— Megy, megy — mondogatták a gyerekek, de azért még nem örültek. Hátha csak vak hír az egész. Nem jó lesz előre örülni. A padokban alázatosan s rettegve ültek a vipera óráján. Kriptai eszond, mozdulatlan, kínos arczok, még a legjobbak is aggodó félelemtől szorongva figyeltek s látszott rajtuk, hogy súlyos teher nehezedik lelkükre. És csodálatos, harmincz esztendő óta most vette ezt észre csak Kocsár tanár ur. Most látta, hogy mikor ő belép a terembe, hogyan megváltozik egyszerre minden gyereknek az arca, most látta csak meg, hogy mikor ő szénéz az osztályban, vonaglan kezdi a lélek az arczokon, mintha egy láthatatlan kéz mindeniket kinyitná.

Most vette ezt csak észre, tanárkodása lealkonyulatán s ez rosszul esett neki.

— Ezek félnek tőlem. Nem, rettegnek s bizonyára nem szeretnek engem . . . Gyűlölnek, látom, gyűlölnek.

Gyűlölnek, forgatta a lelkében ezt a rettenetes szót, mely sokszorososan súlyos és undorító ott, ahol szeretetnek kellene nyilni, a szeretet kertjében.

— És miért? — futott át lelkén a kérdés. Sokáig elmélkedett ezen, elmélyedve hosszú, terhes pályáinak eseményeibe. S amint gondolkozott, keresve a lényegét, mind világosabban, határozottabban állt előtte nagy tévedése. Leszakadozott minden cziczoma, melylyel felékesítette, elkendőzte. Csupaszon meredt feléje s mintha láz gyötörné csendes otthonában. Az éjszaka mélységeiből sápadt arczok néztek feléje, félelemtől meredt szemekkel.

— Mi lelkek vagyunk, — szóltak feléje a vértelen, sápadt szellemajkak. — Mi lelkek vagyunk, mindnyájunkat te öltél meg. Hosszu harmincz esztendőn keresztül gyilkoltál, lelkeket öltél, szíveket kizórtál, rettenetes ember. Öltél a legborzasztóbb nyugalommal, mert téged nem érhetett veszély. Te a szeretet szent nevében öltél, te a lélek vizébe mérget tettél s azzal itattál.

— Öltém-e hát valóban? — kérdezte kétségbeesve és mintha örvény huzná lelkét, leszállt a harmincz év mélységeibe és kereste, kutatta, mivel ölt.

Sokáig töprengett, hogy mentséget találjon. — Ne gondolkozz, — szóltak a sápadt lélekajkak, — te mentséget nem találsz úgy sem, mert te a szeretet nevében öltél s erre mentség nincs.

— Nincs, nincs, — zúgta százszorososan lelke. — Én a szeretet nevében öltém.

És mintha harmincz év minden gyereke egy

kezzék s vele teljes valóságában létrejőjön a mai összbirodalmi képzet, meg fogjuk akadályozni eshetőségét egy trializmusnak, mely államiságunk teljes alá-súlyosztatását vonná maga után, meg fogjuk akasztani a délszláv ábrándokhoz való közeledést is. Ezzel a magyar hegemoniával történeti tradícióinkhoz és ugylátszik a végzettől nyert nehéz hivatásunkhoz hiven ismét oda ékelődünk a germán és szláv-világ közé, hogy annak mind fenyegetőbb és arrogánsabb világralmi törekvéseit kereszteljük, másrésztől a pánszlávizmus szörnyét is megregulázhatjuk; s így a magunk életérdekei mellett a népek és hatalmak európai egyensúlyának eszméjét szolgáljuk.

Jól gondolkozunk tehát és ne feledjük, hogy nagyon gonosz politikai sugalmazás az, mely azt akarja velünk elhitetni, hogy a „Szegény tatár“ lenne Magyarország, ha keblére ölelné Bosnyákországot. Ezt az osztrák nótát ne dudáljuk magunk is és még kevésbé tánczoljunk rajta.

Budapest, október 14.

Gróf Andrássy Gyula Budapesten. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ma este Terebről Budapestre érkezett.

Kossuth Ferenc az annexióról. A függetlenségi párt körhelyiségében ma este Wekerle Sándor miniszterelnök és báró Aehrenthal közös külügyminiszter látogatását várták. A párttagok ezért elég szép számmal gyűltek össze és feljött Kossuth Ferenc is, akit élénk ovációkkal fogadtak. Nemsokára ugyan híre jött, hogy Aehrenthal csak a jövő héten teszi meg látogatásait a koalíciós pártok klubjaiban, de a gondolatok már a külpolitika és különösen az annexió felé voltak irányítva, s így az eszmecsere is csakhamar e körül a kérdések körül forgott.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter is résztvevett a beszélgetésben és nyomatékosan utalt azokra a veszedelmekre, amelyeket a nagy-

szerb propaganda rejtett magában. Elmondta, hogy az annexió már azért is szükséges volt, mert a nagyszerb összeesküvés már egész Horvátországot is behálózta és erőlyes kézzel véget kellett vetni ezeknek az üzemeknek.

— És hova fog tartozni Bosznia? — hangzott egy közbevetett kérdés.

— Ha majd aktuális lesz a hovatarozás kérdése — felelte Kossuth — meg lehetnek győződve arról, hogy közmegelegedésre fog megoldatni.

— Talán népszavazást kellene elrendelni — vélte valaki, de Kossuth erre csak a kezével intett.

Később feljött Szerényi József államtitkár is a pártkörbe, akivel aztán Kossuth Ferenc az elnöki szobába vonult vissza. Majd szobába került a rákospalotai kirándulás is, ahol vasárnap Kossuth Lajos szobrát leplezik le. Arra a hírre, hogy százötven tagu lovasbandériummal akarják Kossuth Ferencet ünnepléses bevonulásban Rákospalotára kísérni, Kossuth arra kérte Hédervári Lehel, a kerület népszerű képviselőjét, hogy ettől az ünnepléstől álljanak el.

Cs. és kir. ész.

Budapest, október 14.

Hogy ezek a közös urak mit művelnek, igazán alig jellemezhető. Aehrenthal ur munkáját már megvilágították ezen a helyen; de nem teljesen, mert amint mulnak a napok, a közös külügyminiszter ur monumentális műve új és új színben sugárzik felénk.

Most nem az összeülő konferenciáról van szó, mely bizonyosan oly megalázásra fogja kényszeríteni a szerződést-tépő monarchiát, amilyennek nagyhatalmasság még kitéve nem volt. Most arról van szó, hogy tulajdonképpen ugyanazok a veszedelmek kezdenek határainkon mutatkozni, melyeket az annexióval kiirtani gondoltak. A magyar nemzetet azzal csalogatják az annexió helybenhagyására, hogy az megtöri a körénk fonódó szláv gyűrűt. Ilyen monstruozitást igazán csak cs. és kir. ész tud szülni.

Hiszen ma már nyilvánvaló a legkonokabb előtt is, hogy az annexió által délen mesterségesen ráztuk föl a szláv veszedelmet. Nem

S erre a hangra megremegett a szíve Kocsár Péternek, mert a hang fagyos volt és úgy zugott benne az indulat, mint a felhőben a jégverés.

És az áldozat felállt. Térde összeverődött a pad alatt és lelkéből kihalt minden élet.

— No, beszélj, — hangzott ismét a szózat.

Az átlátszó gyerek egy kukkot se szólt s míg ő ott állt, idege megfeszülve reszketett ezer meg ezer főnek.

— Hagyd őt és öldöklő szavaddal, hideg nézéseddel ne kizöld, akarta mondani Kocsár Péter annak, aki ott lebegett a sok ezer látomány-fej fölött, de hang nem jött ajakára.

Lehunyt szemét, de azért mégis látott, befurta fejét a párnákba, de azért nem sötétült el a látomány. Egy nagyon átlátszó gyerek emelkedett fel, Füleki, a kicsapott Füleki.

És Kocsár Péter tanár ur most — most annyi idő után tisztán látta őt, a lelkét, érzését. Látott benne mindent, a félelmet, a gondolatot. És tisztán olvasta gondolatait most — melyeket soha elmondani nem mert. Olvasta: én beteg vagyok, a szívem beteg, alázattal esedezem Kocsár tanár urhoz, ne zaklasson most. Egész éjjel nem aludtam, fáj a szívem... a szívem. Ez lesz az én halálom, az én halálos ítéletem itt él az én beteg szívemben. És olvasta tovább rettenetes kálváriáját ennek a gyereknek és olvasta azt is, amit neki mondott, amiért aztán kicsapatta. És olvasta ezen szavak mellett azt is: alázatosan szánom és bánom, hogy ez az én beteg szívem ilyen gonosz indulattal beszélt. És olvasott tovább, a sápadt lelkék elvonultak előtte, égő betűkkel volt teleírva szívük, agyuk, szenvedésről beszélt s az élet nagy csapásairól, melyek lesújtottak rájuk s nem engedték, hogy Kocsár tanár urnak eleget tegyenek.

A lelkék írása égett, lángolt és égette Kocsár Pétert.

Szerbiára gondolunk; az ő ugrádozása egymagában nem fog sok vizet zavarni; de az ő akár őszinte, akár mesterséges izgalma nagyon is alkalmas az anektált tartományok lázba hozatalára. Ne hozakodjanak azzal az argumentummal elő, hogy ha az okkupált tartományokban tudunk rendet tartani, akkor majd az anektált tartományokban is fogunk tudni. Ennek csak akkor lenne valami értéke, ha elképzelhető lenne Bosznia és Hercegovina lakosságának elmagyarosítása, vagy elnémetesítése. Ilyen örültségre azonban talán még a közös urak sem gondolnak.

Talán ők is tudják, hogy a tartományok lakossága, bárha vallásra három felé szakadnak, tömör szláv faj és az igazán csak vassal van a monarchiához kovácsolva. De azt már ők bizonyára nem tudják, hogy minden ugynevezett meghódított nép kérelmetlenül evolvál először az autonómia, azután a nemzeti aspirációk s végül a teljes elszakadás felé. Ez alól nem kivétel India, sem Egyiptom, sem Kokinkina és a többi alaposan „beanektált“ tartomány. Csak idő kérdése, mikor mindezek a népek akár forradalom, akár békés uton visszaszerzik majd nemzeti létük föltételeit.

Bosznia és Hercegovina szintén át fognak menni ezeken a fázisokon és így elképzelhetjük, mit jelent a nemzetiségeivel küzködő Magyarországra, ha a tőszomszédságában milliók hánykolódnak lázasan. Több millióra rug azoknak a magyaroknak a száma, kik „testvér“-nek szólítják a Szerbiában és az anektált tartományokban lakókat; velük éreznek, álmuk feléje száll. Akit az isten meg nem vert cs. és kir. észszel, eltalálhatja most, micsoda förtelmes veszedelmet ültetett el Aehrenthal ur a magyar nemzet tőszomszédságában. Ez azonban nem az egyetlen.

Most már maideg bizonyos, hogy a Dardanellákat megnyitják Oroszország előtt — ami szintén annyit jelent, hogy az arról az oldalról fenyegető szláv veszedelem szabadabb kezet nyer s gyorsabb mozgásra fog perülni. Mindez a jövő, az a borus jövő, mely felé Aehrenthal ur bennünket taszit. Ami a jelent illeti, arról is gondoskodott.

— Öttem, öttem, megszegtem ezerszer az ötödik parancsolatot, szólt s úgy virradt rá álmatlanul a reggel. De a világosság meghozta lelke nagy elhatározását: Jóváteszem hibámat, a szeretet mélységes érzésével akarok ezentul dolgozni s a szeretet melegségével szólni, míg csak erőm lesz. És alig várta, hogy bemerjen a gyerekekhez az osztályba.

Látott, mindent látott, hogy néztek egymásra a gyerekek, mikor megszólalt a szeretet szavával. Ezek a gyerekszemek tele voltak mind azzal a kérdéssel: Mi lelte Kocsár tanár urat. Mi lelte őt, hogy így szól hozzánk. Valami baja van Kocsár tanár urnak.

És minél inkább akart a szeretet nyelvén szólni, annál erősebb lett a gyerekek kérdő csodálkozása. Tisztán olvasta a szemükben: Valami baja van Kocsár tanár urnak, valami baja van.

És látta, hogy a folyosón a gyerekek összeguggják a fejüket, mikor mellettük elmegy s tudja, hogy arról szólnak egymás közt: valami baja van az öreg Kocsárnak.

Ezt olvasta minden gyerekarcon, minden gyermekszemben s a lelke mélyéig hatott ez. A lelkéig zugott ez a szó: valami baja van Kocsárnak. Csak ezt látta, ezt olvasta s mintha megszárszorodnék a gyerekszem, mintha ezer meg ezer ajak mondaná: valami baja van az öreg Kocsárnak, csak az sugárzott feléje, csak ezt hallotta. Érezte, hogy nem bírja ki. Küzdött önmagával, hogy legyőzze a félelmet, a zavart, amely lelkét rázta.

Egy rossz, retentő világosság támadt lelkében s hirtelen, mint a villámcsapás, megszagatta. Száz és száz terem sora szélesedett ki előtte, egy vég nélkül való fénytenger hullámzott

irtózatos nagy terembe gyűlt volna össze s mintha ezen ezer meg ezer gyermekfej fölött látna volna magát is a katedra magas trónusán a kis fekete kalkulus-könyvecskével, a vékony czeruzával bökődve előre a fejtengerbe, honnan egymásután álltak fel sápadt gyerekek, kik erőtelnek voltak vele szemben, mert teljesen az ő hatalmába adta egy megmagyarázhatlan törvény. Egy törvény, mely egyenesen azt hirdette: Kocsár Péter tanár ur a legtökéletesebb ember, ő nem is ember, hanem maga a tökéletesség. Ő maga a tudomány, a szeretet, a szív, az ítélet, az igazság, a bölcsesség, a türelem. Benne nincs semmi tévedés a megismerésben, a tudásban, ő a lelkek látója és igazságszótó, kit nem szennyez az emberi lélek salakja, az indulat, gyűlölködés, szenvedély. Őt az engedelmséggel és igéiben hívéstelekkel alázatosan és mély tisztelettel imádják.

És látta, hogy retentő félelemmel, alázatos rettegéssel, képmutató tisztelettel összekuporodva imádják sápadtan, az idegek reszketésével, a tehetetlen lélek rabszolgaságával. És imádják fagyos szívvel, a börtönbe zárt izzó gyűlöletével, pad alatt öklöbe szorított kézzel, csodálkozásba takart lenézéssel.

Látta, látta, mindent látta, mintha üvegből, mintha kristálytiszt vízbe lettek volna, átlátott rajtuk s látta bennük a lelkét, a gondolatot, az érzést. És látta önmagát is, mintha üvegből lett volna. Látta az önimádás büszke önértetét, a védtelenségből erőre kapott hatalom gögjét, az indulatok forrongását, a szeretetlenséget s mindazt, ami ellene szól a törvénynek, a tökéletességnek. Látta, hogy szegződik neki a vékony czeruza egy átlátszó gyerekeknek, kinek szíve remegve vert s agyának minden idege megbémult.

— Felelj, de felelj ám, — hangzott az ítéletosztó magaslatról.

Emlékezhetnek rá, milyen féltő gonddal, ezer fáradtsággal egyengették a magyar iparnak az útját Kelet felé. Kongresszusok, gyűlések, kiállítások, találkozások hatottak oda, hogy az éledni kezdő magyar ipar tényéni piacot találjon. Az óriási munkának megvolt az eredménye; a magyar iparos-kéz munkája megjelent a Keleten. De nem sokáig volt ott; Aehrenthal ur kétségbeesítő politikájának köszönhetjük, hogy a Balkánról mindent visszadobnak, ami magyar. Szigorú bojkott sújtja a magyar ipart. Igaz, hogy az osztrákot is. Csakhogy míg ez a bojkott az osztrák hatalmas iparnak légyesipés, addig a mi iparunknak hatalmas csapás. Nekünk nincs oly gyarmatunk, mint amilyen Ausztriának van Magyarországon. A Kelet felé vezető ut nagy reménység volt számunkra; a külügyminiszter ur egyetlen baklövéllel megsemmisítette ezt a reménységet.

S ezeket a végzetes hibákat még csak nem is igyekeznek jóvá tenni a közös urak. Ime, egy másik közös ur, Hötendorfi Konrad ur, a vezérkar főnöke meginterwievoltatja magát egy angol újságíró által és háborús jóslatokba bocsátkozik. Nagyképtűen mondja, hogy a helyzet komoly, az ég borús, a nap el van fátyolozva. Mindenekelőtt a tábournak urnak egyáltalában nem lett volna szabad beszélnie. A tábournak ur katoná, tehát hallgasson és ne diskuráljon újságírókkal. S ha már nincs benne annyi ildomosság, amennyinek korrekt katonában lennie kell, legalább ne mondjon olyanokat, ami az amugy is zavaros helyzetet még zavarosabbá teheti. Az ő bölcsesége ugyan íapitykét se ér, de a monarchia vezérkari főnöke, még ha számárságokat beszél is, annak is megvan a jelentősége. Nem tudunk rá példát, hogy vezérkari főnök ilyen nyilatkozatokkal kiállott volna valaha a nyilvánosság elé. Mindenhol az a fölfogás uralkodik, hogy a vezérkari főnöknek dolgoznia, nem pedig diskurálni kell. Katasztrofális külügyi politikánk valóban stilszerű vezérkari főnökkel bír.

Ezek a közös urak úgy vannak összeválogatva, hogy halálos ellenségeink sem válogathatták volna őket össze különben.

előtte és a sok-sok arcz mind feléje fordult, a sok szem mind azt kérdezte: Mi baja van az öreg Kocsárnak?

— Nincs semmi bajom, ne kérdezzétek ezt. Nézzetek rám és szeressetek, mert már most én is szeretlek titeket.

Azt gondolta Kocsár, hogy ezt mondja a gyerekeknek, pedig nem mondott semmit, csak nézett gondolkozva a gyerekekre s szeme sugárzott a szeretettől. A tuláradó szeretet könyve ott rezgett szeme pilláján s fényes barázdát vonva öreg arcán, végigperdült ősz szakállán. És a gyerekek megéreztek, hogy az öreg Kocsár szereti őket, szívük a szeretet sugarától egyszerre, hirtelen megnyílt s nem volt már bennük gyűlölet, félelem, rettegés, csak szeretet, nagy, mélységes, igaz szeretet. Arczuk, szemük ennek a szeretetnek teljességét sugározta feléje. De az öreg Kocsár ezt már nem hitte, nem érezte. Ugy látta, mintha futnának előle a gyerekek, mintha egy nagy gyerektenger mozdulna meg, s mintha vihar kergetné, futnának előle sikoltva, kiabálva. Futnának, mind egyre futnának s ő utánuk, kérve, könyörögve, hogy szeressék.

Pedig nem történt semmi. A gyerekek ülték s a szeretet mélységes csendjében csak forró szívük dobogása hallatszott. Mind egyet gondoltak: bucsuzik Kocsár tanár ur, kár, kár, mert ő szeretett bennünket.

És Kocsár se tett egyebet, csak ennyit mondott halk, elesukló, zokogásba fúló hangon: Én mindig szerettelek titeket és ha vétettem, a nagy szeretet vétett bennem.

Mondta s kisietett a teremből. De ő azt hitte, hogy a gyerekek után fut, azok után kiált, kik menekülnek előle, mint viharos szél elől a tenger hulláma.

Politikai hangulatok.

I. Az őszi munka.

A gazdaemberek panaszkodnak a száraz időjárás miatt, amelyik gátolja a munkaidő mostani szakának a felhasználását. A szárazság akadályozza az őszi mezei munkát, a vetést s attól tartanak, hogy ennek kára majd meglátszik a jövő esztendőben. Az abnormis időjárás miatt, az esőhiány miatt, nem dolgozhatnak aképpen, mint ahogyan tervezték.

Körülbelül hasonló ehhez az állapothoz a politikai élet mezejének helyzete. Erre nézve is megcsinálták a számadásokat, beosztották az időt a teendő programja szerint, megformulálták a terveket. Sőt már hozzá is kezdettek a tervek realizálásához is, a kormány benyújtotta a jövő évi költségvetést a képviselőházban, Wekerle elmondta az expozét, amelyik ugyancsak munkálkodási tervet tartalmaz a költségvetés keretében s ennek a költségvetésnek tető alá hozatala lett volna az őszi parlamenti session egyik fontos dolga. Mielőtt ehhez fogtak volna, szünet gyanánt számították a delegáció ülésését, de aképpen is gondolkodtak, hogy ez alatt az idő alatt a parlament bizottságai a költségvetést tárgyalásra előkészítik. Ugyancsak a költségvetés csak egyik fontos tárgya lett volna a saisonnak, mert tervezték egyebet is, fontosabbakat is.

Azonban... közbejött — mondjuk — az abnormis időjárás. A politika kulisszái mögött más darabokat készítettek elő, hogy színre hozzák, mint amiket a műsorban hirdettek. Mert azt ugyan senki se hiszi el, de tán a kormány sem akarja elhíttetni, hogy a kormány, amikor a munkatervet megállapította, ne tudta volna, hogy ezt nem lehet megvalósítani, mert időközben nagy események fognak történni. Avagy ne tudta volna, hogy miért kellett a mostani időpontra összehívni a delegációkat és miért határozta el a király, hogy ez időtáját hosszabb tartózkodásra a budai királyi várakba költözik. Bosznia és Hercegovina annexiójának a kérdése valóban elég jelentős ahhoz, hogy a terveket megváltoztassa.

Tessék csak megvigyázni a delegációk tanácskozásait. Milyen gyorsan megy minden! Ki van adva a jelszó, hogy a külföld előtt imponálni kell az összetartás demonstrálása által, hogy meg kell mutatni, mennyire egyetértünk nemcsak mi magunk, hanem egyetértünk Ausztriával is az akció helyeslésében és eképpen szilárdan állanak a közös ügyek és a delegációk készek teljesíteni a trónbeszédben kifejtett kívánalmakat. Így következett, hogy igen sok fontos kérdés, ami a delegáció körébe tartozik, nem talál most szószólóra, nagyon nevezetes alkotmányjogi, nemzeti és közgazdasági érdekek nem találnak képviselőre. És ha abból következettünk, amiképpen eddig a külügyi albizottság és a tengerészeti albizottság tárgyalt, arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a delegációs tárgyalások sohasem látszottak annyira formalitásoknak, mint a mostani időben. Egy-egy életbevágó jelentőségű kérdés éppen csak úgy odavetve fordul elő és a felelet, ha van, éppen semmitmondó. Azt mondja erre a reális élet szemlélője, hogy csak ezen a módon szerezheti meg a mostani többség az uralkodó bizalmát, csak ezen a módon, ha éppen ily nehéz helyzetben kiállja a tűzpróbát és a közös ügyekben nem akadékoskodik. És azt is mondja, hogy a korábbi rendszer előnyösebb helyzetben volt. A korábbi rendszer delegátusai követelőlzhettek és bizonyos tételek megszavazását függővé teheték oly feltételek teljesítésétől, melyek a nemzet

részére előnyöket jelentettek, mert ama rendszer birta az uralkodó és a Ballplatz bizalmát. A mostaninak ellenben még ezután is folytonosan oly cselekvéseket kell produkálnia, melyek a bizalmatlanságot megszüntetik. A helyzet tehát az, hogy éppen ott, ahol legnagyobb szükség volna rá, szünetelnie kell a nemzeti munkának és pedig szünetelnie kell terminus nélküli időig, mivelhogy ki tudná azt megmondani, mennyire terjed a hűség próbaszolgálat. És eképpen ott vagyunk, hogy még a megkezdett uton sem haladhatunk tovább és meg kell köszönnünk, ha ez az állapot nem okoz visszafejlődést, nemhogy az előmenetelt sürgethetnők.

Nem okoz-e visszafejlődést a hűségpróba? Vannak, akik e kérdésre már most meg tudnak felelni és úgy vélik, hogy az eddigiekből tapasztalni lehet káros következményeket. A politikai világ felszíne mozdulatlanak mutatkozik. De a széleken érezhető a hullámozás. Az annexiót tartalmazó királyi kéziratok egyes passzusait bírálgatni kezdik és minél később kerül a törvényjavaslat a parlament elé, annál inkább terjednek a bírálatok. Nagyon fel kell készülnie a kormánynak, hogy ezt a hullámozást lecsendesítse. Halljuk, hogy a király még huzamosabb ideig Budapesten marad, a delegáció munkálkodásának befejezése után is. Alighanem tudják, hogy szükség is lesz rá. Szükség lesz nemcsak az elkövetkező delegációs ebédre, hanem még ezeken kívül több udvari ünnepélyre, cerclére, megbeszélésre és Bécsnek addig nélkülöznie kell a császárvárosban az uralkodót, de azt minden osztrák politikus tudja, hogy abból Ausztriának soha sincs kára, ha Budapesten pihitják a magyarokat.

Tulajdonképpen hát nem is az lesz az igazi őszi munka, ami a parlament részére marad, hanem az, ami kívül történik, amit a fényes termekben, udvari ezereimóniak közt művelnek, hogy majdan a parlamenti cselekvések is csak olyan formalitások legyenek, mint most a delegációbeliek.

És ettől függ következképpen, hogy mire marad ideje a belső ügyek részére a parlamentnek. Hogy egyáltalában hozzáfoghatunk-e a költségvetéshez és hogy mire megyünk a választói reformmal. Meg sok egyéb dolgunkkal. Mert az annexió ügyén kívül következnek még más újabb tervek is, amelyek vele összefüggnek és előterjesztést igényelnek. Bosznia és Hercegovina új szervezése sok gondot ad még. Valamint azt is beszélnek, hogy Szerbia megnyugtatására ugyancsak szükség lesz egynémely áldozatra és ezzel egyidejűleg a horvát-kérdés rendezése is megoldásra vár.

Mindent összevéve, a konkluzió ugyanaz, ami az időjárás hasonlatban is bennfoglaltatik, hogy abnormis idő keletkezett a politikában s ez minden számítást megzavar, amit nyugodt napokban, normális viszonyokban reménykedve csináltunk.

De majd csak meguszzák politikusaink ezt a zavarost is, amint hogy az utolsó két esztendőben megtanultak jól uszni. Persze sokat kellett nyelniük, amíg tökéletesítették a tudásukat.

II. Változások.

Uj időszámítás van.

Ezelőtt két-három évvel még, amikor a magyar delegáció albizottsága reggel tíz órakor kezdett a tanácskozashoz, délután két órakor félbeszakította és este öt órától kilenc óráig ismét tárgyalt s a tanácskozást másnap reggel megint folytatta: akkor a delegátusok így szólottak:

— A közös miniszterek agyon hajszolnak

bennünket. Ha egy-egy szónokunk másfél óráig beszél, már türelmetlenek, holott ők is, a miniszterek is beszélnek egy-egy órát naponta kétszer is.

Most pedig, például a tengerészeti albizottság ma megkezdte a tanácskozását délelőtt fél tizenegy órakor, hát már egy óra múlva a folyosón lévők türelmetlenkedtek:

— Nagyon sokáig szöszmötölődnek. Talán valami baj van.

És tudakozódók jöttek, telefonon is kérdőzködtek, Bécsből is zörgettek:

— Mi az? Még nincs vége az ülésnek? Még nem szavaztak?

És háromnegyed óra múlva kijöttek a teremből a delegátusok Montecuccolival együtt. Bevégezték.

— Nagyon nehéz munka volt, — szóltak homlokukat törölgetve. — Már azt hittük, sohasem lesz vége.

Ez az új időszámítás. Egy fél óra annyi, mint régebben egy nap volt.

Ami egyuttal azt is bizonyítja, hogy az időnek az értéke megnövekedett. Az idő pénz, mondják. És másfél óra alatt annyit szavaznak meg, mint máskor három nap alatt.

Budapest, október 14.

A delegációkiből. A magyar delegáció hadügyi albizottsága holnap, csütörtökön, október 15-én délelőtt tíz órakor ülést tart. Az albizottság valószínűleg a pénteki, sőt nem lehetetlen, hogy a szombati napon is tárgyalni fog. Ezt követően körülbelül egy hétig szünetelni fognak a delegációs ülések. A plénum október hónap vége felé fog összeülni. A delegációk tagjai október 30-án együttesen megtekinthetik Weisz Manfréd csepelszigeti löszgyárat.

Gróf Zichy Tivadar, a magyar delegáció elnöke nagyborszábasu estélyt ad a Parkklubban, amelyen az összes miniszterek és a delegáció összes tagjai, valamint a sajtó képviselői is hivatalosak lesznek. A rendkívül imponánsnak ígérkező estélyre több száz meghívó megy szét.

Gróf Apponyi Albert beszámolója. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, mint Jászberény város országgyűlési képviselője, e hónap 18-án, vasárnap beszámolót mond, mely alkalommal nyilatkozik a politikai helyzetről. A beszámoló iránt politikai és parlamenti körökben nagy az érdeklődés.

A szerb-horvát koalíció felbomlása. Szerajevóból jelentik: Dr. Mandics szerajevói alpolgármesternek és dr. Stadler érseknek orgánuma szenzációs cikket közöl a szerb-horvát koalíció küszöbön álló felbomlásáról. A koalíció annak idején a híres fiumei rezolúcióból a bosnyák kérdést kirekesztette, hogy a szerbek is csatlakozhassanak a koalícióhoz. Az annexió bekövetkeztével kétségtelenné vált, hogy a szerbeknek az a követelése, hogy Bosznia Szerbiához csatoltassék, többé nem fog teljesedni. Emiatt a szerbek nagyon el vannak keseredve, aminek hozzájárul, hogy a horvát lapok többsége üdvözli az annexiót. Ilyen körülmények között a szerbek kilépése a koalícióból már csak napok kérdése lehet.

A közös hadügyminiszter audienciája. A legilletékesebb helyről jelentik ki, hogy báró Schönaich tábornagy, közös hadügyminiszter tegnapi kihallgatása kizárólag a küszöbön álló novemberi előléptetésekre vonatkozott és hogy a király a hadügyminiszternek idevágó előterjesztéseit jóváhagyta. A kihallgatásról szóló minden egyéb híresztelést, különösen, hogy a hadügyminiszter felszerelésekre és mozgósítási tervekre vonatkozólag tett a királynak előterjesztést, mértékadó helyen valótlannak és koholtak mondanak.

A radikális szerbek és a nemzetiségi képviselők. A nemzetiségi képviselők csoportja tudvalevőleg nem jó szemmel nézte, hogy a párt kötelékébe tartozó radikális szerb orsz. képviselők a patriárkaválasz-

tásnál a kormány jelöltjére szavaztak és hogy az utóbbi időben a klub-életben egyáltalában nem vettek részt. A radikális szerbek eme magatartása miatt a nemzetiségi klubban azzal az eszmével foglalkoztak, hogy a radikális szerbeket kitessékellik a klubból. Időközben azonban a radikális szerbek és a nemzetiségi csoport többi frakciói között támadt nézeteltérések elsimultak, úgy, hogy a radikális szerbek továbbra is bennmaradtak a nemzetiségi klub kötelékében. A radikális szerb képviselők levélben felvilágosították a nemzetiségiek elnökségét, hogy az ő politikai magatartásuk nem változott és a patriárkaválasztásnál tisztán egyházi érdekek vezették őket, amidőn a kormány jelöltjére szavaztak. A „Zasztava”, a radikális párt lapja azt írja, hogy a radikálisok annál is inkább benn maradnak a nemzetiségi klubban, mert a klub visszautasította a Kristóffyékkel való szövetkezést.

Guzsba kötött szabadtanítás.

Budapest, október 14.

Kicsi fantáziával immár látni lehet az időt, amikor az egész magyar közélet olyan lesz, mint egy jól gondozott és szorgalmasan nyirogatott francia park. Fákat, amik gömbölyűre szeretnének nőni, jó hegyesre nyesnek, másokat, a melyeket föl az ég irányába hajtana a bennük rejlő ösztön, arra kényszerítenek, hogy az utmentén fussanak. Gyökérig lenyirt pázsiton körzövel czirkalmazott utak kanyarognak, amelyeken jól nevelt népség sétál, nagy illedelmesen, tisztelven az erkölcsöket és a hatóságokat.

Folytonosan csattog az olló és vadászik rá, hogy hol, a közélet mely ágazatában talál valamely kinövés? Hogyha megvan a kinövés, hajrá! vág az olló, bele az elevenbe is ha kell! Inkább száradjon ki mindennek a gyökere, sem hogy úgy viruljon és fejlődjék a világ, ahogy az a főkéntész urak izlésének meg nem felel!

A kultuszminisztérium egy megbízott férfia törvényjavaslatot készített a szabadtanítás szabályozásáról. Erről a törvényjavaslatról ma mondott véleményt az Országos Közoktatási Tanács. A szabadtanításnak is ugynevezett „kinövésai” voltak, sokan és sokfélet tanítottak olyat, amit rosz szemmel nézett a hivatalos államrend, a hivatalos erkölcs és a hivatalos tudomány. Egy ur, aki fölötté tiszteli a meglevő állami rendet, jó lábon áll az erkölces és tudományra is megszerezte az illetékes körök aprobatumát, vállalkozott arra, hogy kellő rendszabályokat eszeljen ki ezeknek a nagy értékeknek a megvédelmezésére. Így került ez a sok paragrafus ma a Közoktatási Tanács elé, ahol a szerzőnek maga gróf Apponyi Albert kultuszminiszter segített annak a bizonygatásával, hogy a szabadtanítás immár nem nélkülözheti a regulát.

A törvénytervezetef kísérő indokolások annak a hangoztatására helyezik a fősúlyt, hogy minő hatalmas, kulturális faktor az iskolától való független tanítás s hogy az államnak támogatnia kell, a tudás terjesztésére vállalkozó szabad szervezeteket. A törvénytervezet mindjárt meg is konstruál egy bonyolódott, félig társadalmi, félig hivatalos szervezetet, amelyiknek már a megismerése is tudomány, az igazgatása természetesen még nagyobb tudomány. Sok, sok paragrafus tüzi ki a különböző fokozatok határvonalait, megállapítván köztük a kapcsolatokat és az ellentéteket is, a sok paragrafus közt azonban van egy, amelyik szinte kvintesszenziája a többiben foglalt intenczióknak s ez a paragrafus így intézkedik: Azokat az előadásokat, amelyeket a félhivatalos apparátustól függetlenül, tudományos és művészeti egyesületek rendeznek, a kultuszminiszter kiküldötték által ellenőrzi. Ezek a kiküldötték pedig, hogyha meggyőződnek arról, hogy az előadásokon az erkölcsbe vagy a létező törvényekbe ütköző tanítás folyik, azokat egyszerűen beszüntethetik.

A szabadtanítás tehát csak addig szabad, a míg a kultuszminisztérium izlésébe nem ütközik. A szellemnek ám tessék szárnyalnia, de csak szépen, mérsékeltén és ildomosan. Mihelyt egy határozott, merészebb mozdulatot tesz, börtön-rácsba ütközik s ebben a rácsban az approbált

hit- és erkölcsi tanítás kézikönyvek dogmái és a meglevő törvényparagrafusok kacsaringói adják az örök érvényű, törhetetlen vaspálcikákat. A szabadtanítás fejlesztése ezimén csinált törvény így liti agyon egyetlen egy szakaszban az egész szabadtanítást. Igaz, hogy minden új a meglevőnek ellensége. Igaz, hogy mindenkinek a legegyszerűbb joga, hogy tudományos igazságok után kutasson és ha valami új igazat fölfedezett, azt másokkal is közölhesse. Az emberség fejlődése nem is történhetik máskép; minden újonnan támadó elv és tudományos fölfogás fölött állandó plebiszcitum folyik s a tömegek tanítása, a nép körében való agitáció szokta kifőrmálni a régi gyengébbet kiszorító új közvéleményt, amelyik fajok és nemzetek továbbfejlődésének magasabb lépcsőfoka. A magyar kultuszminisztériumban azonban kitűzdeltek a fejlődés végső határvonalait s úgy határoztak, hogy a meglevő erkölcsnél nincsen magasabb erkölcs és a mai államrendnél nincsen külön és derekabb állami rend.

Ilyen formája van az újfajta szabadtanításban a szabadságnak. Lássuk, milyen formája lesz a tanításnak?

A tanítás szépen különböző fokozatu rangokba tagozódik, ami nem lenne baj, hiszen annak az analifabétának, akit most kell megtanítani az a-b-c-ra, felesleges volna magyarul példál a radio-aktivitást. Ezekben a fokozatokban az az aggodalmas gond kómikus, melylyel először a hallgatókat, azután az előadókat osztályozzák az elemi iskola, a középiskola és az akadémia nivója szerint. Minden vármegyében szigorú népakadémiai bizottság ellenőríz és adminisztrál. A bizottság főese a magyar királyi tanfelügyelő. Az előadó tanárok, tanítók, tanító-nők, felkésztek, jegyzők s egyéb népek, akik oklevéllel igazolják a hivatottságukat. A második fokozaton magasabb rang: tanári vagy más akadémiai diploma szükséges, ahhoz a joghoz, hogy valaki bölcsességet hirdessen. Szóval, tanárnak tévedésből sem kerül be ember, aki nem az iskolapadok megnyomorodott bölcsességével itatódott addig, amíg megnyerhette a képesítést igazoló papírost. És csupa olyan ember fog tanítani szabadon, (részen napidijért és honoráriumért), aki már hivatásánál fogva is szorosan bekapcsolódik a mai erkölcs és a mai államrend érdekszférájába.

Aféle kores elemi, közép- és akadémiai iskolák lesznek tehát ezek a félhivatalos szabadtanítási szervezetek. Holott a ma meglevő szabadliceumokat éppen annak a szükségletnek a kiszolgálása tette népszerűekké, hogy a közönség mást és másképpen akart valamit tanulni, mint a miben az iskolai padok közt része volt.

Az ember legszimpatikusabb ösztöne a tanulékonyág, az ismeretlen után való vágázkodás. Ez az ösztön benne van már a csecsemőben, aki kerekre nyitott szemmel bámulja meg a holdat, a gyerekekben is, aki soha ki nem fogja a kérdéseiből. Egészen iskolaköteles korig passzió és szenvedély a tanulás vágya; nem feltűnő-e, hogy csak az első palatábla lezke után lesz nehéz kötelesség és gyötrelme? A mai iskolázatás hiúne, hogy az emberekben elkorcsosította elsenyveszti és megöli a tanulás ösztönét, részben azzal, hogy számtalan dolgot tanít, ami senkit sem érdekel s ami az egész életben felesleges, részben azzal, hogy a tanítvány pszichológiai hajlandóságával nem számoló buta, középkori skolasztikus módszerrel gyöttri a nebulót. Ezért van az, hogy aki bucsut mondott az iskolapadoknak, a legtöbbször elbucszik minden könyvtől, minden tudománytól is. A szabad tanítással foglalkozó társadalmi szervezetek sikerének titka, hogy a maguk érdekes, aktuális, mindenki kíváncsiságát érintő előadásaikkal föl tudták ébreszteni a nagykoru gyermekekben az elnyomorodott tudási ösztönt. A szerény eszközhöz mért kicsi körben eddig eredménynyel végezték ezt a nagyfontosságú, kulturális munkát. És most jön a félhivatalos apparátus a maga kultuszminiszterileg approbált tanterveivel, tanítóival s gorbombán végig gázolja a zsöngévetést.

Jaj neked, szegény szabad tanítás!

Értjük az intencziót, mert hiszen ez kiáltva kiált a törvénytervezetből: fölforgató, főleg szociálalista izü tanulmányoktól felük a népet, a jd

erkölcsöt s a létező állami rendet. A hivatalos urak azonban nagyon csalódnak, ha azt hiszik, hogy a vármegyei népakadémiai bizottságokkal s egyéb böles szervezetekkel a féltett javakat most már örökre biztosították. A szociáldemokrata forradalomnak csak másodlagos kísérője és utegyengetője az ideológia, az elvek elméleti fejtegetése. A suly a gyakorlatra, a gazdasági szervezkedésre esik s ezt nem lehet megakadályozni akkor sem, hogyha minden veszedelmesnek látszó tanfolyamot fölösztatnak azok a félelmetesek miniszteri biztosok!

Benda Jenő.

A haditengerészet bírálata.

— A magyar delegáció albizottságából. —

Budapest, október 14.

A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délelőtt tíz órakor ülést tartott, amelyen alig két órai tárgyalás után megszavazta a haditengerészet jövő évi költségvetését. Okolicsányi László azonban mégis fölhasználta az alkalmat, hogy komoly bírálatot mondjon a haditengerészet szelleméről és különösen a magyarságnak az egész vonalon való visszahelyezéséről. Joggal mondhatta, hogy ha így kezelik az ügyeket, akkor a tengerészeti parancsnokság nem várhatja, hogy a magyar közvélemény ez intézmény iránt rokonérzettel viselkedjen. Elfogadja a költségvetést, mert reméli, hogy a helyzet javulni fog; amennyiben azonban a jövőben Magyarországgal szemben ily rideg magatartást tanúsítanak, ne csodálkozzanak azon, ha a magyar közvélemény, midőn további áldozatokra lesz szükség, ezzel szemben elutasítólag fog viselkedni. Szabó István föl szólalása után gróf Montecuccoli tengerészparancsnok csak nagyon gyengén tudott védekezni Okolicsányi vádjai ellen.

Részletes tudósításunk a következő:

A tengerészeti bizottság ma délelőtt tíz órakor gróf Batthyány Lajos elnöklésével ülést tartott.

Gróf Mailáth Géza előadó részletesen ismertette a haditengerészet 1909. évi költségvetését. Ezzel kapcsolatban tudatta az albizottsággal, hogy a tengerészeti albizottság a magyar országos bizottság kívánsága értelmében megszűnt és felvilágosítást kért a tengerészeti parancsnokságtól a tenger alatt járó hajó tárgyában.

Komoly bírálat.

Okolicsányi László a költségvetést általánosságban elfogadja, nemcsak azon megállapodásnál fogva, amely a jelenlegi politikai helyzet alapját képezi, hanem azért is, mert a tengerészet fontosságát és a jövőben való fejlesztésének szükségét belátja. Sajnálatlaltal konstataálja azonban, hogy azok az állapotok, amelyeket Magyarország eddig sérelmesnek tartott, semmi tekintetben javulást nem mutatnak. Nem akarja szóba hozni a közjogi sérelmeket, mert ezek orvoslása egyrészt nem függ a tengerészeti parancsnokságtól, másrészt nem oldhatók meg egyedül a tengerészetnél. De nem lát kellő figyelmet és előzetkenységet még azon a téren sem, amelyen a tengerészeti parancsnoksága saját hatáskörében közeledhetné a magyar nemzet felfogásához. Szóba hozza a hadihajók vízrebocsátása alkalmából szokásos szertartásokat, amelyek a magyar állam létezését ignorálják. Így a legutóbbi alkalommal is hiányzott a magyar zászló.

Rámutat az anyagi tételre is, hol az ipari megrendelések tekintetében Magyarország még nagyon messze van attól az állapottól, melyet joggal megkövetelnek, mert a Magyarországra eső ipari megrendelések a haditengerészetnél csak 17.43%-ot tesznek ki. Sajnálatlaltal tapasztalja, hogy a jogos és méltányos kívánságok a legutóbbi időben sem vették figyelembe és a magyar ipari vállalatok annak a csekély megrendelésnek is csak a felét fogja kapni, amely egészen megillette volna. Ha így kezelik az ügyeket, akkor az arány nem fog emelkedni és a tengerészeti parancsnokság sem várhatja, hogy a magyar közvélemény ezen intézmény iránt rokonérzettel viselkedjen. Abban a reményben, hogy a helyzet e tekintetben javulni fog, a költségvetést elfogadja, amennyiben azonban a jövőben Magyarországgal szemben ily rideg magatartást fognak tapasztalni, ne csodálkozzanak azon, ha a magyar közvélemény, midőn további áldozatokra lesz szükség, azzal szemben elutasítólag fog viselkedni.

Szabó István kérdést kíván intézni a haditengerészet parancsnokságához azon megállapodás tekintetében, mely a német haditengerészet és a Norddeutscher Lloyd között létrejött, mely szerint ez utóbbinak hajói cirkáló-hajóknak lennének használhatók s felvilágosítást kér, hogy történtek-e nálunk is ilyen intézkedések. Kérdést intéz továbbá az amerikai tenger alatt járó naszádok ügyében és a tekintetben, hogy nálunk a monitoroknál a municzió pótlása miképpen történik.

Gróf Montecuccoli: Mindenekelőtt Okolicsányi delegátus kifogásaira, amelyek szerint a magyar zászló hiányzik, megjegyzi, hogy a zászlókérdés azok között a kérdések között van, amelyek még elintézendők. Ameddig ez a kérdés rendezve nincs, semmiféle más zászlót nem használhat.

Okolicsányi: A vízrebocsátásnál diszítésnek sem?

Gróf Montecuccoli: Azt hiszem, hogy ott nem hiányzott a magyar zászló. A piros-fehér-zöld erősen volt képviselve. A haditengerészet hadi készségéről beszél ezután. Ezt a részt azonban bizalmasnak jelentette ki.

A határozatok.

Gróf Mailáth Géza előadó javasolja, hogy az első határozat tartassék fenn, minthogy az végrehajtva nincs és az adott válasz nem teljesen kielégítő.

A második határozatra nézve, amely egyrészt benne foglaltatik az elsőben s másrészt meghaladott álláspontot jelez, az előadó javaslata az, hogy a határozat ne újítottassék meg. Az albizottság mind a két javaslatához hozzájárult.

Ezzel a válaszok elintézését nyertek s az albizottság áttért a részletes tárgyalásra.

A részletes tárgyalás.

A részletes tárgyalás során Miklós Ödön felvilágosítást kér az iránt, hogy történt-e valamely intézkedés abban az ügyben, amelyet már tavaly felemlített, hogy a tengerészeti szolgálatban alkalmazott mérnökök helyzete javítottassék és általában egész fizetésrendezésük foganatosítottassék, hogy ekként az ott mutatkozó elégedetlenség okai megszűnjének.

Gróf Montecuccoli a mérnököknek a hajóosztékkal egy rangba helyezésének nehézségeit fejté ki.

Miklós Ödön válaszul a tengerészeti parancsnok megjegyzéseire, előadja, hogy őt kizárólag az a tekintet vezette, mert a Magyar Mérnök- és Építészegyesületben a múlt évben konkrét indítvány érkezett erre vonatkozólag, ahol külföldi példákra való hivatkozással ki volt tüntetve, hogy ezen szolgálati ág helyzete nem kielégítő; mint ez egyesületnek akkor egyik elnöke, kötelességében állónak tartotta, hogy ezzel a konkrét indítvánnyal foglalkozzék és abból folyólag történt, hogy itt is állást foglalt a mérnökök érdekében. Holmi pamflettről tudomása nem volt. Meg van győződve, hogy a mérnöki kar a maga egészében azzal nem azonosítja magát és nem szolgált rá arra a bírálatra, melyet most hallottunk. Ő senkit a mérnökök közül nem ismer és az ő közbelépése, azon memorandum alakjában, melyet a tengerészeti parancsnok elé terjesztett, kizárólag az említett tárgyi okokból indult ki. Utal a mérnöki szolgálatnak éppen a mai kor technikai nagy haladásával szemben folyton növekedő jelentőségére, amely megkívánja, hogy ez a szolgálati ág különös figyelemben részesüljön és a képzettségnek lehető legmagasabb fokán álló, lehetőleg saját nevelésű szakerek annak kebelében meg is maradjanak.

A második czímmel Nagy Emil szólalt fel és arra nézve intéz kérdést, mi is oka annak, hogy a haditengerészetnél a magyar legénység nagy arányszáma mellett annak csak elenyészően csekély százaléka éri el az altiszt rangot. A kimutatások szerint a haditengerészet békélszámában a magyar honos legénység száma 1715, FFelső- és Alsó-Ausztriából a legénység száma 759. Csehországból 1297. Vagyis, a Magyarországból származó legénység majdnem ugyanannyi, mint a Felső- és Alsó-Ausztriából, valamint a Csehországból származó. Ezzel szemben az altisztek közül mindössze 116 magyar honos, Felső- és Alsó-Ausztriából a legénységnek majdnem a fele, összesen 268 az altiszt, Csehországból pedig, ámbár az szintén nem fekszik a tenger mellett, 389 az altisztek száma. Feltűnő ez annál inkább, mert a pólai kirándulás alkalmával azt a meggyőződést szerezte, hogy a magyar legénység elsőrangú matrózanyag. Mutatja ezt az a tény is, hogy a legnehezebb munkát végző altiszteknél, a gépaliszteknél a magyarság 79-el szerepel a 116 közül. Ezen állapot szorításánál az altiszteknél abban látja, hogy amíg a legénységgel való érintkezés, sőt a parancskiadás is a tengerészetnél horvát és olasz nyelven történik, amíg a német nyelv a szolgálati nyelv, addig a magyar nyelv ott teljesen idegen. Nem tartozik azok közé, akik a nyelvi kérdést minden fölé helyezik, mert azt tartja, hogy fő a hadseregnek harci készsége, az adott esetben azonban az a meggyőződés, hogy

ennek keretén belül a magyar nyelvnek érvényesítése a haditengerészetnek egyenesen előnyére válik. A magyar fajnak semmiféle más aspirációi és semmiféle kifelé irányuló törekvései nincsenek és ezért a magyar legénység édesgetése nézete szerint a haditengerészetnek egyenes kötelessége.

Gróf Montecuccoli admirális utal arra, hogy a hajó magyar legénységét magyar instruktorok tanítják.

Okolicsányi László szerint a haditengerészetnél az olaszok, horvátok mind előnyösebb helyzetben vannak, mint a magyarok. Reméli, hogy a magyarság aránya az altisztek létszámában a következő években fokozatosan előre fog haladni. Mindenben osztja Nagy Emil aggályait.

A hajóépítések tételénél Miklós Ödön azt a kérdést intézi a haditengerészet vezetőségéhez, vajjon igénybe fognak-e vétetni a modern technika vívmányai s felhívja a vezetőség figyelmét a folyékony fűtőanyagra és a gőzturbinák alkalmazására.

Gróf Montecuccoli admirális kifejti, hogy a torpedókon immár a naftát használják, a nagyobb hajókon azonban csak akkor felel meg a nafta, ha az egyenletes gőzerő elégséges.

Miklós Ödön a választ megnyugvással veszi tudomásul és a hajóépítkezés tempója tekintetében kér még felvilágosítást.

A költségvetés többi tételét, valamint a jelentések észrevétel nélküli megszavaztattak és elfogadtattak.

Ezzel a napirend ki lévén merítve, elnök a haditengerészet parancsnokának az adott felvilágosításokért az albizottság nevében köszönetét nyújtja. A jelentést hitelesítő ülés idejéről az albizottság tagjai annak idejében értesítést fognak kapni.

Bosznia annexiója.

Budapest, október 14.

Belgrádból m csendesebb hírek érkeznek, dacára annak, hogy a mai napon is nagyobb tüntetések voltak a szerb fővárosban, melyeken a tömeg Ausztriát gyalázta. A legérdekesebb híre a mai napnak az, hogy Nikita állítólag táviratban kérte a czárt, hogy Bosznia és Hercegovinát ossza fel Szerbia és Montenegró között.

Ha a szerb kormány békésebb hurokat is penget, a kulisszák mögött azonban ugylátszik támogatja a szerb bandáknak betörési terveit Boszniába. A határokon már is mutatkoznak kisebb-nagyobb fegyveres csapatok, ami arra kényszerítette a boszniai katonai parancsnokot, hogy kellő óvintézkedéseket léptessen életbe a határon.

A helyzet Szerbiában.

György trónörökös unokatestvérétől, Péter montenegrói hercegtől tegnap üdvözlő táviratot kapott. Péter herceg köszönetét fejezi ki azon hazafias szavakért, amelyeket a trónörökös a szerb testvérekhez intézett. Végül reményét fejezi ki, hogy mihamarabb találkozni fognak a csatamezőn. György trónörökös az üdvözlésre a következő táviratban válaszolt:

„Szívélyes szavaid mélyen meghatottak. Hűen ragaszkodva a mi édes szerb népünk eszméihez, szokatlanul fellelkesített, hogy alkalmam nyílt, habár szerény módon is, szeretett szerb testvéreink egyöntetű lelkesedéséhez csatlakozni. Üdvözlő és ölel Györgyöd.”

A montenegrói fejedelem táviratban arra kérte a czárt, hogy hasson oda, hogy a novibazári szandzsákot Szerbia és Montenegró közt fölösszák.

Aszkupstina a rendkívüli hitel 25 millióról 30 millióra fogja emelni. Politikai körökben azt tartják, hogy a helyzet megint veszedelmessé fog válni, ha a kormány nem mer döntő lépést tenni.

A St. Georg osztrák-magyar cirkáló a montenegrói vizek őrizetére Dulcignoba ment.

A Havas-ügynökségnek jelentik Belgrádból, hogy a szerb külügyminiszter a keleti kérdések ügyében Berlinbe, Londonba és Párisba s Rómába szándékozik utazni. Hírlik, hogy Pasic, az ellenzéki pártok vezére, a kormánylyal egyetértve, Pétervárra utazik.

Olaszország diplomáciai képviselője, aki szabadságon időzött, kormányától utasítást kapott, hogy haladéktalanul térjen vissza Cettinjébe. A követ múlt éjjel ideérkezett. A görög diplomáciai ügyvivő is

visszatért. Tegnap a szerb nagykövetség előtt nagy tüntetések voltak a szerbekkel való szolidaritás érdekében. Az egész országban folytonosan tiltakozó meetingeket tartanak, amelyek határozati javaslatokban követelik a kormánytól, hogy azonnal indítson erélyes akciókat Montenegró és a szerb nemzet érdekében védelmére. A szkupstina rendkívüli ülészakát tegnap a fejedelem ukázzal berekesztette.

Ma este a királyi palota, az angol követség és a hadügyminiszterium előtt nagy tüntetések voltak, amelyeken számos képviselő, egyetemi tanár, kereskedő, katonatiszt, hölgy és óriási közönség vett részt. A menet zászlókkal és fáklyákkal, valamint zenekarral élén hazafias dalokat énekelve vonult végig a városon, éltetve a királyt, a trónörökösöt, Boszniát és Angliát s abczugolva Ausztria-Magyarországot. A szerb hitelbank előtt, amely az osztrák Laender-bankkal áll összeköttetésben, a tüntetők óriási lármát csaptak.

A csehek és az annexió.

Prágában, mint onnan jelentik, a cseh közjogi haladó párt a minap népes gyűlést tartott Bosznia és Hercegovina annexiója dolgában. A gyűlés egy határozatot fogadott el, amelyben tiltakozik Bosznia és Hercegovina bekebelezése ellen, először, mert válságos helyzetbe sodorhatja a monarchiát, másodsor, mert a kérdéses területről ismét lakosságának megkérdezése nélkül határoztak és harmadszor, mert megsértették a szerb-horvát nemzetnek Boszniához és Hercegovinához való történelmi és nemzeti jogait.

A horvát-szerb koalíció végrehajtó bizottsága holnap ül össze, hogy az annexió folytán keletkezett helyzetet megbeszélje. A végrehajtó bizottság a horvát-szerb koalíció plenáris ülése elé a tárgyalás egységes határozati javaslatot fog terjeszteni. Ma határozottan megczáfolják egy szerajevói horvát lapnak azt a hírért, mintha a koalíció körében az annexió miatt bomladozás volna készülődésben.

Monitorok gyakorlata.

A zimonyi polgármester fölhitva a lakosságot, hogy óvakodjék a dunai monitorok közelében való tartózkodástól, mert holnaptól kezdve Zimony fölött éles töltéssel éjjel-nappal lövőgyakorlat lesz. A gyakorlat e hónap 23-áig tart. Belgrádban bizonyára sok szó fog esni a lövőgyakorlatról, mert a dördülés elhallatszik Belgrádba.

Bosznia közjogi helyzete.

A „N. Fr. Pr.”-nek Budapestről a következőket jelentik:

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök mindjárt a delegációk ülészése után a magyar képviselőház első ülésén be fogja nyújtani a kormány nevében azt a törvényjavaslatot, amelylyel Bosznia-Hercegovinának az osztrák-magyar monarchiához való annektálását törvényesítik. Erről a törvényjavaslatról szó volt már azokban a manifesztumokban, amelyek október 7-én kimondották az annexiót s amely törvényjavaslat már akkor teljesen készen is volt. Tartalma annak a megegyezésnek az eredménye, amely ebben a kérdésben a magyar és az osztrák kormány között létrejött. A törvényjavaslatban elkerültetett az állásfoglalás mindama kérdésekben, amelyek a monarchia két állama között vitások s egyes határozmányai nem tartalmazzak olyasmint, ami akár osztrák, akár magyar szempontból kifogásolható lenne. Ilyen körülmények között a törvényjavaslat természetesen csak a legszükségesebbekre szorítkozik. A törvényjavaslat tényleg nem fog egyebet tartalmazni, mint annak a rövid kijelentését, hogy a magyar parlament egyrészt jóváhagyja a császár és király szuverénitásának Bosznia és Hercegovinára való kiterjesztését, másrészt hozzájárul ahhoz, hogy a trónöröklési rend Bosznia és Hercegovinára kiterjesztessék. Továbbá rendelkezést fog tartalmazni arra nézve, hogy a boszniai közigazgatási törvény továbbra is érvényben marad. Ezzel a törvényjavaslat tartalma teljesen ki van merítve, minthogy az annektálással összefüggő minden egyéb kérdést a kormányoknak beható és gondos tanácskozás tárgyává kell tenniük, úgy, hogy az egységes állásfoglalás ez idő szerint még lehetetlen.

Mindazonáltal magától értetődik, hogy ebben az ügyben a kormánynak akár a képviselőházi vita során, akár a törvényjavaslat indoklásánál, nyilatkoznia kell arról, hogy Boszniában mik a további teendőik. A kormány utalni fog arra, hogy Boszniában olyan politikát kell folytatni, amelylyel az ottani lakosság belső érzelmeit az annexió érdekében kedvezően befolyásolni lehet. Ezenkívül szükséges, hogy a lakosságnak mindenekelőtt teljes vallási és községi autonómiát adjanak. A kerületekben pedig választott konzultatív testületeket léptessenek életbe. A bosnyák lakosság olyan élénken kívánja az alkotmányos intézményeket és annyira általános az erre nézve érzett vágy, hogy annak kielégítése elől már nem lehet kitérni. Minthogy azonban a bekebelezett országok államjogi viszonyainak végleges szabályozására vonatkozó tanácskozások Ausztriával előreláthatólag rendkívüli nehézségekkel lesznek összekötte és úgy lehet, évekig el fognak húzódní, azt a kérdést, hogy hova tartozik Bosznia, nem lehet már most tisztába hozni. Ha elismerjük a szükségességét annak, hogy Boszniában és Hercegovinában alkotmányos intézményeket kell behozni és ha megfontoljuk, hogy a kormányzat folytonosságát ugyanott nem szabad megszakítani, akkor be kell látni azt is, hogy most meg kell elégedni az ideiglenes megoldással, mely a kormány nézete szerint nem lehet más, mint csak az, hogy az országgyűlés és a kormány továbbra is az 1880. évi 6. törvényezikk beartására utasítja.

A Boszniára vonatkozó tárgyalások Ausztriával előreláthatólag már a tél folyamán megindulnak és pedig legelőször is a két kormány fog erre vonatkozólag érintkezésbe lépni. Hogy a tárgyalások nem fognak nagyon elhúzódní, arra nézve a kormány körében biztosítékot látnak abban a körülményben, hogy egyesek kérdésének a természete megköveteli a sürgős elintézést. Ezek közé tartozik többek között az a kérdés is, hogy Bosznia és Hercegovina lakói osztrák, vagy magyar állampolgárok legyenek-e, mert osztrák-magyar állampolgárok nem létezhetnek. A két kormány első érintkezése után magyar részről a parlamentek bevonását akarják indítványozni olyan módon, hogy mind a két parlament körülbelül úgy, mint például a kvóta megállapításánál, ebből a célból külön bizottságot küld ki. A magyar országgyűlés pártjai már most el vannak készülve arra, hogy a bosnyák kérdés tárgyalása nagy nehézségekkel lesz összekötte, úgy, hogy most még nem is lehet előre látni, hogy mikor és mely formában lehet a kérdésnek megoldását megtalálni. Magyarországon nincs semmi eltérés arra nézve, hogy Boszniát Magyarországhoz kell csatolni és kétségtelen, hogy úgy a kormány, mint a többi politikai faktorok a legnagyobb szívóssággal fognak ehhez az állásponthez ragaszkodni. Annál nagyobb vehemenciával fogják azonban osztrák részről a kérdés ilyen megoldását ellenzi. Ilyen körülmények között még jó soká eltarthat Boszniában a provizórium, sőt beszélni sem lehet arról, hogy mikor fog véget érni.

Vezérkari főnökünk a boszniai bandaharcokról.

A „Daily Mail” bécsi tudósítója beszélgetést folytatott Konrad vezérkari főnökkel, aki kijelentette, hogy ő az Ausztria elleni panaszokat és mozgalmat nem érti, mert Bosznia bekebelezése csak az évek hosszú sora óta fennálló tényleges állapotnak hivatalos deklarációját jelenti. Ebből a tényből kifolyólag ő semmiféle okot a háborúra megállapítani nem tud, semmiestre sem egy olyan háborúra, melynek a viselésére a hatalmak valamelyike látná magát indítatva. Hogy mit fognak a szerbek és a rosszindulatú bandák megkísérelni, még senki sem tudja. A jövőre való kilátás nem oly nyugodt, mint óhajandó volna. A helyzetben vannak bizonyos nyugtalanító elemek, de Ausztria-Magyarország el van készülve és minden eshetőségre megtette ellenintézkedéseit.

Párisból jelentik a „Neues Wiener Journal”-nak, hogy a francia kormány az utóbbi napokban oly értelmű információt kapott, hogy Szerbia ugyan hivatalosan nem fog ellenséges lépéseket tenni az osztrák-magyar monarchia ellen, de azért a legnagyobb csendben előmozdítja az önkéntes szerb bandák szervezését. Ezek a bandák kellő időben felláztatják Bosznia és Hercegovina osztrákellenes

elemét. Körülbelül 30—40 ezer szerbről van szó és miután az osztrákellenes elemek 50.000 emberre becsülők, ilyenformán a monarchia esetleg 80—90 ezer emberből álló ellenséggel fog szembenállni. A monarchia kormányai erről az esetleges fenyegető veszedelemről kellőképpen informálva vannak és azzal komolyabban számoltak, éppen úgy, mint a többi esetleges komplikációval.

A bosnyákok Budapesten.

A bosznia-hercegovinai mohamedán és görög-keleti szerb szervezetek tagjai még mindig Budapesten időznek és folyton tanácskoznak afelett, hogy az annexió befejezett tényével szemben milyen álláspontot foglaljanak el. A közöttük uralkodó hangulat szerint megállapítható, hogy az annexióval magával a nép meg fog barátkozni, ha a létesítendő alkotmány és az agrár kérdés rendezése óhajításuknak meg fog felelni. Nincs kizárva, hogy mostani budapesti tartózkodásukat fel fogják használni arra, hogy Burián István közös pénzügyminisztert felkeresve, tájékoztatást kérjenek ezen irányban. A Budapesten időző szerbek nyilatkozatai szerint a nép elégtelensége az agrárkérdés rendezetlen voltára vezetendő vissza. Ez irányban harmincz esztendő alatt vajmi kevés történt a nép érdekében. A bosnyákok ezen kérdésekre vonatkozólag következőleg nyilatkoztak:

Hogy az agrárkérdés rendezetlen maradt, ennek a bosnyák hatóságok az okai. A birtokost, aki többnyire muzulmán, szembehelyezték jobbágyával, aki legnagyobb részben ortodox és csekély számban katolikus. Emellett inficiáltak a iakosságot importált német telepesekkel, kiknek ingyen földet és legelőt adtak a benszüllött rovására. A legtisztább szerb vidékek, mint Bjelina és Banyaluka körül, német telepek vannak. Ilyenek Rudolfsthal, Ober-, Unter- és Mittel-Windhorszt és Franz-Jósefsfeld. Eredetileg ez volt a terv, hogy az egész Drina mentén ilyen német telepeket létesítenek, de le kellett tenni e szándékról, mert a telepeseknek adott tíz évi adómentesség lejárván, most a tönk szélén állanak. Az alsó néposztály elégtelensége tehát gazdasági okokra vezethető vissza, az intelligencia pedig politikai okokból is ellenfele a kormánynak. Majd megváltik, mit hoz nekünk a jövő. Tévednek azonban azok, akik úgy akarják föltüntetni a dolgokat, mintha a bosznia-hercegovinai népnek nem lenne más kívánsága, minthogy Horvátországhoz csatoltassék. A horvátság az országban a lakosság egy ötödét képezi és csak nem tételezhető fel rólunk, hogy nyugodtan járuljunk hozzá, hogy e minoritás az országban föllükkeredve, a többieket, akik valamennyien szerbek, lenyűgözze. Hiszen a muzulmán és a szerb nemzeti szervezetek közt a különbség megszűnt, ma mindketten egy egységes szerb nemzeti szervezetet képeznek.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Városok kongresszusa. A törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsú városok tisztviselőinek kiküldöttéi ma délelőtt tíz órakor értekezletet tartottak a Pannonia-szálló külön termében. Az értekezlet, amelyen több országgyűlési képviselő és mintegy száz küldött jelent meg, a városi tisztviselőket érdeklő azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a kormány által a városok közigazgatási költségeinek fedezésére a költségvetésbe átmenetileg beállított két millió koronát miként használják fel.

Az értekezlet hosszabb eszmecsere után egyhangulag elfogadta dr. Kelemen Samu országgyűlési képviselő határozati javaslatát, amely szerint a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsú városok tisztviselőinek értekezlete köszönettel tudomásul veszi a kormány gondoskodását és egyúttal arra kéri, hogy ez a kétmillió korona, mint első segítség, kizárólag a városi tisztviselők fizetésének és lakbérletmennyének kiegészítésére fordítsassék, még pedig úgy, hogy a városi tisztviselők javadalmazása a rendelkezésre álló összeg keretein belül, a hasonló fizetési fokozatban lévő állami és vármegyei tisztviselők javadalmazását a lehetőségig megközelítse. Az értekezlet egyúttal ama reményének és várakozásának is kifejezést ad, hogy ezen állami segítség a jövő évben olyan mértékben fog javaslatba hoztatni, hogy a városi tisztviselők végleges fizetésrendezése az egész vonalon megvalósítható lesz.

A keleti események.

— A bojkottált osztrák áruk. —

Budapest, október 14.

Tegnap számunkban hirt adtunk arról a londoni táviratról, mely jelentette, hogy az európai konferencia kérdésében teljes egyetértés jött létre Izvolszki orosz külügyminiszter és Grey, az angol külügyek államtitkárja között. A mai hírek nem erősítették meg ezt, de diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a londoni tanácskozás végtermékében sikerrel fog végződni.

A Dardanella-kérdésre vonatkozólag jól értesült diplomáciai körök azt hiszik, hogy Anglia kész támogatni Oroszországot, ha az ebben a kérdésben előzőleg megállapodásra jut Törökországgal. Azt azonban állítólag határozottan ellenzi Anglia, hogy a Dardanella-kérdés vita tárgyát képezze a konferencián Oroszország és Törökország között. De, ha Oroszországnak sikerülne a portával megegyezésre jutni a kongresszus összeülése előtt, akkor Anglia kész támogatni az orosz javaslatokat a többi hatalommal szemben.

Oroszországnak az a javaslata, hogy a Daradanela tengersizoros csakis a Fekete-tenger melléki tartományok részére legyen szabadon hajózható, hir szerint a legtöbb hatalomnál ellenzésre talál. A török kormány sem lesz hajlandó engedékenységre a Dardanella-kérdésben, amint ezt a török sajtó egyhangulag kijelenti. Csak egy módja volna annak, hogy ebben a kérdésben a porta egyáltalán tárgyalásokba bocsátkozzék a pétervári kormányval, ha Törökországot más irányban kellő kárpótlásban részesítik. Valószínűleg Londonban most az képezi a tárgyalások sulypontját, hogy Törökországot minő rekompenciációban részesítsék.

A török kormány mindezeidig azon az állásponton van, hogy a leendő konferencián csakis a most lefolyt események kerüljenek napirendre. A porta a mult tapasztalatain okulva, attól fél, hogy mint eddig mindig, úgy most is, ha az európai hatalmak tanácskozára gyűlnek, ő fizeti meg az árát. Pedig a most összeülő európai konferenciának éppen az a célja, hogy Törökországnak a berlini szerződésben biztosított jogait megoltalmazza.

Míg a török kormány izgalommal lesi a londoni tárgyalások eredményét, addig a török kikötővárosokban nagy arányban indult meg a bojkot-mozgalom Ausztria-Magyarország ellen. A Lloyd-társaság hajói nem bírnak sem lerakodni, sem pedig árukat felvenni, mert nincs munkáskéz, mely segítségükre legyen. E mozgalom nagy károkat okoz, különösen Ausztriának, amely elég élénk kereskedelmet üz Törökországban. A konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövet a portánál erélyes lépéseket tett e mozgalom elfojtására. A török kormány meg is ígérte, hogy rendszabályokat fog életbeléptetni a bojkot megszüntetése érdekében. E biztatás azonban aligha őszinte, mert állítólag a mozgalom mögött olyan férfiak állanak, kiknek nagy befolyásuk van az új rezsim irányításában.

Mai híreink a következők:

A londoni tanácskozások.

Diplomáciai körökben híresztelik, hogy Edvárd királyt a legutolsó események nagyon lehangolták és nem is titkolja kedvetlenségét. A n-

golrészlaz a terv merült föl, hogy az esetleg összeülő Balkán-konferencián Szerbiát a Dunabizottság reformjával kell kárpótolni, még pedig úgy, hogy Szerbia a bizottságban tagsági helyet és szavazatot kapjon. Londoni jelentések szerint noha Angolország nagy előzékenységet tanúsít Oroszország irányában a konferenciát illetően, s ez kifejezésre jutott a sir Edvard Grey és Izvolszki között folytatásban lévő tárgyalások során s közben a francia kormányval is tárgyalások voltak, az angol külpolitika vezetőjének még mindig nem sikerült az ellentéteket elsimítania.

A „Birsevija Vjedomosti“-nak táviratozzák Párisból, hogy Grey és Izvolszki között minden tekintetben megegyezés jött létre. Franciaország, Anglia, Oroszország és Olaszország azt ajánlják Törökországnak, hogy ismerje el Bulgária függetlenségét, ezzel szemben Bulgária tartoznék magát kötelezni, hogy kiszolgáltatja Törökországnak az öt százalékkal tőkésített kelet-ruméliai évi adót, amelyet egy összegben volna köteles kifizetni a Dette Republique-nak. Az entente-hatalmak azt kívánják, hogy Ausztria-Magyarország mondjon le a szandzsákvasut építésének tervéről. A berlini szerződés 29. cikkelye megszűnnék és a Duna-Adria vasut vonala egy montenegrói kikötőben végződne. A krétai kérdés függőben marad és a konferencia feladata lesz azt megoldani. Oroszország jogot szerez a Dardanellákon való átkelésre és a Fekete-tenger mare clausum-má nyilvánítatik.

Pétervári jelentések szerint a konferencia létrejövele még egyáltalán nem biztos. Néhány kormány úgy vélekedik, hogy a vitás kérdéseket a hatalmak táviratváltásokkal is megoldhatnák. Oroszország ezzel szemben azt tartja, hogy szükséges egy ünnepies konferencia, mivel a berlini szerződés módosításáról van szó. Az orosz kormány azt kívánja, hogy Konstantinápolyban üljön össze a konferencia, ezzel is bizonyosságot akarva tenni Törökország irányában előzékenységről.

A bojkott.

Tegnap volt Stambulban a nagy tiltakozó gyűlés, amelyen határozatot hoztak, hogy a nagyhatalmak közvetítésével a háború elkerülendő. Az osztrák és a magyar áruk bojkottja tovább tart, azonban maguk a török kereskedők megszégyenültek, mert kiderült, hogy sok nagy török áruház ausztriai gyártmányokat tart raktáron s azokat török gyártmányok gyanúja hozza forgalomba. A magyar kereskedők a Turquieben teljes nyilatkozatokat közölnek a bojkott mellett, de felszólítják a török testvéreket, hogy gondolják meg, hogy a konstantinápolyi magyar kereskedők nem osztrákok, sőt ellenkezőleg, meghonosodtak Törökországban és vértüket ontották a szabadságért. Anyira megbecsülik helyzetüket Törökországban, hogy már legközelebb egy magyar ruhagyárat fognak létesíteni, amely csak török alkalmazottakat fog foglalkoztatni.

Egy Lloyd-gőzös, amely utban van Rizet felé, Konstantinápolyban partraszállította utasait és kirakodott, majd 600 utast vett fel és tovább indult Rizetbe. Az osztrák és a magyar áruk ellen indított bojkott nemcsak Konstantinápolyra, hanem Szíriára, Smyrnára, Galatára, Dedeagacsra és a Dardanellákra is kiterjed. Jaffában az osztrák postagőzös megérkezésekor politikai agitátorok arra bírták a csónakosokat és kirakodókat, hogy a hajót bojkottálják. Az utasokat és a postát gőzesónakok szállították partra. A tömeg később megtámadta az osztrák postaépületet és több postakocsit és levélsekrényt elpusztított.

A Lloyd igazgatósága a mai nap folyamán a következő távirati értesítést kapta:

Szalonikiben a helyzet változatlan. A bojkot-mozgalom változatlanul tovább tart. A Mária Terézia Lloyd-gőzösnök Covallából anélkül, hogy szállítmányát kirakhatta vagy árukat felvehetett volna, tovább kellett haladnia. Jaffában a tüntetők megakadályozták, hogy a Lloyd-gőzös összeköttetésbe lépessen a szárazfölddel, miáltal sem az utasokat, sem a postát, sem az árukat nem lehetett partra szállítani. Attól tartanak, hogy a bojkot-mozgalom egész Szíriára kiterjed.

A szaloniki-i kereskedők gyűlést tartottak, amelyen az Ostromán-bizottság több tagja is megjelent.

Elhatározták, hogy egyelőre a Lloyd-gőzöskéket ki kell rakodtatni, nehogy a török kereskedők kárt szenvedjenek, de a bojkottot az osztrák áruk ellen folytatni kell. A gyűlés felszólította a török lakosságot, hogy ne vásároljon osztrák iparcikkeit és ne használja az osztrák postát.

Az osztrák-magyar nagykövet kormánya nevében komoly lépést tett a nagyvezérnél az osztrák Lloyd bojkottálása miatt. A nagyvezér megígérte, hogy a konstantinápolyi rendőrminiszter, valamint a belügyminiszter utján megfelelően fogja utasítani a vidéki hatóságokat.

A konferencia.

A Frankfurter Zeitung jelentése, hogy a Párisban javasolt konferencia ebben a keretben veszedelmes és szükségtelen és elegendő a konstantinápolyi nagykövetek konferenciája. Konstantinápolyban mélyebb benyomást tett, miután számos mérvadó török egyén ugyanilyen véleményen van. Azt hiszik, hogy Oroszország nem fog kifogást emelni a Dardanelláknak a hatalmak számára való megnyitása ellen, ha a hatalmak beleegyeznek Törökország teljes kárpótlásába.

A krétai kérdés.

A krétai kamara ma délután tartott ülésében elfogadta a Krétának függetlenné nyilvánításáról és Görögországgal való egyesítéséről szóló proklamációt és a következő határozatot hozta: A tegnapi ülés folytatásaképp a kamara bizottságot nevez ki a végrehajtó hatalom gyakorlására. E bizottság tagjai: Micheli Dakisz mint elnök és Venizelosz, Logiadisz, Pologiergisz és Petithakisz mint tagok. A bizottság a király nevében és a görög királyság törvényei szerint ideiglenesen vinni fogja a kormányt. A bizottság működése megszűnik, mihelyt a görög kormány átvette a sziget igazgatását. A hatóságok felszólították, hogy a görög alkotmányval ellentétben nem álló eddigi törvényeket pontosan továbbra is hajtsák végre.

A Tageblatt konstantinápolyi tudósítója beszélgetett a tengerészeti miniszterrel, aki a többek között azt mondta, hogy a török flotta modern hajói már a legközelebbi napokban el fogják hagyni a konstantinápolyi kikötőt s egyrésztük Smyrnába és Szamosba indul, a többi hajó a Márványtengeren hadgyakorlatot fog tartani. A flotta két hónapra el van látva eleséggel és bőségesen municcióval. A hajók meg fogják látogatni a Földközi tengeren a török kikötőket. Bucszoul azt mondta a tengerészeti miniszter a hírlapírónak, hogy nem fog háborúra keletülni a sor Bulgáriával.

A helyzet Bulgáriában.

A mai bolgár minisztertanács a keleti vasut kérdésével és Kelet-Rumélia adójának ügyével foglalkozott. A kormány a legkevésbé sem tért el eddigi álláspontjától s kimondotta, hogy Bulgária függetlenségének proklamálásával megszűnik Kelet-Rumélia adófizető kötelezettsége, ami pedig a királyságnak a nagyhatalmak részéről való elismerését illeti, reméli a kormány, hogy Franciaország jó példával fog előlárni. Sok szóbeszédre ad alkalmat, hogy a román követ a mai audiencián felségnek szólította Ferdinánd királyt.

A szófia-i német követ, a Köln. Ztg. híradása szerint, közölte a bolgár kormányval, hogy amíg Bulgária késznek nem nyilatkozik arra, hogy Törökországgal szemben fennálló kötelezettségeinek megfelel és a törvényellenesen lefoglalt keleti vasutat visszaadja, vagy 15.000 franknyi napi kárpótlást fizet a vasuttársaságnak, Bulgária függetlenségének elismeréséről egyáltalában nem lehet beszélni.

A román diplomáciai ügyvivő, aki tegnapelőtt kihallgatáson volt Ferdinánd királynál, utóbb tanácskozott Malinow miniszterelnökkel és azt ajánlotta, hogy Bulgária lépjen szorosabb kereskedelempolitikai viszonyba Romániával és kössön egyezményt a román vasutvonallal a bulgáriai vasutakkal leendő összekapcsolása céljából s a Dunán építsenek hidat erre a célra.

Legújabb híreink.

A konzervatív-párti sajtó az egész vonalon hadjáratot kezdett Ausztria-Magyarország ellen és élesen kritizálja Bosznia-Hercegovina bekebelezését.

A lapok azzal gyanúsítják az osztrák-magyar monarchiát, hogy intrikál a nagyhatalmak között és a Balkán népeket, amelyek egymáshoz tartoznak, egymás ellen uszítja. A konzervatív lapok felszólítják az uralmon lévő szabadelvű-pártot, hogy szakítsa meg a barátságot Ausztria-Magyarországgal és tartson inkább a Balkán-államokkal, amelyekkel közösök Románia érdekei.

Szmirnából jelentik, hogy hat angol cirkáló az anatóliai partok közelében Rodos-szigetnél megérkezett.

Gróf Wolff-Metternich német nagykövet, valamint a török és olasz nagykövetek és a görög követ ma Sir Edward Grey külügyi államtitkárral tanácskoztak. Izvolski orosz külügyminiszter is hosszabb ideig tanácskozott Grey államtitkárral.

A Havas-ügynökség jelentése szerint Anglia teljes mértékben elfogadja a konferencia azon programját, melyet Izvolski orosz külügyminiszter terjesztett elő és amelyben szó sincs a tengerszoros kérdéséről, amelynek tekintetében megegyezés jött már létre. E tekintetben csak a minisztertanács hozzájárulása szükséges még. Németország és Ausztria-Magyarország diplomáciai képviselői tegnap ismételtén eljártak a bolgár kormányhoz a keleti vasutak kérdésében és egyúttal rámutattak arra, hogy a bolgár királyság elismerésének kérdését addig nem lehet megfontolás tárgyává tenni, míg a vasuti kérdés az összes érdekeltet kielégítő módon elintézését nem nyer. A minisztertanács tegnap és ma erről az ügyről tanácskozott. Hivatalos körök kijelentése szerint a kormány hajlandó a vasutársaság anyagi követelményeit mindenben teljesíteni. A kérdés rövidebb rendezése azonban valószínűleg azon ponton fog megakadni, hogy a kérdés rendezéséhez a porta hozzájárulása szükséges, ezt azonban ez idő szerint nehéz lesz kieszközölni.

KÜLFÖLD.

Hajsza Tittoni ellen. Jól értesült körökben az a hír terjedt el, hogy Tittoni állása megrendült. Ennek oka egyrészt az az ellenséges hangulat, amelylyel Bosznia annexiója miatt Tittoni iránt a francziák viselkednek, amiben nagy része van Barrère római franczia nagykövetnek, aki nagy ellensége a hármasszövetségnek. Tittoni állását ezenkívül főleg az ingatta meg, hogy régi belpolitikai és személyes ellenfelei ismét erősebben léptek fel ellene. Ezek most elérkezettnek látják az időt Tittoni megbuktatására. De a miniszter minden bizonynyal csak azon esetben távozna, ha a saját elhatározásából kérné elbocsátását. Ellenkező esetben azonban biztosra vehető, hogy az olasz parlamentben Giolitti miniszterelnök tekintélyének teljes súlyával állást foglal mellette.

Az osztrák kormány és a keresztényszocialisták. A „N. W. Tagblatt” szerint a keresztényszocialista-párt a belső politika tágabb fejlődésének minden lehetőségére elkészülve, nemrég revideálta terveit. Így például arra az esetre, ha a Beck-kabinet rekonstruálnák, a keresztényszocialista-párt elhatározta, hogy tekintettel számbeli többségére, még egy harmadik tárczát fog követelni a párt részére és pedig vagy a közlekedésügyi, vagy az igazságügyminiszteri tárczát. A két résszort jelöltjeit, akik közül persze csak vagy az egyik, vagy a másik jöhet esetleg szóba, hír szerint Pattai dr. és Fuchs dr. képviselőket emlegetik. Az első a közlekedésügyi, az utóbbi pedig az igazságügyi tárczára van kiszemelve. Ezekkel a követelményekkel azonban további változás is van összekötve. Hír szerint Gessmann dr., a jelenlegi közmunkaiügyi miniszter hajlandó megválni tárczájától, hogy Alsó-Ausztria tartományi marsallja lehessen. Ez esetben a jelenlegi tartományi marsall, Lichtenstein herceg kapná meg a közmunkaiügyi tárczát. Gessmann dr. politikai pozíciójának ilyenféle megváltoztatásának célja az, hogy Gessmann ezentúl kizárólagosan a párt szervezésének szentelje idejét. Ezek azok a kombinációk és tervek, amelyekről most beszélnek. Tény az, hogy az alsóausztriai tartományi bizottságokban személyi kérdésekkel összekötött változások nem lesznek.

Taft megválasztása biztos. Newyorkból jelentik, hogy a republikánus központi bizottság tegnap közzétett jelentése szerint Északamerika összes elnökválasztói közül 270-en Tafta adják szavazatukat. Így tehát Taft megválasztása biztosra vehető.

A perzsa válság. Tebrisi jelentések szerint a forradalmárok Tavatsi városrészt elfoglalása után lerombolták a monarchisták házáit. Az egész város most már a forradalmárok kezében van, akik olyan erősségeket építenek, hogy a csapatok benyomulását meggátolhassák.

A monarchista Davacsi-városrészt elfoglalása után a lázadók és a főmeg a monarchista klub több tagjának házáit lerombolták. Az egész város most már a lázadók kezében van, akik új erődítéseket építenek, hogy megakadályozzák a csapatok bevonulását a városba.

Az iskolán kívül eső oktatás.

— Apponyi törvénytervezete. —

Budapest, október 14.

Az Országos Közoktatási Tanács ma délelőtt 10 órakor kezdte meg az iskolán kívül eső oktatásról szóló törvénytervezet megvitatását. Az értekezleten, amely gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter elnöklésével a Magyar Tudományos Akadémia elsőemeleti felolvasó-termében folyt le, számosan vettek részt az Országos Közoktatási Tanács állandó bizottsága részéről.

A tanácskozást gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, az Országos Közoktatási Tanács elnöke nyitotta meg. Üdvözölte a megjelenteket s ezután az iskolán kívüli oktatásról beszélt. Ennek az oktatásnak — úgy mond — két irányban van rendkívüli fontossága. Az egyik, amely átmeneti jellegű, de annál égetőbb, az országban még mindig, sajna, nagy terjedelemben lévő analfabetizmus elleni küzdelem, amely jelenséget a társadalmunkból eltüntetni, vagy legalább csökkenteni nem érünk rá odáig várni, míg a népiskola fejlődése utján odajutunk, hogy a jövő generációiban ez a jelenség vagy éppen nem, vagy csakékevőbb mértékben mutatkozzék. A mindinkább fejlődő demokratikus haladás és a politikai jogok kiterjesztése fontossá teszi azt, hogy a tudás legprimitívebb forrásaitól legtávolabbi álló honfitársainkat is minél közelebb vezessük ezekhez a forrásokhoz. A másik állandó szükséglete a társadalomnak, amelynek kielégítéséről gondoskodni kell, az a mindinkább terjedő és növekvő tudási vágy kielégítése, még pedig nemcsak az ugynevezett művelt osztályokban, amelyeknek szükségük van arra, hogy az ő műveltségük mélyíthessék és rendszeressé, hanem minden társadalmi osztálykülönbség nélkül a nép széles rétegeiben mutatkozik egy aspiráció, egy szenvedélyes vágy: a tudás országába behatolni, amely vágy csak tiszteletreméltó, amely vágyak kielégítéséről az én véleményem szerint rendszeresen és bizonyos irányítás mellett gondoskodni kell. Amint az előadói munkálatból méltóztatnak látni, tudni és meggyőződni, ezen a téren történetek már igen becses és nagyértékű kezdeményezések a múltban is. Ezen kezdeményezéseknek egy része sokat ígérő kezdet után teljesen megszünt, még pedig éppen az a része szűnt meg, amely a nép széles rétegeinek művelésével foglalkozott. Hogy szűnt meg, ne magyarázzuk. Másik része, amely inkább a városi, műveltebb osztályoknak népszerűbb kiművelésével foglalkozott, némely igen becses kezdeményezésben, igen becses magántársadalmi vállalatban még most is fennáll; de ha vesszük, hogy annak a három vagy négy legfőbb elágazásnak, amelyben a tevékenység megnyilvánul, a Szabad Lyceum, az Erzsébet-népakadémia és az Uránia-egyesület tevékenysége, továbbá az 1891. évi XIII. törvényezékek alapján szervezett országos bizottság által rendezett előadásokon mindössze valami százharmincezer hallgató részesült ily előadásokban, akkor meggyőződhetünk arról, hogy bármennyire tiszteletreméltó és érdemes legyen az a tevékenység, amelyet társadalmi uton eddig is kifejtettünk, ez egy csepp abban a tengerben, amelyet ki kell merítenünk, egy igen csekély hányvadát öleli fel azoknak, akik művelődésre aspirálnak.

Apponyi ezután ismerteti a törvényjavaslatot megelőző munkálkodást s azt a feladatot, amely az iskolán kívüli oktatás terén — a kormánynak jut. Apponyi az előadói munkálatban megnyilvánuló irányzattal nagyban és egészben egyetért, azonban kijelenti, hogy ez a munkálat nem kormányelőterjesztés, hanem az ügygyel megbízott igen illetékes férfiak, az országos közoktatási tanácshoz intézett memoranduma. Apponyi semmi irányban sem óhajt a döntésnek prejudikálni, semmiféle irányban sincs megállapodott elhatározása, amelynek módo-

sítására az itten szerzett tapasztalások és ezeknek megvitatása hatást ne gyakorolhatnának. Beszéde végén a tanácskozás és a vita rendjére tesz előterjesztést.

A gyűlés előadója dr. Jancsó Benedek tanár, a jegyző dr. Bozóky Endre, az országos közoktatási tanács jegyzője. Az értekezletre meghívottak közül távolmaradásukat bejelentették és kimentették dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök, akinek most Rómába kellett mennie, azonkívül Baksay Sándor református püspök, akit hivatalos elfoglaltsága tart távol és dr. Erdődi Béla tankerületi főigazgató. Ezen urak távollétét sajnálattal vették tudomásul.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter elnöki megnyitóját Jancsó Benedek dr. előadó vázolja a tervezet alapelveit; felhívja, hogy különösen a középső és a felső fokon az állam csupán vezető szerepet játszhat és a társadalomnak minél nagyobb mértékű támogatása szükséges. Reméli, hogy az alapítandó közművelődési házak körül valóságos kulturális gócpontok fognak létesülni. A tervezet, amely állami felügyelet alá helyezi az iskolán kívül való tanítást, módot akar nyújtani mindenkinek ismeretei továbbfejlesztésére.

Fináczy Ernő alelnök az állandó bizottság nevében köszönetet mond a miniszternek, hogy személyesen vezeti a tárgyalásokat. Szerinte a szabadtanításnak sem szabad nélkülöznie az önzetlen művelődési motivumokat, melyek sem hatalmi, sem anyagi érvényesülésre, sem érdekharcra nem irányulnak.

Marczali Henrik: Az előadói munkálatból nem egészen tűnik ki a főkérdés, hogy t. i. az iskolán kívül való oktatásnak milyen legyen a szervezete, amelyben az állam és a társadalom közreműködik.

Fehér Ipoly a tervezet alap gondolatát a maga részéről elfogadja. Feltétlenül bele kell vonni az egyházakat és a hitfelekezeteket abba a nagy munkába, amelynek célja az alsóbb néprétegek szellemi kiművelése.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter: A két felfogás között nincs ellentét. Az analfabetizmust inkább az iskolák hiányának, mint azok hiányosságának kell tulajdonítani. Hiszen körülbelül háromszázezerrel nagyobb azoknak a gyermekeknek száma, akik nem járnak iskolába.

Berzeviczy Albert: Nem tartja sem lehetőnek, sem indokoltnak a szabadoktatásnak háromfelét osztását. Különbösen sem hiszi, hogy helyes volna ezt a kérdést törvényhozással szabályozni és a kormányzat hatáskörébe utalni.

Báró Eötvös Lőránt kifejti, hogy a tudás áldásaitban a szegényebb néposztályt, a munkásokat is részesíteni kell, mert csak így válnak az állam megbízható elemeivé. Óhajtja, hogy azok az intézmények, amelyek eddig foglalkoztak a szabadtanítással, javaslatot terjeszzenek elő, miként volna működésük a vidékre is kiterjeszthető.

Gaál Jenő szükségesnek tartja, hogy az iskolán kívüli oktatás törvényhozással szabályoztassék, hogy meg lehessen akadályozni azt, hogy bárki tetszése szerint nemzetellenes tévtanokat hirdessen.

Bokor József bírálja a törvénytervezet egyes rendelkezéseit és attól tart, hogy a szabadoktatás tág teret nyújt tévtanok terjesztésére.

Gieswein Sándor: Nem hagyhatja az állam figyelmen kívül, hogy a nép kulturális haladása milyen irányban fejlődik. Az államnak eszközöket kell szolgáltatni arra, hogy mindenki a rá nézve szükséges ismereteket elsajdítsa. Ehhez azonban a társadalmi tényezőknek harmonikus közreműködése is megkívántatik.

Beöthy Zsolt szerint a tervezet bonyolult szerkezete alkalmas lenne arra, hogy elrugaszkodja a közönséget tudásvágyának kielégítésétől. Feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a szabadtanításra az állam is gyakoroljon befolyást.

Kármán Mór, Geöcze Sarolta, dr. Scheller István és dr. Gyulay Béla hozzászólása után dr. Bárczy István úgy véli, hogy minden tendenciától mentes, szabad népoktatást kíván. Nem helyesli az oktatás tervezett korlátozását. Hiszen kereszténységünk sem volna ma, ha a régi zsidók Krisztustól megvonták volna az előadási engedélyt. (Felkiáltások: Hisz nagyon is megvonták! Keresztre feszítették! Derültség.) Az állami szervezés körébe inkább csak az analfabáták oktatását utalja.

Dr. Hegedűs István szerint a leghelyesebb első sorban a hasznosság szempontját kielégíteni: nyelveket, gyorsírást, rajzot, mintázást, könyvelést stb. tanítani. A többi már csak a logikai szervezés dolga.

Ezzel a felszólalással az általános vita véget ért. A tanácskozást délután 5 órára az Akadémia elnöki termébe halasztották.

A délutáni tárgyalás.

A délutáni ülésben a részletes tárgyalást kezdték meg arról a kérdéstről, hogy helyese-e az iskolán kívül eső oktatást három (alsó, középső és felső) tagozatra osztani.

Dr. Schneller István, Bernát István, Halász Ferencz, Sáró Szabó Lajos, Beke Manó, Antal Gábor, Timon Ákos, Geöcze Sarolta, Kármán Mór hozzászólása után Alexander Bernát a szabad tanítói intézményeknek mesterséges skatulyázását nem tartja észszerűnek.

A tanácskozást a még hátralevő kérdések felett holnap délelőtt tíz órakor folytatják.

A midinette.

A francia szereti a neki kedves leánytípust „ette“-re végződő névvel illetni. A grisette, a chansonette, a divette becéző formájából nőttek ki azok a különböző női típusok, melyek képviselőit különösen szeretetreméltóság és könnyű vér jellemzi.

Legujabban a midinette sorakozik az említettekhez és még sok más bájos párisi leányalakhoz. Nem azért új a midinette típusa, mintha csak napjainkban keletkezett volna. Meg volt ez már évtizedek, sőt századok óta, csak nem vették észre.

Éppen úgy, mint verebek voltak a történelmi időkön belül mindig, de az erzsébeti verebek típusát csak azóta osztályozzuk egészen külön, a mióta azon a helyen parkot létesítettek és oda fákat ültettek.

A midinette nem egyéb, mint az a párisi munkásleány, aki a szajnaparti Babel legelőkelőbb centrumában dolgozik, de szegénysége miatt valamelyik legtávolabb eső Faubourg-ban lakik. Az ebéd idején rövid munkaszünet van. Nem elég hosszú, hogy haza futhasson. Szerény ebédjét tehát már reggel magával vitte és délben, valamelyik közeli Boulevard, park, vagy square egyik padján költi el. Minthogy ez déljárt — a midi — történi, a párisi jargon elnevezte ezeket az örökké csacsogó, mosolygó, gondatlan teremtetéseket midinette-eknek.

Bajos lenne kikutatni, hogy ki a keresztatyjuk. Az éfajta név úgy terem, mint a népdal — nem akad szerzője. Valamely suhancz arra ment, amikor négyes-hatos, tízes-huszas csoportokba összeverődve, a térdükre kiterített újságpapírosról evegették a saucis-sont, a pommes frites-et, a foszlós brioche-t és czuppogó, csamcsogó falatozás közben szerelmi élményeiket, vagy a műhelybeli adomákat beszélték el egymásnak. A legény jól megnézte őket, s félig irigyen, félig gunyosan odaszólt — mivelhogy éppen delet ütött a toronyóra:

— Voilà les midinettes!

Ezt a szót felkapták az arrameuők és az elterjedt, mint a hogy kikél a szél által tovasodórt virág-mag.

A Párist látogató idegent a midinette jókedve sokszor tévutra vezeti. Azt hiszi, hogy ez a lármás hang „felhívás“ akar lenni. De tulmerész közeledésekor tapasztalhatja, hogy csalódott. A midinette távolról se valami makulátlan teremtés, de nem is cocotte. Ha viszonyt köt, nem az anyagi haszon a fő, hanem a szerelmi regény . . . vagy legalább novella.

Megkivánja, hogy aki kegyeit birni akarja, előzőleg udvaroljon, kedveskedjék neki. Ha aztán, egy bizonyos próbaidő után, meghallgatja a gavallért, egy bizonyos hűséget megkövetel tőle, mint ahogy ő is — egy bizonyos ideig — hű marad hozzá. Az ilyen szerelmi kalandok nem egyszer az anyakönyvvezető előtt érnek véget és akárhány könnyelmű kis midinetteből tisztességes feleség, jó anya, derék bourgeoisie válik.

A párisi midinettek száma nagyobb, mint ahogy a laikus hinné. Az 1901-iki népszámláláskor száz-huszezer olyan munkásnőt irtak össze, akik a divat birodalmában dolgoznak és akiket a midinettek közé lehet osztályozni. Ez a szám azóta évről-évre emelkedik, mert hiszen Páris divatteremtő hírneve évről-évre öregbedik és a divatvezérek száma ugyanebben az arányban fokozódik.

Anyagilag azonban a midinette éppen nem irigylendő. Fizetése olyan csekély, hogy abból — ha tisztességes akar maradni — vajmi szegényesen élhet meg. A mai időben minden téren szervezkednek a munkások, hogy helyzetüket javítsák. A párisi szabók is kénytelenek lennének fölemelni a munkásnők bérét, ha azokban több összetartás, komolyság és ön-

állóság lenne. De ők kevéssel is beérik, s társadalmi vitatkozások helyett csevegnek, kacagnak, szerelmeskednek. A jóllakottak pedig azt hiszik, hogy mindenki jóllakott s nem törődnek azzal, hogy a jókedvű kis midinettek koplalnak.

TÁVIRATOK.

Közgazdasági táviratok.

City	Commodity	Unit	Oct 13.	Oct 14.
New York	locobuza	109 ⁷ / ₈	109 ¹ / ₄	109 ³ / ₄
	decemberre májusra	110 ³ / ₈	110 ³ / ₈	110 ³ / ₈
	decemberre májusra	76	75 ¹ / ₂	72 ⁷ / ₈

City	Commodity	Unit	Oct 13.	Oct 14.
Chicago	decemberre májusra	101	100 ³ / ₈	103 ¹ / ₂
	decemberre májusra	103 ⁷ / ₈	103 ¹ / ₂	64

New-York, okt. 14. Gyapot New-Yorkban helyben — (9.15 tegnap), gyapot novemberre — (8.70), gyapot januárra — (8.52), gyapot New-Orleansban helyb. — (8.78), petroleum stand white Filadelfiában 8.45 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, október 14. (Zárlat.) Zsir novemberre 9.35 tegn. 9.12, zsír januárra 9.15 (tegnap 9.05), szalonna short clear, 9.62 (tegnap 9.87), sertészsír januárra 15.30 (tegnap 15.—)

Harc a gyapjuszövőiparban.

Berlin, október 14. (Saját tudósítónktól.) Londonból táviratozzák, hogy most már alig van kilátás a gyapjuszövő ipar terén békes megegyezésre. A munkások azt a közvetítő indítványt tették, hogy egyelőre három havi érvényességgel mondják ki a gyárak az 5%-os bérleszállítást és azonnal kezdjék meg az alkudozásokat az új bértarifáról. A gyárak visszautasították az ajánlatot s az az utolsó szavuk, hogy az 5%-os bérleszállítást január elsején léptetik életbe és egy teljes évig fentartják.

UJDONSÁGOK.

A Köztelek humora.

Budapest, október 14.

Szeptember 23-ikán választmányi ülést tartott az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatósága, amelyen Dessewffy Aurél gróf lemondásával foglalkoztak. A nemes gróf tudvalevőleg főrendiházi elnöki minőségében ellene szavazott a Zselén szki-féle tözsdedeellenes javaslatnak, amely pedig az OMGE. kislétszámú forrt föl. És lön nagy keserűség Zselén szki grófék birodalmában, hogy az OMGE. elnöke a javaslat ellen szavazott. Dessewffy Aurél gróf tehát levonta a konzekvenciákat és lemondott az OMGE. elnökségéről; mert ha már választani kell, hát az ember inkább főrendiházi elnök, mint köztelki.

Az igazgatósági választmány azonban se-hogy se akarta ezt a lemondást tudomásul venni, mert viszont akármilyen nehezeltés volt is a lelkekben, főrendiházi elnök csak egy van, de alelnök már kettő is. És azok valamivel kisebb nagyurak.

Tehát nem vették tudomásul a lemondást, amelynek fölösleges voltát igen szép beszédek keretében bizonyították a fölszólaló választmányi tagok. Kállay András volt szabócsi főispán például a következőképpen érvelt:

A lemondás okául felhozott összeérhetlenséget szóló fenforogni nem látja. Az elnöki jogokon kívül a felsőház elnöke épp oly tagja a törvényhozó testületnek, mint bárki más s alkotmányjogi szempontból primus inter pares, vagy ha a felsőház elnöke nem lehetne elnöke az egyletnek, úgy nem lehetne a felsőház egy tagja sem tagja a gazd. egyletnek.

Ezt a latin idézetet azonban, amely magyarul azt jelenti, hogy a főrendi elnök első az egyenlők között, a sárga földig elgyalázta a „Köztelek“ hasábjain vagy a malicziózus véletlen, vagy valami anarchista kedélyű szedő. A „Köztelek“ szeptember 26-iki számában ugyanis, ahol a választmányi ülésről szóló tudósítás megjelent, a Kállay András beszédjében „primus inter pares“ helyett „asinus

inter porcos“ van kiszedve, ami szó szerint azt jelenti, hogy „szamar a disznók között.“

Ilyen furcsa humor lesz abból, ha egy olyan komoly gazdasági lap kezd el egyszer humorizálni, mint a „Köztelek“.

NAPIREND. Naptár. Csütörtök, október 15. — Róm. kat.: Terézia sz. — Prot.: Teréz. — Görög-orosz: okt. 2. Ciprián. — Zsidó: Thisri 20. — A nap két reggel 6 óra 19 perczkor, nyugszik este 5 óra 11 perczkor. — A hold két este 9 óra 2 perczkor, nyugszik délután 1 óra 22 perczkor.

A miniszterelnök fogad délután 4 órakor. — Az igazságügyminiszter fogad déli 12 órakor. — A honvédelmi miniszter fogad d. e. 10 órakor. — A pénzügyi államtitkár fogad 12-2 óráig. — A közoktatási államtitkár fogad 12-2 óráig. — Kihallgatás a királyné a budai várban. — A függetlenségi párt értekezlete a választói jog tárgyában. — A magyar delegáció hadügyi albizottságának ülése d. e. 10 órakor.

Szlányi-kiállítás és Pállik hagyatékának kiállítása a Múcsarnokban nyitva. Belépődíj együttesen 50 fillér. A tagsági jegyek érvényesek. — A Nemzeti Szalon öszi árlala nyitva. Belépő-díj 1 korona. — A Józsa Károly kiállítása a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Fialat művészek kiállítása az Uránia Kigő-téri szalonjában nyitva. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum állattára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet múzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— A trónörökös Rómában. Egy Rómából érkezett távirat szerint Ferencz Ferdinánd trónörökös a közeli napokban odaérkezik. A Vatikán már megadta beleegyezését ehhez az utazáshoz. Olaszországnak az annexió dolgában tanúsított barátságos viselkedése hozzájárult a trónörökös uttérének megvalósításához.

— József Ferencz főherceg a Mezőgazdasági Múzeumban. József Ferencz főherceg katonai nevelője kíséretében tegnap meglátogatta a Mezőgazdasági Múzeumot, ahol nagy érdeklődéssel szemlélte meg az egész kiállítást. A fiatal főherceget Saárossy Kapeller min. tanácsos, a Mezőgazdasági Múzeum igazgatója fogadta s kalauzolta és bőszeges magyarázatokkal szolgált a főhercegnek, aki nagy érdeklődéssel nézegette a kiállítási tárgyakat és hallgatta a miniszteri tanácsos magyarázatait.

— A spanyol anyakirályné utazása. A spanyol király Frigyes főherceg kíséretében ma reggel 10 órakor Magyaróvárról átutazott. A város ünnepi díszben várta a vendégeket. A házak spanyol és magyar zászlókkal voltak feldíszítve. A felállított diadalkapunál a megyei urak díszmagyarban állottak fel, a tüzoltók és aggastyánok pedig sorfalat álltak. A vendégek érkezésekor a zenekar a spanyol himnuszot játszott. A legközelebbi kocsiában a királyné ült Frigyes főhercegné leányaival. Mosonból 1000 iskolásgyermek és 500 fehér ruhás leány állott sorfalat. A király ma este tér vissza Mosonba és innen Féltonyba megy. Viktória spanyol királyné, Mária Krisztina spanyol anyakirályné, valamint Izabella főhercegné és leánya ma délután, Alfonz király és Frigyes főherceg este Féltonyba automobilon Bécsbe érkeztek. A spanyol nagykövet a felségek tiszteletére fényes bált adott, amelyre mintegy 200 meghívó ment szét, köztük az uralkodói ház, a főnemesség, a diplomáciai kar számos tagjához, valamint a külügyminiszterhez, miniszterelnökhöz és számos udvari és állami méltósághoz.

— Az abruzzói herceg nem nősi. A változatosság okáért most az a tudósítás érkezik Rómából, hogy az abruzzói herceg házasságából még sem lesz semmi. Elkins kísasszony szülei kijelentették, hogy minden találgatás és kombináció nélkül az az igazság, hogy a házasság létrejöttét nem kívánják és az eljegyzés nem történt meg. Akik ismerősek a viszonyokkal, azt következtetik ebből, hogy az eljegyzés tényleg megtörtént, de valamilyen okból felbomlott.

— **A király sétál a budai várkertben.** A budai királyi palota várkertjét, mely a fővárosnak egyik legszebb sétahelye, az udvar itt időzése óta elzárták a nagyközönség elől. A pompás fekvésű kertben azonban a mostani szép napos időben naponta megjelenik a király és sétálgat a gyönyörűen gondozott utakon. A király rendszerint a kora délutáni órákban, dejeuner után megy sétautjára, amelyen nem kíséri senki. A király fején sapkával, kezében bottal és kurta katonaköpenyegben sétálgat és közben szivarozik. Ő felsége néha pihenőt tart és ilyenkor a főváros festői panorámájában gyönyörködik, de nem egyszer szóba áll a pázsitot gondozó sváb leányokkal is.

— **József főherceg betegsége.** Lapunk legutóbbi számában adtunk hírt arról, hogy József főherceg torokgyulladásban megbetegedett. Nagytapolcsányból, ahol a főherceg jelenleg tartózkodik, az a hír érkezik, hogy a főherceg betegségében örvendetes javulás állt be, de azért nem bizonyos, hogy megjelenhetik-e Károlyi Sándor szobrának leleplezésén.

— **Gróf Üxküll-Ghyllenband nyugalomba vonulása.** Gr. Üxküll-Ghyllenband csapatfelügyelő, a budapesti 4. hadtest parancsnoka, mintegy négy héttel ezelőtt adta be nyugdíjaztatása iránt való kérvényét. Mint értesülünk, a nyugdíjazásról szóló királyi kézirat már a legközelebbi napokban meg fog jelenni a hivatalos lapban. A távozó csapatfelügyelő e hó 18-án kihallgatásra megy a királyhoz és valószínűleg ezen a napon jelenik meg a királyi kézirat is a hivatalos lapban. Béczből jelentik lapunknak, hogy illetékes körökben immár elhatározott dolognak tartják, hogy a király a budapesti 4. hadtest nyugalomba vonuló parancsnokának, gróf Üxküll-Ghyllenband lovassági tábornoknak helyébe báró Czibulka Hubert tábornagyot, a prágai 8. hadtest parancsnokát nevezi ki.

— **Arczul ütöttek egy nagyherceget.** Néhány évvel ezelőtt történt, de most került a nyilvánosságra az a hallatlan és példa nélkül való eset, hogy felpofoztak egy nagyherceget, Vladimirt, a czár nagybátyját. A dolog így történt: Lucien Guitry francia színész Pétervárot volt és ott szerződést kötött egy nagy színházzal. Azonban hirtelen felbontotta szerződését és visszautazott Párisba. Most a „Nuovo Giornale” következőképpen adja elő a szerződésfelbontás történetét. Guitry egy napon vig lárságában véletlenül ugyanabban a mulatóban mulatott, ahol a nagyherceg is jelen volt. A francia színész egy hölgy társaságában egy szeparéban tartózkodott. Amikor a nagyherceg asztalánál a jókedv egyre magasabbra hágott, a nagyherceg asztalához hivatta Guitryt, de ez ismételt felszólításokra sem tett eleget a meghívásnak, hanem udvariasan bár, de határozottan visszautasította. Végül a nagyherceg maga ment a szeparé ajtajához, de Guitry még így se fogadta el a meghívást. A helyzet egyre kínosabb lett. A színész mögött ott állt egy piruló asszony, a nagyherceget pedig vendégei vetétkörül és kíváncsisággal várták a fejleményeket. A nagyherceg a fennforgó körülmények között nem vonulhatott vissza, hisz ez kész vesereség lett volna. Félretolta tehát a színészt és be akart hatolni a szeparéba. De ekkor egyszerre csak egy pofon csattant el, amelynek eredetével és céljával mindenki azonnal tisztában volt. Guitry felpofozta a nagyherceget. Az udvaroncok megrökönyödtek és a nagyherceg az egész társasággal szégyenkezve hagyta el a csatateret. Másnap azután Guitrynek egy bizalmas rendelet alakjában tudtul adták, hogy 24 óra alatt hagyja el Oroszországot.

— **A levegő meghódítása.** A nemzetközi léghajóverseny katasztrófáiról még újabb és újabb hírek érkeznek. Már több léghajó pusztulásáról hírt adtunk. A Castilia nevű spanyol léghajó Helgolandtól hat kilométernyire északra a tengerbe esett és elmerült. A bennülőket megmentették és utban vannak Hamburg felé. Ez idő szerint a versenyben még öt léghajó vesz részt. A versenyző léghajók ennek az ötnek kivételével az Északi-tengeren kénytelenek voltak vagy leszállani, vagy a szélből kergetve lezuhantak. Két nap és két éjjelnél tovább egy léghajó sem maradhatott a magasságban. A harmadik éjszaka is elmult és a versenyző léghajók utjáról nem jött jelentés.

— **Kossuth Ferenc mint honvédhadnagy.** A kereskedelemügyi miniszter a szabadságharc idején tudvalevőleg 8-9 éves fiúcska volt, mégis — mint ezt a 48/9-iki honvédek országos bizottságának mai ülésén hitelesen megállapították — a szabadságharc honvédei között mint vadászhadnagy szerepelt. Ma azután Bellaágh Imre 48-as honvédtiszt azt indítványozta, hogy Kossuth Ferencet, mint a nagy idők egyik tisztjét, válasszák be a központi választmány tiszteletbeli tagjává. Az indítvány kapcsán Maszák Hugó, mint élő tanu bizonyította, hogy Kossuth Ferenc 1849-ben kinevezett vadászhadnagy volt. — 49-ben — mondta Maszák Hugó — az ormai első vadászvezred zászlaját szenteltük fei Debreczenben. A zászlóánya Kossuth Lajosné volt. Délben a Fehér ló-ban nagy ebéd volt, amelyre mindnyájan meg voltunk tisztelve és amelyen ott volt a Kossuth-család is. Ebéd közben nagy meglepetést keltett, mikor a kis Kossuth Ferencet felállították az asztalra — vadonat új vadászhadnagyi ruha volt rajta, a kabátján ott volt a hadnagyi szalag — és lelkes, gyújtó beszédet intézett a jelen voltakhoz. A bizottság ma Kossuthot tiszteletbeli választmányi taggá választotta és egy szűkebb bizottságot jelölt ki, hogy Kossuth Ferenczel érintkezésbe lépjen.

— **Báró Rothschild Budapesten.** Báró Rothschild Károly, Wertheimstein Rózsika férje, aki Anglia zoológusainak egyik legkiválóbbja és akinek világhíres, fölmérhetlen értékű bolha-gyűjteménye van, a napokban magyarországi tartózkodása alkalmából pár napot a fővárosban töltött. A báró nejevel együtt e pár napot Budapest nevezetességeinek megtekintésére használta föl és első sorban a természettudományi intézményeket látogatta meg, mint amelyek legközelebből érdeklik őt. Így járt a Hazai Zoológiai Laboratóriumban is, ahol Madarász Gyula, a Nemzeti Múzeum állattárának igazgatójára, az intézet vezetője kalauzolta. Nagy érdeklődéssel tekintette meg a Nemzeti Múzeum és a Mezőgazdasági Múzeum számára készült biológiai csoportokat, melyeknek tökéletes preparálása és élethű összeállítására teljes elragadtatásra és dicsőretre bírta. A báró nejevel együtt pár napi ittartózkodás után visszatért Angliába.

— **Tahy István meghalt.** A közelmúlt nagy politikai harcosoknak egy érdekes alakja költözött el az élők sorából. Tahvári és tarkeői Tahy István cs. és kir. kamarás, Pest vármegye tb. főjegyzője, megyei bizottsági tag, a Pesti Hazai Takarékpénztár felügyelő-bizottságának elnöke ma reggel, életének 66-ik évében meghalt. Temetése e hó 16-án délelőtt fél tizenegy órakor lesz Galgalyörkön, Pestmegyében. Az elhunyt régebben Pestmegye szolgálatában állott mint első aljegyző, de aztán nyugalomba vonult nagy és kiterjedt birtokaira. A mult kormány uralomra jutása után Pestmegye rezisztenciáját, Tahy Istvánnak főispánná való kinevezésével óhajtotta megtörni. Ki is nevezte Tahyt, akinek azonban nem volt módjában az esküdt letenni s hivatalát elfoglalni, mert az egybehívott közgyűlésen sem a hivatalnokok, sem a bizottsági tagok nem jelentek meg. Tahy ekkor elutazott s Abbaziából küldte meg lemondását Kristóffy-nak.

— **Incizdens egy ügyvédgyűlésen.** A bécsi ügyvédkongresszus tegnap esti ünnepi lakomáját kínos incizdens zavarta meg. Ugyanis az utolsó pillanatban lemondott a banketten való részvételről dr. Klein osztrák igazságügyminiszter, Ruber titkos tanácsos, a főtörvényszék elnöke és az összes bírák. A lemondás oka az, hogy a kongresszus tegnapi ülésén éles bírálatban részesítette egy szónok a főtörvényszék működését. Amikor a kongresszus vezetői tudomást szereztek a lemondásról, küldöttségileg keresték föl az igazságügyminisztert s kérték, hogy másítsa meg az elhatározását. Klein igazságügyminiszter kijelentette, hogy hivatali állásánál fogva kötelessége szolidárisan eljárni a bírákkal. Mindamellett megígérte, hogy igyekezni fog a kínos ügyben békét teremteni.

— **Lotz Károly halálának évfordulója.** Lotz Károly halálának tegnapi évfordulóján a megboldogult mester tanítványai, a festőmesteriskola művésztárgjai testületileg kivonultak a kerepesi-úti temetőbe és ott hatalmas babérkoszorút helyeztek a nagy művész sírjára.

— **Üngyilkos százados.** Ujvidéken Kripićkiewicz Vuics nyugalmazott százados üngyilkosságot követett el s meghalt. Gyógyíthatatlan betegség miatt lett üngyilkos.

— **A nagykőrösi Arany-szobor.** Nagykőrös hazafias érzésű lakosságának adakozásából rövid néhány hónap alatt egybegyűlt a szükséges összeg, amelyből Arany Jánosnak a városban szobrot foglaltatni. A szoborbizottság meghívására Strobl Alajos szobrász tegnap Nagykőrösön járt, hogy a szobor tervezett helyét megtekintse. A bronz mell-szobrot a református templom melletti parkban, a régi főgimnázium déli részén helyezik el, ahol a költőnek egy időben lakása volt.

— **Biró Lajos Angliában.** Biró Lajos, a hírneves új-guineai utazó hosszabb külföldi tanulmány-utra ment. A jeles tudós, aki tudvalevőleg hét évet töltött a pápuák országában, könyvet fog írni ottani tapasztalatairól és élményeiről és éppen e könyv anyagának kibővítése céljából ment külföldre, ahol sorra fogja járni a misszionáriusok muzeumait, melyekben a legtöbb etnografiai tárgyat föl lehet találni. Utjának tulajdonképpen London a célja, részint az ottani nagy misszionárius gyűjteményekre, részint a British Muzeum végtelen gazdag etnografiai kollekcziójára való tekintettel. Ez az ut végleg megformálja az anyagot, amelyet Biró nagy érdeklődéssel várt könyvében a közönség elé akar hozni és ezután már csak rövid idő kérdése a munka megírása. Talán már télen elkészül Biró a munkájával és akkor újra visszatér Új-Guineába, ahová kutatókedve és tudományseretete vonzza vissza.

— **Thököly sirkápolnája.** II. Rákóczi Ferenc bujdosó társának: Thököly Imrénének, akinek hamvait az övével együtt hozták haza, a kormány gyönyörű sirkápolnát épített Késmárkon, ahol porait örök pihenőre helyezik. A feladat megoldását a Műemlékek Bizottságára bízták, s a sirkápolna tervét Schullek műegyetemi tanár közbenjöttével Szehló építőművész készítette. A sirkápolnát az évszázados régi evangélikus templom mellé építik, úgy, hogy az szorosan összefüggjön a templommal. Az építéssel a nyáron annyira előrehaladtak, hogy az a közelben be is fejezik. A kápolna művészi díszítését Löschinger Hugó festőtanárra bízták, aki ehhez a felsőmagyarországi gyönyörű régi motívumokat használja fel. A fejedelem pihenőhelyét külön emléktáblával is megjelölik, amelyet Holló Barnabás szobrászművész készített.

— **A földmívelésügyi minisztérium birtokvásárlásai.** A Politikai Értesítő jelenti: Több lap közölte azon hírt, hogy a földmívelésügyi kormány, gróf Baththyány Tivadar viszneki (hevesmegyei) uradalmát megvásárolta. Ujból a leghatározottabban kijelenti a földmívelésügyi kormány, hogy a szóban forgó birtokot sem meg nem vette, sem a jövőben megvenni nem szándékozik, annyival kevésbé, mert ezen ingatlant megnevezett tulajdonos eladásra a kormánynak soha fel sem kínálta.

— **Gyilkos nagyanya.** Gross János batosi földműves tegnap kiment nejevel a buzaföldre és otthon hagyott három kis leánykáját felügyeletét nagyanyjukra, Götfert Zsuzsannára bízta. A szülők távozása után az öreg asszony konyhakést vett elő, berontott a szobába és két kis unokáját lemészárolta. A legidősebb leányka a vérengzés láttára jajveszékelve menekült a szomszédokhoz. Mig ezek odaértek, a vén asszony felakasztotta magát, de a kötelek idejében levágták. A csendőrség a gyilkos asszonyt letartóztatta.

— **Házasságok.** Rockenstein Samu, a Rockenstein Testvérek szállító-cégé beltagja eljegyezte Mandl Bertát, Mandl Albert leányát Budapesten. (Mindem értesítés helyeit.)

Buzna Tivadar székelygyházi karnagyja vezette oltárhoz a Jézus Szent Szíve-templomban Hervay Annát.

Zsunk János pénzügyi fogalmazó eljegyezte Hegedűs Margitot Nagykárolyban.

Szabó Ilonka Szendrőd és Eisert Árpád Rozsnyó, jegyet váltottak.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Megszökött ügynök.** Goldschmied Lajos bécsi születésű 60 éves párisi ügynök megszökött több drágaságkereskedő ékszerével, amelyeket bizományba kapott. Az ékszerek értéke meghaladta az egy millió frankot. Goldschmied nemrégiben egyetlen egy éjszaka Montekarloban másfél millió frankot nyert baccarat-n.

— **Bányakatasztrófa.** A königshüttei bánya egyik tárnájában, mint Bécsből táviratozzák, ma délelőtt tűz támadt. A tárnában százhat ember dolgozott, akik közül eddig hatot huztak ki holtan. A lentrekedt bányászokat, akik a tűzvész határolta körön belül vannak, elveszetteknek hiszik.

Ujabb jelentések szerint a bányakatasztrófa Königshütte telepén nem követelt annyi áldozatot, mint ma egy távirat híresztelte. A mentőakció sikerrel járt és a bennrekedt bányászokat körülbelül hatnak kivételével, sikerült élve felhozni. A halottak száma aligha lesz több hatnál. Még nem lehetett összeállítani a névsort, mert a robbanás után igen sok bányász rémületében messze elmenekült. A katasztrófát valószínűleg az okozta, hogy a bányában bányalég fejlődött és valamely munkás vigyázatlanul bánt lámpájával. A robbanás idején körülbelül háromszáz bányász volt a mélységben.

Az Oberschlesisches Tagblatt közli, hogy a Königshütte bányatelepen történt bányarobbanás sokkal borzalmasabb volt, semmint eleinte hittek. A robbanás következtében egy tárna bedőlt és háromszáz bányásznak elvágta a menekülés útját. Állítólag eddig hetven holttestet hoztak föl a bányából.

A bányaigazgatóság közlése szerint az égő tárnában lévő száz ember közül közel mindnyájan melléktárnákon menekülhettek. Három bányász halott, mintegy husz eszméletlen kívül van. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— **A mozgósítás szélhámosa.** Kiszámíthatatlan a szélhámósok és csalók furfangja. Minden kis és nagy eseményt, akár a társadalom körén belül, akár a politikában, vagy diplomáciában történjék is az, ki tudnak aknázni arra, hogy hiszékenyeket és kánsnyen lépremenőket megcsallanak. Ilyen veszedelmes és vakmerő szélhámós járt a napokban a szegedi tanyákon és ugyancsak eret vágott a hiszékenyeken. Vetró János nevű mórakalmi gazdához, akinek két legényfia is van, hétfőn délután beállított egy kopott gunyába öltözött negyven év körüli ember.

— **Maga az a Vetró János?** — rivált katonás keménységgel a gazdára.

— **Én volnék, kérem.**

— **Itt van ez az irás.** A hadügyminiszter küldi. A maga fiának be kell rukkolni katonának, mert ki-tört a háború. A gyerekek rögtön jönnek velem.

Vetró megijedt.

— **Nem lehetne kérem valahogy segíteni a bajon.**

— **Hogy érti ezt?**

— **Hát egy kis pénzzel.**

A jövevénynek csak ez kellett. Egyideig keményen verte a vasat, hogy de bizony szükség van most Boszniában minden épkézláb emberre, mert sok a török, de később meglágyult.

— **Hát nem bánom.** Látom, hogy szükség van a fiaira itthon is. Kicsinálom, hogy ne kelljen berukkolniuk. De csak száz forintért.

Vetró hálálkodva adta át a száz forintot a szélhámósnak, aki a pénzről nyugtát is adott.

Ugyanilyen módon állított még be több gazdálhoz is és mindenütt kisebb-nagyobb pénzüsszeget csalt ki. Az eset úgy derült ki, hogy az egyik tanyai gazda, Molnár Ferencz nem rendelkezett annyi pénzzel, amennyivel megválthatta volna a fiát. A tiszt ur mérgesen megfenyegette, hogy másnap már háboruba küldi a gyerekeket. Molnár besietett a városba s a katonai ügyosztálynál akarta „kicsinálni”, hogy a fiának ne kelljen berukkolni. Itt aztán felvilágosították, hogy senkinek sem kell háboruba menni. A katonai ügyosztály az esetet bejelentette a rendőrségnek, amely most keresi a veszedelmes szélhámóst.

— **Sikkasztó kereskedő.** Lampel Vilmos harminczhat éves kereskedőt, aki öt gyermek apja, magánokirathamisítás és sikkasztás miatt keresik. Váltókat hamisított a Noti és Lampel-czég nevében. Móra Tivadar és Deutsch Salamon nevét is ráírta jogosulatlanul a váltókra, melyeket az Agrária erőtakarománygyárnál számítottatott le. Elfogató parancsot adtak ki ellene, mivel megszökött. A nyulánk, kékessárga szemű, vöröses szeplős arcú, görbeorrú ember magyarul, németül, héberül, oláhul és francziául beszél.

— **Méregkeverő bárónő.** A pétervári előkelő társaságnak nagy szenzációja van. Letartóztatták Ludvik nevű bárónőt, mert az a szörnyű vád terheli, hogy öreg férjével méreggel pusztította el. A báró csak most nyáron vette feleségül a nőt, aki azelőtt szobalánya volt. Augusztus végén a báró hirtelen meghalt. Halála után azt rebesgették, hogy az öreg bárót a báróné tette el láb alól, hogy hozzájusson a nagy örökséghez. Beszéltek arról is, hogy a bárónénak még férje életében viszonya volt egy gyári munkással. Az utóbbi időben a rendőrség is megfigyelte a bárónénak a munkáshoz való viszonyát és titokban nyomozni kezdett. A nyomozásnak az lett a vége, hogy Ludvik báróné a rendőrség váratlanul letartóztatta. A báróné megpróbálta előbb megvesztegetni az egyik rendőrtisztviselőt, amikor pedig ez nem sikerült, beismerő vallomást tett. Azt, hogy büntérsé lett volna, tagadja. A rendőrség mindazonáltal kedvesét is letartóztatta. A letartóztatott gyári munkás szabadlábra helyezése czéljából a letartóztatott báróné nagy összeget ajánlott fel, de ajánlatát visszautasították.

— **Öt szocialista-gyűlés.** A szocializdemokrata párt emberei bejelentették ma a főkapitányságon, hogy holnap este ismét öt gyűlést akarnak egybehívni a főváros különböző pontjain. A főkapitány holnap délelőtt tanácskozással fogja beidézni a gyűlések egybehívóit s csak abban az esetben fog engedelmet adni, ha az egybehívók elvállalják a felelősséget azért, hogy a gyűlés népe csendben és rendben oszlik szíjjel és nem rendez az utcán zavargást.

— **Teplítz város,** hogy Thermal-vizét Magyarországon mindenkre nézve megközelíthetőbbé tegye, itt a fővárosban egy nagy lerakatot és széküldési telepet rendezett be. Tudvalevőleg a „teplítzi városforrás” eme gyógyvize 1000 esztendő óta ismeretes és az összes ásványvizek között, gyógyerejénél és antiszeptikus tulajdonságainál fogva az első helyen áll. Most, hogy az angol király Marienbadban tartózkodott, úgy szólván javarészből ezzel a vízzel élt és Edvárd király elrendelte, hogy az udvar személye számára állandóan ezt a vizet hozassa. Egyebekben utalunk a teplítzi városi forrásnak mai számunkban található hirdetésére. A lerakot: VI. Lovag-utca 20. szám alatt van.

— **Szerencsétlenség egy építkezésnél.** Krakkóban szombaton nagy szerencsétlenség történt egy építkezésnél. Nyolcz emberélet esett áldozatul; a súlyosan megsebesültek száma meghaladja a negyvenet. Az épületről már csak a tetőzet hiányzott és az állványokon s a falakon még nagyszámu munkás dolgozott, amikor a falon hirtelen nagy repedések támadtak és mielőtt a munkásoknak még idejük lett volna az elmenekülésre, a fal az összes állványokkal együtt óriási robajjal összedőlt s mindent romjai alá temetett. A szerencsétlenség helyén csakhamar megjelentek a mentők és a tüzoltók, akik egyre hordták a halottakat és a sebesülteket a romok alól. Szombat estig nyolcz halott, negyven súlyosan és számos könnyebben sebesült volt az áldozatok száma. A halottakat a halottasházba szállították, de nem tudták mindegyiknek a személyazonosságát megállapítani. A súlyosan sebesülteket a kórházba szállították, de felépülésükhez kevés a remény. A hatóság az építőmérnök és a pallé ellen megindította a vizsgálatot.

— **Sikkasztó mérnök.** A rendőrség ma letartóztatta Epperlein Oszkár 35 éves gépészmérnököt, aki a Váci-körút 39. szám alatti Langen és Wolf czég üzletvezetője volt. Epperlein a czégtől tízezer koronát sikkasztott. Epperlein e hónap 7-én levelet írt a czég főnökének, amelyben bejelentette, hogy családi okok miatt néhány napig elmarad a hivatalából. Epperlein azonban egyáltalán nem jelentkezett. A hosszu elmaradás gyanusnak tűnt fel, revancsolást tartottak Epperlein hivatalában és megállapították, hogy az üzletvezető a czég postabetétyéből 6000 koronát, a házi pénztárból 9000 koronát el-sikkasztott. Nyomban megteették ellene a feljelentést. Epperlein könnyelmű életet élt. Lovasversenyzett, kártyázott. A felesége már hosszabb idő óta az István-kórházban fekszik beteg. Ezalatt az idő alatt Epperlein szeretőket tartott, akikre sok pénzt költött. A rendőrség mindenfelé kereste a sikkasztót, míg végül tegnap a Váci-körúton lévő Seemann-kávéházban egy detektiv felismerte bevitt a főkapitányságra, ahol letartóztatták.

— **Büntetés elől a halálba.** Lindner János az aradi 33-as gyalogezredben a 11-ik században szolgált mint szakaszvezető. Lindner mulatós természetű ember s ezért már több büntetése volt. Legutóbbi szombat este arra a katonáknál, súlyos cselekedetre vállalkozott, hogy — két októberben berúkkolt és így még ki nem képzett — ujonczot kivitt a városba. Ezt, az ezredparancsnokság által szigorúan tiltott kihágást még azzal is súlyosította, hogy a két ujonczsal csak másnap, vasárnap reggel tért vissza a várba még akkor is részegen. Lindner biztosra vette, hogy ezért a vétségéért garnizont fog kapni s akkor altiszti rangjától is meg fogják fosztani. Hogy a lefokozással járó ségyent elkerülje, elhatározta, hogy öngyilkossággal vett véget életének. Felöltözött teljes katonai díszbe s tegnap 11 óra után századjánál Manlicher-fegyverével agyonlőtte magát.

— **Véres dráma egy Varietében.** A lodzi Apolló-Varietében tegnap véres szerelmi dráma játszódott le. Prydevszki József volt szinigazgató az igazgatói irodában több revolverlövessel leterítette Regnault asszonyt, a színház társigazgatóját és aztán magát lötte agyon. Mindketten azonnal meghaltak. Regnault asszony francia származású 53 éves hölgy, aki kedvese volt a gyilkosnak. A városi és lodzi színházaknál már vagy husz év óta működött és több varieté-színháznak volt az igazgatója. Prydevszki azelőtt szinigazgató volt és több bohózatot írt. A véres drámának állítólag összeszólalkozás volt az oka.

— **Tragikus fegyelem.** A nagyváradi huszárkaszárnyában katasztrófa áldozatává lett egy közhuszár. Tegnap este a huszárok a sötétség beálltával keresztfát tettek az ajtóra s egyikük erélyes hangon szólította kiülről a huszárt, úgy, hogy az valamelyik előjáróját sejtette s hanyat-homlok rohant, fölve neki a keresztfának s oly súlyosan ütötte meg magát, hogy eszméletlenül bukkott a földre. Társai segítségére mentek, de nem tudták eszméletre kelteni. Az előhívott ügyeletes orvos megállapította, hogy koponyáját bezúzta és agyvelőrázkódást szenvedett. A beteg huszárt még vasárnap este szállították a cs. és kir. helyőrségi kórházba, ahol azonban lemondtak életéről.

— **Rejtélyes kincses kazetta.** Nizzából érkezik az alábbi nem mindennapi érdekességű hír. Egy halász Menton közelében a tengerparton bolgár bankjegyekkel megtöltött kazettát talált. A rendőrség azt gyanítja, hogy a kincses kazetta két bolgár postahivatalnoknak két évvel ezelőtt elkövetett lopásából származik, amely alkalommal hétszáz ezer frank tűnt el.

— **Szántás-verseny.** Az Áradmegyei Gazdasági Egyesület Glogovácson szántás-versenyt rendezett, amelyen huszonhat gazda vett részt. Első lett Postmeyer János, a második Müller András, harmadik Kaiser Ferencz és negyedik Merle Gáspár. Valamennyi versenyző kapott kisebb ajándékot. A versenyt végignézték a megye előkelő birtokosai.

— **Embermajom.** Csodaszamba menő torzszülöttet mutogatnak mostanában egy párisi állatseregletben. Azt állítják, hogy a torzszülött apja egy gorilla, anyja pedig egy borneói nő volt, tehát valószínűleg embermajom volna. Egyelőre azonban a tudósok meglehetősen tartózkodóan nyilatkoznak róla és nem igen hisznek származásában.

— **Szélhámós magánhivatalnok.** Veszedelmes szélhámóst nyomoz mostanában a rendőrség. Novák Henrik, privigyei születésű 36 éves angol levelező az illető, aki furfangos módon csalt ki több ezer koronát néhány czégtől. Novák a Diamant és Vadas kereskedelmi ügynökség alkalmazottja volt régebben. Ismerte a czég üzleti összeköttetéseit s amikor elbocsátották, sorra felkereste ezeket a czégeket. Tudta, hogy ki mennyivel tartozik. Mindenütt Diamant Richárdnak, az ügynökség egyik főnöke nevével mutatkozott be és behajtotta a követeléseket. Így a párisi H. Jolde et Comp czégtől 200 koronát, Ferguson-Schau et Sous glasgovi czégtől 500 koronát és 1500 koronáról kiállított csekket, a Schwarz és Tauber czégtől 877 korona 32 fillért csalt ki. A rendőrség keresi a szélhámóst.

— **Rendőri hírek.** Eltűntek: A rendőrségen ma a következők eltűnését jelentették be: Radvoczy András pármándi születésű 44 éves napszám, akiről megállapították, hogy a Lágymányos mellett a Dunába fullt; Bodroghy Mihály ebédi születésű 15 éves napszám (Filatori-gát 6252.); Radosevics Dragomir 16 éves asztalos-tanonc (Rákospalota, Bezerédi-utca 26.); Dolni Józsefné nagyszombai születésű 22 éves modell (Sziv-utca 39.); Adler Ilona budapesti születésű 7 éves tanuló (Mohács-ut 9.); Kopp Róza budajenői születésű 21 éves baromfikereskedő (Óriás-utca 44.); Kott Lajos budapesti születésű 18 éves tanuló (Üllői-ut 21.). Az eltűnteket keresi a rendőrség. — Dunából kifogott halott: Ma reggel a Döbrentei-téren egy fiatal leány holttestét fogták ki a Dunából. Megállapították, hogy a leány Fehér Emma 16 éves mosónő, aki néhány nappal ezelőtt a Dunába ugrott. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **A Beketov-czirkuszban** folyó nemzetközi versenybirkózások mai tizenegyedik napján a legnagyobb izgalmat keltette Sullivan John ausztráliai óriás és Koch német világbajnok döntő-mérkőzése keltette. Hosszas erős és rendkívül izgató küzdelem után Koch német világbajnok 34 perc után vállára fektette ellenfelét, az óriás Sullivant.

— **Halálozások.** Braun János gyárigazgató negyvennyolc éves korában meghalt Budapesten. — Ádám Mihály, pestvidéki törvényszéki telekkönyvvezető életének hatvanadik évében meghalt.

— **x Zászlók,** czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék legyen.

— **x Fodor-féle vívóterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

— **x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

— **x Röntgen-sugarakkal** a modern orvosi tudományban számos betegségnek kedvező hatást lehet elérni. Így fehérvérűség (lenkaemia), Basedow-féle betegség, a dülmirigy (prostata) túltengése és bármely okból nem operálható rák vagy más rosszindulatú daganat esetében bevált a Röntgenezés. Ezenkívül szűrtelenítés céljából (nőknél szakál vagy bajusz eltávolítása), makacs bőrbajoknál, hajhullás vagy kopaszodásnál és bőrvizketegnél is jó eredményt érnek el a Röntgen-sugarak alkalmazásában dr. Hönig Izso elektroterápiai intézetében (Károly-körút 24.).

— **x Diana-sósborszesz** mint házi szer kapható az egész országban. Köztudomású, hogy bedörzsölésekre a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hűsítő. Az összes fodrászüzetekben fejbédörzsölésre és borotválkozás után arcfejbédörzsölésre az urak használják. A fájdalomkat azonnal csillapítja. Masszírozásra általában minden házban csakis Diana-sósborszeszt használnak. Egy üveg 40 fillér.

6 **visit Fénykép 1⁵⁰**
HUNNIA FÉNYKÉPESZ
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Morris Rosenfeld felolvasása.

Budapest, október 14.

Nincs város, amely olyan hálás publikum volna idegenek számára, kezdve Nelly Roussel-től Furnemont Leóig, mint Budapest. Ha valaki megérdemelt, vagy meg nem érdemelt tapsot akar, akkor jöjjön ide, Budapestre. Mert hát kulturát hozott ebbe a barbár városba, Nyugatot az Ázsiába. Mert magával hozta a legnagyobb tökéletességet, hisz idegen, nem közönséges! És ez a fő. Ha a miénk volna, ki törődne vele? Az a publikum, amely ma este színi megöltötte a Royal termét, az utolsó elfoglalta a drága helyeket, otthon maradt volna, ha egy kiváló magyar poéta, jeles magyar író tart felolvasást. Fél tudnánk sorolni egy pár nevet, nagy neveket, akik közöttünk vívják a legirtózatosabb harcokat a mindennapi szükségért, akik nehezebben vájják ki maguknak ebből a köregetegből a kenyéret, mint Mózes a kősziklából a vizet. Próbálnának csak ők a pódiumra lépni — pénzért. Mikor ingyen sem hallgatnák meg őket. Vagy próbálnák meg — Newyorkba, vagy akárhová idegenbe menni, hogy

ott anyanyelvükön — magyarul — felolvasást tartsanak magas helyárák mellett. Akadna-e csak egy hallgatójuk is?

Mindezt pedig alkalmosszerűségből és nem azért mondtuk el, mintha csak egy hajszálnyit is el akarnánk venni Morris Rosenfeld-nek a babéraitól, aki megérdemelte azt az érdeklődést, amelyet neki előlegezett a fényes közönség, amelynek tekintete meglepetve akadt meg a göndörfejű, vékony kis emberkén, akinek érdesre, feketére dolgozott tompaujjú kezei csodálatos kifejezően kísérték szavait. Morris Rosenfeld a nyomornak igazi költője. Az a hang, amely felénk remeg gyönyörűen csengő költeményeiből, amelyek keresetlenül, de vesébe maróan írják le a munkás szenvedéseit, az igazi szocialista-költészet. Azért igazi, mert nem akar az lenni, mert nem csinált, mert nem pártszabályokra van huzva, hanem lélekből fakadt.

Már nálunk is ismert költeményei közül „Az örök vándorok”, „A zsidó katona”, „A műhely”, „A gyertyaárusító”, „Az én fiam”, „Mi a világ” címűeket olvasta föl. Valamennyi közül „A műhely” váltotta ki a legóriásibb hatást. A közönség szünni nem akaró tapssal, babérkoszorúval tolmácsolta elragadtatását.

A felolvasást Zempléni Árpád és dr. Hevesi Simon nyitották meg, ugyancsak ők üdvözölték Morris Rosenfeldet körünkben.

Dr. Kiss Arnold tartalmasan, szépen méltatta és ismertette Morris Rosenfeld költészetét. Majd Révész Ilona énekelte el Morris Rosenfeld „Küzdelem” című költeményét, amelyet Polgár Géza zenésített meg. A vers szövegéhez pompásan simulnak a szomorú, bugó melódiák. Végül Beregi Benjámin szavalta el „A zsidó május” című költeményt, szép sikerrel. Ünnepi, szép este volt a mai, a közönség nem fáradt ki a tapsolásban.

(*) **Bűn és bünhődés.** (Az Uránia ma esti bemutatója. Írta: Ráth György.) A bűnt lástuk ma este. A tolvajok, gyilkosok tanyáját. Majd a bünhődést; a fegyházak kétszeres lakattal elzárt vasaitól mögé becsukott fegyvereket, azoknak életét. Épp Kainnál kezdődik a két részből álló bemutató. Történelmi egybevonásként a szerző végig akar vezetni az évszázadokon, de mi mindig azt vesszük észre, hogy vagy a modern daktíloszkópia jelességét hallgatjuk, vagy pedig a kriminalisztika legújabb esetét. Ráth György megtartja ugyan a darab abbéli felosztását, hogy az első részben a bűnt, a másodikban pedig a bünhődést magyarázza és mutatja be jellegzetes képekben, de aztán a részekben külön rapszodikus csapong ide-oda. Ez nemcsak felfogásában van meg a szerzőnek, hanem a képeket kísérő előadásában is. De e csekély formai és feldolgozási hibák dacára, a darab nem tévesztette el hatását, mert az érdekesítő téma szerencsés megválasztásával már eleve biztosította magának a szerző a sikert. Végigvezet bennünket a családok, a kalandorok, hamiskártyások lebujaiban, megismerjük azoknak agyafutó cselekedeteit. A különböző tolvajbandák típusait kísérő magyarázat vagy krónikai elbeszélés sokszor derít vizs a figyelmes hallgatók arcára. Az első felvonás érdekességét, mely a bűnnek sokféle nemével ki akar bennünket az ezekkel szemben való védekezésre oktatni, felváltja a második felvonásban a bünhődésnek rövid történelmi egybevonása. Megelevenedik előttünk a tetemrehívás, az inkuizíció az ő kegyetlen kínzószereivel. Majd a tortúra borzalmain keresztül eljutunk a modern állam büntetéseire. A felnöttek fegyintézetéből a fiatal bűnösök javító-intézetébe jutunk, hol megnyugtató érzéssel szemléljük a kis bűnösök fokozatos javulását. Ezután hirtelen Amerikában termünk az ultramodern humanizmus leírására. A színházat pedig azon tudattal hagyjuk el, hogy a bűn társadalmunk hibáiban bizik kolosszussá, melyet csak erkölcsi világrendünk teljes felforgatásával lehet kipusztítani. A darab stílusa, eleve és a jól összeállított képek és mozgók betetőzték a ma esti sikert.

(*) **Sudermann Párisban.** A párisi Odeonban néhány nap előtt hozták színre Sudermann „Kő a kövek között” (Pierre parmi les pierres) című színművét. A darabnak szép sikere volt.

(*) **A Vigszínházban** holnap, csütörtökön, Fler és Caillavet „Virraszt a szerelem” című nagysikerű vigjátékát ismétlik M.-Harmat Hedviggel a vezető női szerepben. A többi főszerepet Gausz Mariska, Haraszthy Hermin, G.-Kertész Ella, Góthi Sándor, Hegedűs Gyula, Vendrei Ferencz és Rajnay Gábor játsszák. A vigjátékot holnap mutatják be a bécsi Burgszínházban. — Holnapután, pénteken, a „Kutya van a kertben!”, Feydeau Georges mulatságos bohózata kerül színre.

(*) **Alexander Bernát leánya a színpadon.** A Kolozsvári Nemzeti Színházban holnap, csütörtökön érdekes fellépés lesz. Ekkor debütál ott Györgyné Alexander Erzi — Alexander Bernát egyetemi tanár leánya — a „Trobador” Azucéna szerepében. A fiatal művésznő pompás mezzoszoprán hangját néhány év előtt a Hubay-Popper négyestársaság egyik hangversenyén mutatta be a fővárosi közönség előtt.

(*) **Vidéki színészet.** Mezei Béla október első napjaiban vonult be társulatával téli állomásra Győrbe. Az első operett-premier a Tatárjárás volt, mely igen jó előadásban került színre. Különösebb szép sikere volt Fehér Olgának, a társulat széphangu koloratur énekesnőjének, ki Riza bárónő szerepében, ezuttal is kiérdemelte a közönség meleg ovációját. Jó partnere volt Arkossy. A darabot Mérei Adolf, a Népszínház volt főrendezője rendezte, ki, sajnos, kiváló tehetségét most vidéken kénytelen érvényesíteni, miután közoktatásügyi kormányunk jóvoltából, ő is azok közé tartozik, kik ez idén nem juthattak szerződéshez a fővárosban. A győri sajtó egyhangulag a legnagyobb elismeréssel adózik Méreynek, amiért rövid idő alatt máris oly sokat tett az előadások nivója érdekében.

Kreicsányi társulata, alig vonult be Temesvárra, máris igen élvezetes opera-előadásban részesítette a közönséget. Színre került „Mignon”, Meister szerepében Bejczy Györggyel, kinek terjedelmes tenorja e szerepben különösen érvényesült. A közönség úgy nyílt színen, mint felvonások után zajosn megtapsolta.

(*) **Grasso és a szicíliaiak.** A jövő hét péntekétől kezdve, október 23., 24., 25. és 26-án rendkívül érdekes vendégei lesznek a Magyar Színháznak: Grasso és híres szicíliai társulata fognak négy estén keresztül vendégszerepelni.

(*) **Thália.** A Thália előadásai iránt a közönség körében oly nagyfokú az érdeklődés, hogy az első négy előadásra a páholyok, páholylécek és állóhelyek kivételével már valamennyi jegy elkel. Az előadások pontban fél kilenc órakor fognak kezdődni. A társulat névsora a következő: B. Judik Etel, Dajbukát Ilona, Karczag Marcsa, Kelemen Mária, K. Balog Vilma, Szabados Gizella, Bálint Lajos, Doktor János, Gellért Lajos, Kárpáti Sándor, Kürti József, Magyar Ervin, Szénássy György, Tihanyi Géza, V. Bánóczy Dezső stb. Az első előadást e hó 17-én tartják.

(*) **Pályázat lírai költeményre.** A Petőfi-Társaság a gróf Vigyázó-féle 300 koronás jutalomra pályázatot hirdet, mely 1909. január 31-én jár le. A díjat, melyre lírai költemények pályázhatnak, csak önálló becsü műnek adják ki. Az idegen kézzel, tisztán és olvashatóan másolt, jelíggel és a szerző nevét rejtő jelíggel levéllel ellátott pályamunkák Kéry Gyula titkár címére (VIII., József-körút 72. sz.) küldendők.

(*) **A Nemzeti Szalon Verseczen.** A Nemzeti Szalon harminczhatodik vidéki kiállítása november elején nyílik meg Verseczen, amelynek érdekében Nehrebeczky György főispán és dr. Rezucha István polgármester elnöklété mellett Versecz város és Temes vármegye egész polgársága lelkesen fáradozik. A verseczi kiállításra a kiállító művészek október hó 20-ig küldhetik be műveiket a Nemzeti Szalon műtárosi hivatalába.

(*) **Bibliai pályázat.** A vallás- és közoktatásügyi minisztérium most írta ki ez évben a Lackenbacher-féle pályázatot, mely nyolczszáz korona jutalmat tűz ki a következő bibliai kérdésnek a megoldására: „Az apostoli decretum keletkezése és érvényessége a kereszténység első négy századában”. Pályázhat minden a monarchiában élő theologus vagy katolikus pap — kivéve az egyetemi tanárokat. A pá-

lyamunkák egyetem dok be,

Rége főváros a mai. A tése és a körül vá atyákat i eleinte ne ahol kor Verbuvál polgárme

Bejel Zsigmond sal lemond sági állás

A na nácsjegyz és ahhoz épületek az állami

E h r közgyűlés iskolaszék Ugyancsa és másod és pedig

Egy ellátása ugyanis k halt. A ta halt nem kérelem e dr. Pető Péter az Mór a ta óriási töb kozott.

Csünetett na előzménye és élé te A tanás gához ké árlejtéseke tüzelésre értőket h arról győ lyoknak r rása hely azt is, h hetben, h jék. A tá tanácsnok esán.

S z é l de ez táv lyeselné a előjárását.

M á r óhajit fogl sértették hogy men ipar érdele nak előny a kereske járulása. kijátszani Mert könt de tessék kell a ma termelőket magyar te nagy vesz való lekő első, s pe mihelyt a

Angol, KÉS ránhakod 13 ország 1909

Iyamunka nyelve latin vagy német lehet. A pályamunkák jelígyés levél kíséretében a bécsi cs. kir. egyetem theol. fakultásának decanatusánál nyújtan-dók be, legkésőbb május 15-éig.

FŐVÁROS.

A főváros közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 14.

Régen lehetett olyan látogatott közgyűlése a főváros törvényhatósági bizottságának, mint volt a mai. A megüresedett tanácslegyzői állások betöltése és a nafta-ügyben, valamint az óbudai temető körül várt viták még a nehezen kimozduló városatyákat is a közgyűlési terembe csalták, azaz hogy eleinte nem is a terembe, hanem csak a kapualjába, ahol korteskedve fogadták a későbbben érkezőket. Verbuváltak, kapacitáltak, míg Fülepp Kálmán főpolgármester meg nem nyitotta a közgyűlést.

A közgyűlés megnyitása.

Bejelentette az elnök, hogy Breitner L. Zsigmond állandó betegeskedésére való hivatkozással lemondott a katonaiügyi bizottságban viselt tagsági állásáról.

A napirend során a Folkusházy Lajos tanácsjegyző előadása alapján hozzájárult a közgyűlés ahhoz, hogy a fővárosi mértékhatóság hivatali épületek egy részét évi 12.000 koronáért bérbeadják az állami mértékhatóság hivatalának.

Ehrlich G. Gusztáv felszólalására kimondta a közgyűlés, hogy a VIII. kerületi első és harmadik iskolaszék tagjainak számát 30-ról 50-re fölemeli. Ugyancsak fölemelte a közgyűlés a VI. kerület első és második számú iskolaszéke tagjainak számát is és pedig 30-ról 40-re.

Egy elhalt fővárosi tisztviselő özvegyének az ellátása támasztott nagyobb vitát. Az asszony ugyanis különváltan élt a férjétől, amikor ez meghalt. A tanács ezért és tekintve azt is, hogy az elhalt nem állott tíz évig a főváros szolgálatában, a kérelem elutasítását javasolta. Baránszky Gyula, dr. Pető Sándor, Márkus Miksa és Kasics Péter az özvegy kérelmét pártolták, dr. Fűredi Mór a tanács javaslatát mellett érvelt. A közgyűlés óriási többséggel a tanács javaslata mellé csatlakozott.

A nafta-ügy.

Csönd támadt a teremben, amikor a sokat emlegetett nafta-ügy került újból tárgyalásra. Az ügy előzményei ismeretesebbek. A tanácsnak a mai közgyűlés elé terjesztett javaslata is nyilvánosságra került. A tanács jelenti ugyanis, hogy a közgyűlés kívánságához képest behatóan átvizsgálta a kórházi szénárteleket és a Szent János-kórházban a naftatüzelésre való áttérés körül tett intézkedéseket, szakértőket hallgatott meg, helyszíni szemlét tartott és arról győződött meg, hogy eljárása a fennálló szabályoknak mindenben megfelelt. A tanács tehát eljárása helyességének megállapítása mellett kimondja azt is, hogy ez alkalommal sincsen abban a helyzetben, hogy hozott határozatától eltérően intézkedjék. A tanács eljárásának helyességét Viola Imre tanácsnok vitatta az ügy kimerítő ismertetése kapcsán.

Székács Antal elfogadja a tanács javaslatát, de ez távolról sem jelenti azt, hogy mindenben helyeselné az ügyosztálynak ebben az ügyben követett eljárását.

Márkus Miksa kizárólag a kérdéssel óhajt foglalkozni, hogy a jelen esetben mennyiben sértették meg a közszállítósokról szóló rendeletet és hogy mennyiben ütközik az előterjesztés a magyar ipar érdekeibe. Minden esetben, mikor külföldi iparnak előnyben való részesítéséről van szó, szükséges a kereskedelmi és belügyminiszter előzetes hozzájárulása. Ezt mondja a szabályrendelet, amelyet kijátszani legkevésbé lehet hivatása a fővárosnak. Mert könnyű szónokolni a magyar ipar védelméről, de tessék aszerint is cselekedni. Inkább pártolnunk kell a magyar szénbányákat, mint az osztrák naftatermelőket. Vegyünk példát az osztrákoktól, akik a magyar termelőket kizárják a versenyből. A főváros nagy veszedelemnek néz elébe a naftatüzelés ilyenét való leköltésével. Mert annak, hogy a nafta most olcsó, speciális oka van és valószínű, hogy a nafta, mielőtt a szállítási kedvezményt elveszti, rohamosan

drágulni fog. Vegyék jól fontolóra, hogy egy virágzó magyar iparág mellözésével osztrák gyártmányt támogatnak. A tanács előterjesztését nem veszi tudomásul.

Dr. Szalay Mihály nem akart felszólalni, de a közgyűlés során oly tényről értesült, amelyet nem hallgathat el. Megtudta ugyanis, hogy Janczer mérnök, aki a vállalkozást megkapta, a saját apósánál is berendezte a nafta-fűtést. A berendezés oly nagyon sikerült, hogy az após egy szép napon kidobta a házából az egész berendezést. Tudomása van egyébiránt arról is, hogy a nafta-fűtés csak tiszta szép időben használható. Amikor köd van, vagy havazik, oly büdös, hogy egyenesen szökni kell előle. A bemutatott számításokat sem tartja helyeseknek. Igen erélyes hangon kel védelmére aztán a magyar iparnak. Elfogadja Székács javaslatát.

Szilágyi Károly szintén a hazai ipar mellözését látja a tanács cselekvésében.

Baránszky Gyula védi a tanács javaslatát. Ez nem a magyar ipar kérdése...

Márkus Miksa: Ez Fregoli-hazafiság!

Baránszky: ...hanem a gazdaságosság kérdése.

Dr. Andreánszky Jenő: Nem hazafiságról van itt szó, hanem arról, hogy itt egy szénkattellel állanak szemben, amely a helyzetet a maga javára minél alaposabban ki akarja aknázni. Elfogadja a tanács javaslatát.

Bárczy István polgármester kéri a tanács javaslatának tudomásul vételét.

A közgyűlés többsége ezután a tanács javaslatát elfogadta.

Az interpellációk.

Dr. Springer Ferencz amiatt interpellált, hogy a kórházakban elhalt és boncolást igénylő hullaikat a boncolás megejtése után nyomban temessék el s ne szállítsák vissza napok multával a hullaházba, a közegezség veszedelmére. Az interpellációt kiadták a polgármesternek.

Dr. Siposs Ágoston az ellen szólal fel, hogy a tanács a téli hónapokra az elemi iskolák 1. és 2. osztályaiban 9 órára tette a tanítás kezdetét 8 óra helyett.

Bárczy István polgármester nyomban válaszolt az interpellációra s megvédelmezte a tanács álláspontját. A közgyűlés a választ nagy többséggel tudomásul vette.

Az új tanácsjegyzők.

Ezután bejelentették a megejtett választások eredményét. Beadtak összesen 328 szavazatot. Tanácsjegyzők lettek: Bukovszky Viktor (237), Szaszovszky József (230), Sohr Manó (200), dr. Friedrich István (197) és dr. Demjén Géza (153). A megválasztott tanácsjegyzők nyomban letették a hivatali esküt. Fülepp főpolgármester szép beszéddel köszöntötte a megválasztottakat, akiknek nevében Szaszovszky József válaszolt. A közigazgatási bizottságba dr. Kozma Jenőt, a pénzügyi és gazdasági bizottságba Weinszeisz Lajost választották be. Az újonnan szervezett köztisztviselési bizottság tagjai lettek: Baranyay Sándor, Földváry Imre, dr. Fried Vilmos, dr. Hajdu Marcell, dr. Hecht Ernő, dr. Heltai Ferencz, Horner Samu, Kugler József, Laumann József, Nessi Gyula, Okányi Imre, Paksy Béla, dr. Papp Vilmos, dr. Reisz Mór, dr. Rozemberszky Ödön, dr. Rózsavölgyi Manó, Schön Ignác, Silberberg Károly, Tiller Samu és Winter Lajos.

A közgyűlést pénteken folytatják.

)(Orvosi kinevezés. A főpolgármester a Szent István-kórházban létesített Röntgen-laboratóriumhoz orvosgyakornokká Greslyikin Milivoj szigorló orvost nevezte ki.

)(Új köztisztviselési szabályrendelet. A főváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése a tavaszszal elhatározta, hogy az 1902. évben elfogadott köztisztviselési szabályrendeletet hatályon kívül helyezze és utasította a tanácsot, hogy a szabályrendeletet a változott viszonyokra való figyelemmel dolgozza át, újból szövegezze meg és az ekként előkészített új tervezetet, annak szabályszerű bizottsági letárgyalása után, terjeszse elő. A belügyminiszter ma értesítette a fővárost, hogy a közgyűlésnek ezt a határozatát jóváhagyta.

)(A bérkocsiparról szóló rendelet. A jogügyi bizottság holnap tartandó ülésén veszi tárgyalás alá a bérkocsiparról szóló szabályrendeletet. Ennek az új szabályrendeletnek a mostanival szemben, mely lényegesen módosított, újításai a következők: Kötelezővé teszi a bérkocsikon a taxaméter

alkalmazását és a viteldij-jelzőt. A lófogatu bérkocsikon kívül géperejű bérkocsiknak alkalmazására is ad lehetőséget és a bérkocsi-rendszámokat ezentul nem a rendőrség, hanem a főváros tanácsa fogja kiadni.

)(A virágkereskedés képesítéshez kötött iparág. A budapesti virágkereskedők és virágkötők azzal a kérelemmel fordultak a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a virágkereskedést és virágkötést a képesítéshez kötött iparágak közé sorozza. Egyidejűleg kérték megalakított ipartestületük alapszabályainak jóváhagyását. A miniszter nem döntött még e kérdésben, hanem pótlás végett visszaküldte a kérelmet a városhoz. Pótlást kíván arra nézve, hogy a virágkereskedők milyen módon kívánják elintézni a tanulók képzésére vonatkozó kérdést.

Nyilt-tér

☛ rovatban közzétettéket nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTAN

jogi szeminariuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

KALOGÉN

BRAZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ *

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Kardosék bankja. A mai tárgyaláson folytatta a bíróság a tanúk kihallgatását. E vallomások nagyobbbrészt lényegtelen sulyiak a bizonyítás anyagában.

Alszegi Kálmán asztalos, aki a pinczeváltókon mint aláíró szerepelt, azt mondja, hogy ő az intézetnek semmiféle szabálytalanságáról nem tudott, s gyanútlanul írta alá a váltókat, a melyek fejében ő biztosítékképpen egy betéti könyvet kapott. Ez a könyv azonban úgy volt megszövegezve, hogy a betéthez ő hozzá nem nyulhatott. Depont Adolf, aki a Leszámitoló-intézet könyvelője volt, azt vallja, hogy az intézetet kezdettől fogva rossznak tartotta. Rá az egész vállalkozás azt a benyomást tette, hogy Kardoséknak csak az a céljuk, hogy a bankalapítás révén álláshoz és pénzhez jussanak. Lényeges mozzanat következett ezután. Az elnök ismertette Vajda Pál beadványát, amely a 10.000 koronás óvadékalási vádra vonatkozik, amelyben kijelenti, hogy a 10.000 koronája nem óvadék volt a pénztári állás elnyerésére, hanem csak egyszerű takarékbetét. Lelkiismereti kötelességének tartja, — ugymond — most bejelenti, hogy ő Sójaj Gyula volt könyvelő által félrevezetve tette meg család címén a felelőtlenséget s mivel meggyőződött arról, hogy Sójaj őt beugratta, feljelentését visszavonja. — Pál Zsigmond ügyvéd, a szövetkezet volt ügyésze előadta, hogy az ő tudomása szerint mind a két intézetet reálsan vezették s mindkét intézet irányzata emelkedő volt, sőt az alapszövetkezet virágzó intézet volt. Vécsey Kálmán igazgatósági tagja volt a takarékpénztárnak. Tanu 35.000 korona értékben jegyzett részvényt, de ennél sokkal több a kára.

Báró Perényi Péter a leszámitoló banknak volt a cégvezetője és főkönyvelője. A tanu elmondja, hogy a leszámitolónál az első befizetés

Angol, francia és amerikai rendszerű

KÉSZPÉNZÉRT félárban:

elházkodhatik minden ember finoman és elegánsan
az ország-
Zélinger Samu
szabó

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 8-8 méteres legújabb divatu minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítek:

finom öltönyt... 21 frtért
nagyon finom prima öltönyt 26

Magyar-utca 21-26 frt

Budapest, IV., (Belváros)

Magyar-utca 6. az emeleti teremben.
Museum-körút és Kossuth Lajos-utca sarkán

150.000 korona volt, amelyet közjegyzőileg hitelesített takarékpénztári könyvkivonattal igazoltak. Tanu kárát 20.000 koronára értékeli.

Következett Frankl Károly igazgató, aki az alapításra vonatkozólag előadta, hogy a szövetkezet megbizta Árpádot a részvényjegyzéssel, a részvényeket meg is kapták s így nem károsította meg a szövetkezet, mert a részvényeket beszolgáltatta. A könyvszakértők megerősítették a tanu vallomását.

Elnök azután a tárgyalás folytatását péntek délután 9 órára halasztotta el.

§ **Bíróküldési kérelem.** Szerencsétlen házasságot kötött Duschek Oszkár érsekújvári gyógyszerész, aki újsághirdetés útján ismerkedett meg feleségével. Rövid ideig tartó házasság után Duschek kénytelen volt válópórt indítani neje ellen a nyitrai kir. törvényszéknél, az asszony pedig nőtartás iránti pórt tett folyamatba a férje ellen. A nyitrai kir. törvényszék felebbezési tanácsa marasztalta is a férjet 240 korona havi tartásdíj megfizetésében. A tartásdíj magas összegét s általában az ítéletet nagy meglepetéssel vette tudomásul Duschek, aki időközben értesült arról, ami különben a városban már szóbeszéd tárgyát képezte, hogy különváltan élő felesége igen jó baráti viszonyban van az ügyben ítélezett tanács elnökével, Palásti Vilmos törvényszéki bírival, amennyiben ez a bíró — mint értesült — látta el feleségét a válópórból tanácsokkal. Erősen aggodott, hogy válópórból is a nevezett bírónak osztatik ki, ezért jelentkezett a törvényszék elnökénél s elpanaszolta neki, hogy mit hallott a bíróról és feleségéről. Ezzel egyidejűleg arra kérte az elnököt, hogy válópórból aktív szerepet ne adjon a bírónak, Palásti Vilmosnak. Ezen eljárásáért előbb Palásti Vilmos törvényszéki bíró, utóbb pedig felesége fogta porbe rágalmazás vétségeért. A most megtartott tárgyaláson a bepanaszolt gyógyszerész védője, dr. Nagy Uzor bíróküldési kérelmet terjesztett elő s így az iratok most a kir. Kuriához kerülnek fel, amely érdemben fog dönteni a bíróküldési kérelem fölött.

§ **Megsértett közjegyzők.** A múlt év április 30-án elhalt Lyka Anasztáz György dúsgazdag magánzó hagyatékának leltározásával és tárgyalásával a IV. ker. kir. járásbíró Gőrgői István budapesti kir. közjegyzőt bízta meg. A közjegyző helyett dr. Hedri Aladár közjegyző-helyettes végezte a leltározást, aki hivatalos eljárása közben megtalálta az elhalt milliós irásbeli végrendeletét, amely szerint a néhai örökös összes vagyonát egy létesítendő kulturális és humanisztikus alapítvány céljaira hagyományozta. Az elhunyt örökös legközelebbi rokonai, féltestvérei Lyka A. Emil és Lyka A. Sándor budapesti magánzó a végrendelet megtalálása után is rendelkezni akartak a hagyatéki vagyonról. Ekkor dr. Hedri Aladár közjegyző-helyettes a közalapítványi kir. ügyigazgatóság kívánsága folytán addig is, míg a hagyatéki bíróság intézkedik, dr. Stefanits István közalapítványi kir. aligazgatót nevezte ki ideiglenes hagyatéki zárgondnokul. E miatt a két Lyka testvér a hivatalos kötelességét teljesítő közjegyző-helyettes és az általa kinevezett zárgondnok ellen fordult és szóval és levélben is kiemelt módon megsértették ezeket. A sértő levél tartalmáért a kir. ügyészség hivatalból fildözendő becsületsértés vétségeért fogta porbe Lyka A. Emil és Sándort. Az ügyészi vádirat ellen a terheltek részéről beadott kifogásokat ma tárgyalta a vádtanács s a vizsgálat kiegészítését rendelte el.

§ **A Vig-utcai rablómerénylet.** Ez év április elején titokzatos rablómerénylet történt a Vig-utca 8. számú házában. Nagy Anna rendőri felügyelet alatt álló leányra fejszével támadt egyik látogatója s a fején súlyosan megsebesítette a leányt, azután pedig letépte arany nyaklánczát s menekülni akart. A rablás azonban nem sikerült, mert a leány segélykiáltásaira elősiettek a házbeliek s betörték a leány bezárt ajtaját. A tetten ért merénylet erre eldobta a nyaklánczot és elmenekült. A házbeliek személyleírása alapján a rendőrség Kovács Lajos szobafestő-munkást gyanúsította a merénylet, akit le is tartóztattak s rablással párosult gyilkosság büntetének kísérlete címén vád alá helyezték. A budapesti esküdttörvényszék Sárkány Lajos törvényszéki bírónak elnöke alatt ma tárgyalta a szobafestő-munkás bűnügyét, aki állhatatosan tagadott. A tárgyalásra számos tanut hallgatott ki a bíróság.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét azon körülményre felhívni, hogy azon kör folyton és gyors növekvése, mely a

TEPLITZI városforrás-t

annyira megkedvelte, azon elhatározásra birt bennünket, hogy a beszerzés megkönnyítésére

Bpest, VI., Lovag-u. 20.

Telefon 105 - 49.

egy lerakatot rendeztünk be, úgy, hogy az évezred óta világhírű kitűnő ásványvizünk, mely borral vagy gyümölcsnedvvel vegyítve, egy rendkívül izletes és üdítő italt ad, az összes budapesti jobb üzletekben, kávéházakban és vendéglőkben kapható.

Liebreich dr. tanár, titkos tanácsos és orvosi tanácsos
Berlinben és Gintl tanár udv. tanácsos Prágában, analysisuk szerint a

Teplitzi városforrás

tiszta te mészes szén-sav-tartalmu, égvéves ásványviz bevált gyógyszer ideges emésztési gyöngeségeknél, a húgy és selyv chronicus, tulságos különválása ellen, vizezésben a tojásfejerje es a chronicus végtagok és izomreumalizmusa ellen.

Ezer szenvedő köszönheti teljes gyógyulását a

Teplitzi városforrás-nak

A «Teplitzi városforrás» ő felsége az angol király marlenbadi kurája alatt asztalán is felszolgáltattott, sőt az udvari vonaton magukkal is vitték, Töltése orvosi felügyelet mellett történik.

Teplitz város Thermalviz szétküldési telepe.

SPORT.

Budapesti ügetőversenyek.

— Első nap. —

Hét napra terjedő programot állított össze az öszi meetingre a Budapesti Ügetőverseny-Egyesület. Az első napra a nevezések nagyon jól sikerültek és úgy látszik, nagy mezőnyök lesznek az egyes versenyekben. A nap főszáma a hároméves belöldi lovak számára kiírt Metropole-díj, amelyben a következők vannak indulóknak jelezve: Mailüfterl (Cassolini), Heckenrose (Miller), Egeria (Tappan), Gáva (Brown), Konrás S. (Ederer) és Indiana (Capovilla). A legjobb esélylvel Gáva és Indiana bírnak és a kettő közül várjuk a nyerőt. A Klub-díjban két amerikai ügető: Shady G. és Codero állnak ki legjobb belöldi lovainkkal szemben, míg a Kettesfogatu urkocsis-versenyben Sennyey I. és Mr. Dollar fogatai indulnak legjobb esélylvel.

Jelöltjeink:

- I. Wellborn - Ékes
- II. Et cetera - Sir Potential
- III. Demission - Hugo
- IV. Indiana - Gáva
- V. Shady G. - Codero - Rabló P.
- VI. Sennyey I. - fogat - Mr. Dollar - fogat.

( ) **Heinrich-lakoma.** Az a szeretet és nagyrabecsülés, amely Heinrich Aladárt a magyar vívóvilágban is övezi, pénteken a barátok és tisztelők egy meghitt csoportját gyűjtötte egybe a Hungáriába. A Vén Fiuk és a Nemzeti Vívó-Club, amelyek kötelekbe tartozik, lakomán ünnepeleék abból az alkalomból, hogy a király a vaskorona-renddel tüntette ki. A Vén Fiuk közül ott voltak Bárczy István polgármester, elnök, Malonyay, Ullmann alelnökök, dr. Nagy Valér titkár, Fittler Kamill udvari tanácsos, Elek Pál udvari tanácsos, báró Beck Gyula, dr. Dirner egyetemi tanár, dr. Nagy, dr. Reissig, Heller, Hammerschlag, dr. Polónyi Dezső, dr. Kövessy, dr. Löwengard, Zulavszky százados, Groó, Heinrich Ferencz az ünnepelelé fivére és még sokan. A Nemzeti Vívó-Clubból dr. Domony Móríc elnök, dr. Hajdu ügyvezető elnök, Kornfeld Pál és Werkner Lajos igazgatók, dr. Stéger, dr. Nagy, Stiller, Poór, dr. Gonda, Merse, dr. Toffler, Grünwald, Strausz, Polgár, Léderer, dr. Szily, Nyíri, dr. Nikolics stb. stb. A Vén Fiuk és a Nemzeti Vívó-Club részéről Bárczy István és Domony Móríc elnökök hatásos beszédekben üdvözöltek az ünnepelet, ki meghatva köszönte meg a meleg ünnepelet, a két egyesület felvirágzására emelve poharát. Dr. Hajdu Bárczy Istvánt, Ullmann Gyula Domony elnököt, Zulavszky az ünnepelelé családját, dr. Stéger a jelenvolt olimpiai győzteseket, Werkner dr. Nagy Bélát köszöntötte fel. A fényesen sikerült estély résztvevői még sokáig maradtak együtt emelkedett hangulatban, lelkesen ünnepelele Heinrich Aladárt.

( ) **Nemzetközi uszómeeting Bécsben.** A Wiener Athletiksport Club november 11., 14. és 15-én nemzetközi uszómeetinget rendez, melynek keretében dől el báró Rothschild Alfonz vándordíja. Ezt a díjat az a klub nyeri meg, melynek tagjai a legszebben szerepeltek a versenyeken. A három nap programját a következőkben adjuk: első nap: 1. Handicap. 136 m. 2. 340 m. uszás. 3. Staféta verseny Bécs város díjért. 272 m. 4. 402 m. verseny. 5. Vízipolo. Második nap: 1. Juniorok stafétauszása. 340 m. 2. 402½ m. verseny. 3. Junior-uszás. 68 m. 4. Müugrás, Warndorfer vándordíja. 4. Handicap 136 m. 5. Hátuszás 100 m. 6. Uszás 1609 méterre. 7. Gyermekverseny 204 m. 9. Melluszás 100 mm. Harmadik nap: 1. Juniorverseny 68 m. 2. Junior-stiféta 340 m. 3. Ausztria bajnoksága 500 m. 4. Gyermekverseny 68 m. 5. Handicap 136 m. 6. Buváruszás 50 m. 7. Fejes távugrás. 8. Vízipolo. Nevezési zárlat november 1.

( ) **Évzáró atletikai handicap-verseny.** A Magyar Athletikai Club november hó 1-én délután 2 órakor, Szent-Margitszigeti Sporttelepén országos évzáró atletikai viadalt rendez a következő feltételekkel: Nevezési határidő: október 24. Nevezések a Magyar Athletikai Club titkárához küldendők. (Lauber Dezső Budapest, III., Szent-Margitszigeti Sporttelep). Versenyszámok: 1. 100 yardos síkfutás handicap.

2. 220 yardos Győztes r. tiszteletdíj csapatvers. 6. Magasug. 9. Svéd g. velés. Díj. és második. Ha legalább érmet kap. madik ezü. A viadal. A viadal. szerint ren.

KÖ

Az ipa

A Bu
k a m a r a
ma kezdett
lását. A ka
viz az ors
letei között
nagy súlyl
általános é
tagjai, han
s tárgyalás
törvényterv
el vélemény
pítható az,
nagyban h
tázásához. S
bíralatát ma
marai elnök
sel emlékezt
amelyben s
eleget tenn
des kívána
egyre élese
szociális b
nagy szakt
munka szár
is mutat fe
elzárkozni
tervezet, a
egyelőre ug
mének kívá
ipari fejlődé
megbíralják
lyességét, v
a reform i
részben ipa

Altalan
zet egészér
Székács Ar
mond, Krie
Adolf, Kaus
gok. E fels
négy szem
sorban tuls
ban arra m
uj intézmén
madszor ált
egyfelől az
vetlen any
kíván áldoz
heket fog
tárra és a
megterhelte
oldalú igen
nemesak id
ügyek miat
fizetni, ami
hogy a mu
nak ezek é
tént arra, h
tengésben v
heit érzéle
azonban m
ugy fogjuk
templálja!
nak megfelel
nek újító, t
get okozó
san vitessen
A bizot
lására nézv

2. 220 yardos síkfutás junior. 3. 300 yardos síkfutás. Győztes rekordjavítás esetén dr. Wetzel György tiszteletdíját nyeri. 4. 1/4 ang. médes síkfutás hatos csapatverseny. 5. 3 ang. médes síkfutás handicap. 6. Magasugrás handicap. 7. Rudugrás. 8. Súlydobás. 9. Svéd gerelyvetés handicap. 10. Hellén díszkosztelés. Díjazás: Minden versenyszámban a győztes és második ezüstérmét, a harmadik bronzérmét nyer. Ha legalább tizen indulnak, a negyedik is bronzérmét kap. Ha legalább tizenötön indulnak, a harmadik ezüst, a negyedik és ötödik bronzérmét nyer. A viadal országos és amatőröknek van fenntartva. A viadal a Magyar Athletikai Szövetség szabályai szerint rendeztetik.

KÖZGAZDASÁG.

Az ipartörvény revíziója a budapesti kamarában.

Budapest, október 14.

A Budapesti Kereskedelmi és Ipar-kamara erre a célra kiküldött huszas bizottsága ma kezdte meg az új ipartörvénytervezet tárgyalását. A kamara kétségen kívül erősen vezérszerpepet visz az ország kereskedelmi és ipari érdekképviseletai között és szakvéleménye a kérdésben is igen nagy súlyjal esik a mérlegbe; érthető tehát az az általános érdeklődés, amelylyel nemcsak a kamara tagjai, hanem az ipari körök általában viseltetnek a tárgyalások iránt. A mai első bizottsági ülésen a törvénytervezetről főleg általánosságban hangzottak el vélemények, mindazonáltal már ezekből megállapítható az, hogy a kamara véleményező munkája nagyban hozzá fog járulni az eszmék helyes tisztázásához. Szterényi József hatalmas alkotásának bírálatát maga az elnöklő Lánzy Leó főrend, kamarai elnök vezette be, ki a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg arról az impozáns, nagy műről, amelyben Szterényi József államtitkár egyfelől eleget tenni igyekezett az iparosvilág több évtizedes kívánalmainak, másfelől az utóbbi években egyre élesedő munkáviszállyal szabályozásával a szociális békének kívánta az útját egyengetni. A nagy szaktudással és ügyszeretettel megalkotott munka számos üdvös alkotás mellett több irányban is mutat fel nagy hibákat, mindamellett nem lehet elzárkózni annak a lojális elismerése elől, hogy a tervezet, amely előadói első szövegűnél egyébként egyelőre úgy sem kíván tekintetni, — egy nagy elemének kiváló terméke, amely új irányokat jelöl ki ipari fejlődésünknek. Az érdekeltségén áll most, hogy megbírálják a tervezet ez újító tendenciáinak helyességét, vagy tévességét, mert az bizonyos, hogy a reform irányainak megfelelő voltától függ nagyrésztben iparos-életünk boldogulása.

Általános eszmecsere indult meg aztán a tervezet egészéről, amelyben résztvettek: Auer Róbert, Székács Antal, Madary Gábor, Lovag Falk Zsigmond, Krieshaber Leó, Melkó Bertalan, Krausz Adolf, Kausser Gyula, Schönfeld Ödön kamarai tagok. E felszólalások a tervezettel szemben főképp négy szempontból tettek bíráló észrevételeket. Elsősorban túlságos terjedelmét kifogásolták. Másodsorban arra mutattak rá a kamarai tagok, hogy tulsok új intézményt kíván egyszerre meghonosítani. Harmadszor általános panasz tárgya az is, hogy mindez egyfelől az iparosoktól s kereskedőktől tulsok közvetlen anyagi megterhelést, fáradságot és időöltést kíván áldozatul, másfelől közvetve is nagy terheket fog az amugy is tulterhelt államkincstárra és a községre róni. A munkaadók anyagi megterhelése mellett számot tesz a munkások sokoldalu igénybevétele is, mi végből a munkaadók nemcsak köztársasági kénytelenek engedni, de a közügyek miatt eltöltött időre a munkásoknak bért is fizetni, ami azt a visszas állapotot fogná felidézni, hogy a munkások az ő alkalmazói költségén fognak ezek érdekei ellen álgálhatni. Végül utalás történt arra, hogy a bürokrácia hazánkban máris tul-tengésben van, ami a produktív osztályok közterheit érzékenyen megnöveli. Mily mértékben fog ez azonban még fokozódni, ha a hivatalnokok számát úgy fogjuk szaporítani, amint ezt a tervezet kontemplálja! Mindez okokból a bizottság a közszéleknak megfelelőbbnek mondotta ki, hogy a tervezetnek újító, új intézmény meghonosító és sok költséget okozó intézkedései csak lassankint és fokozatosan vitessenek keresztül.

A bizottság aztán a tervezet részletes tárgyalására nézve hozzájárul Lánzy Leó elnök ama

javaslatához, hogy ne szakaszonként, hanem a fejezetekint megállapított nagy elvi szempontok egymástánjában tárgyalassék a tervezet s hogy az értekezlet által elhatározott ily elvi megállapodások alapján dolgozzon ki a kamarai iroda a legkisebb részleteket is felölélő előterjesztéseket, amelyek ismét a bizottság elé lesznek terjesztendők.

Áttérve a tervezet első négy fejezetének részletes megbeszélésére, a bizottság először is tulszélesnek minősítette az ipartörvény kereteit, majd széles mederben tartott eszmecsere indult meg arról, hogy a képzési rendszer szigorítása fele-e jobban megközgazdasági szükségleteinknek, avagy az iparszabadság elvi alapjaira való helyezkedés. A képzítés szigorítására nézve a tervbevetett intézkedések a kisiparnak a töke és kontárkodás által okozott verseny ellen leendő védelmét czélozzák. Az iparszabadság hívei ezzel szemben kérdésesnek tartották azonban, hogy a képzítésre vonatkozó intézkedések ezt a czélt szolgálthatják-e s különösen más, nagyfotosságu közgazdasági érdekek feláldozása nélkül érhetik-e el? A kisipar bajai a kisipari hitel szervezetlenségében, a kereskedelmi rátermettség hiányában, a könyvvezetés rendteltségében, tökeszegénységben, a modern igényekhez való alkalmazkodás lassúságában stb. rejlenek, mindmennyi olyan baj, amely a képzítési szigor fokozásával nem orvosolható, amint 1884 óta nem lehetett evel az orvosszerral e bajon segíteni. De ha a kisiparon nem is segít, más közgazdasági érdekeket károsít a képzítés megszigorítása. Mert a kereseti lehetőségeket megapaszítja s így hozzájárul a kivándorlás fokozásához; továbbá avval, hogy csak a kiskereskedelmi pályát hagyja szabadon, minden, más pályákra kvalifikálatlan elemet erre rászorít. Emiatt tulságosan előzőnlük a kiskereskedelmi életpálya. S bár elvitathatlan a szabad verseny közérdekű volta, a szabadverseny csak egy bizonyos fokig tölti be fontos árnyválló hatását; a versenyzők számának tul-tengése árdrágulásra vezet. Miután mindegyik versenytárs a maga megélhetésének költségeit csak igen csekély forgalomra lévén kénytelen áthárítani, ez a tudomány és az empiria tanítása szerint egyaránt árfeszítő hatással bír.

Annak azonban, hogy kisebb és nagyobb iparüzési joggal még nagyobb nehézségek teremessenek, az ipar gyakorlása terén, igazán semmi értelme nincsen és amellett nem fogja a kívánt czélt sem szolgálhatni. Mert a nagyobb képzettségűeknek kilátásba helyezett nagyobb jogok nem bírhatnak majd nagy varázserővel. Ritka iparos az, aki a mester címével nem él, amikor pedig ezt szabadon megteheti; a tanoncztartás nem csak előnyökkel, de ezeket felülmúló terhekkkel is jár. De még ha a tanoncztartásban rejllő ingyenes munkaerő igénybevehetősége az iparosokat a mestervizsga letételére vonzaná is, a javaslat elfelejtkezett elfogulatlan mestervizsgálóbizottságról gondoskodni.

Evel az állásponttal szemben erős védelemben részesült a képzítés rendszere s kamara több iparostagja részéről, akik viszont e rendszernek a tervezetben található többrendbeli lézágára mutattak rá, amelyek szerintők a tökének kívánnának kedvezni a szaktudás rovására. Végül a bizottság abban egyezett meg, hogy a teljes ülésnek e részben a most érvényben álló ipartörvénynek az életben meggyökeresedett intézkedéseit fogja fentartandónak javasolni, de minden messzebbmenő szigorítást perhorreszkál, ezt főképp avval is indokolva, hogy a mostani iparüzők közt is alig 1—2%-kal található olyan, aki szakmáját tanoncz- és segédminőségben el nem sajátította volna. A több szakma mindegyikének üzéséhez külön-külön megkívánt képzítés igazolását az iparosokra nézve különösen terhes ujtásnak vélelmezte a bizottság, mert az csak vezéridőkre s a munkaegyesítés megbénítására vezet. Még a kisiparos-szempontokra súlyt helyező kamarai tagok is elítélték végül az iparosok közti különbségtevést s azt, hogy a tervezet a tanoncztartást megnehezíteni törekszik, holott az ipar jövőjének az érdeke a tanoncznevelés megkönnyítését kívánná meg.

A bizottság aztán végigtárgyalta a tervezet első négy fejezetét és tanácskozásait pénteken délután folytatni fogja.

Személyi változások a Déli Vaspálya-Társaságnál. Köztudomásu, hogy a Déli Vaspálya-Társaság súlyos helyzetben van. Már esztendőök óta nagy belső harcok folynak a vasut igazgatóságának kebelében. Ehhez hozzájárul az a körülmény, hogy a részvényesek között nagy az elégedetlenség. A vonalak rengeteg értékét nem tudják eléggé gyümölcsöztetni és mint értesülünk, a vasutársaság fő részvényesei a vezetés gyökeres reorganizációját követelik. A társaság egyik főembere minap a magyar kormány egyik tagját felkereste és a kormány segítségét kérte ahhoz, hogy az államvasutak egy udvari tanácsos igazgatóját a Déli Vasut vezér-

igazgatói állására megnyerje. Erre az állásra egyébként egy utóbbi hetekben sokat emlegetett nyugalmazott miniszteri tanácsos is aspirált, de az erre vonatkozó kombinációk éppugy megdőlték, mint Hieronymi Károly volt kereskedelmi miniszter fardozása, akit pedig Bécsben igen magas helyről támogattak. A Déli Vasut helyzetén ez a végsőkig menő személyi harc nem fog segíteni.

A Magyar Gazdaszövetség igazgatósági ülése. A Magyar Gazdaszövetség igazgató-választmánya ma Kodolányi Antal elnökle alatt tartott ülést, melyen Kolossváry Lajosné terjesztette elő az angol női szövetkezeti kongresszuson szerzett tapasztalatai alapján jelentését. Az érdeklődéssel kísért előadás nyomán határozatba ment, hogy a szövetség lépésenként tesz arra nézve, hogy a magyar és a külföldi szövetkezeti életből vetített fényképek készíttessenek s a vidék nagyobb helyein a szövetkező nép előtt bemutattassanak. Meskó Pál titkár terjesztette elő ezután a Szövetség munkarendjét, melyben nevezetes hely jut földbérllő szövetkezetek alakításának, egy „Gazdakör“ című lap kiadásának és a vidéki szociális kurzusoknak. A földmivelési kamarák ügyében az O. M. G. E. igazgató-választmányának javaslatát tette a szövetség magáévá, míg a hometead javaslat ügye nagyobb vitát keltett, melyben részt vettek: Balogh Elemér, Csernyi Károly, Förster Lajos, Jeszenszky Pál, Löherer Andor, Meskó Pál, dr. Nagy Emil, Rubinek Gyula és dr. Bernáth István, egy szűkebbkörű bizottságot küldöttek ki, mely foglalkozni fog Bernáth István által külön készített törvényjavaslattal. A földmivelésügyi miniszterhez egy felirat intézése is elhatároztatott, a minisztériumban önálló szövetkezeti szakosztály szervezése, valamint a gazdasági felügyelők szövetkezeti munkássága tárgyában.

Az Union-Bank rendkívüli közgyűlése. Az Union-Bank részvényesei ma gróf Dubsky Adolf elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartottak, amely az igazgató-tanácsnak a bank és a nemzetközi villamossági r.-t. fuzionálására, a részvénytöke emelésére és a szükséges alapszabálymódosításra vonatkozó javaslatai felett határozott. Az igazgató-tanács jelentése első sorban a tökeszaporítás ügyében foglalt állást és lényegében a következő fejtetésekből állt. Ugyanazok az okok, amelyek 1905-ben az Union-Bank részvénytökéjének 50 millió koronára való fel-emelésénél számbajöttek, a részvénytöke 70 millió koronára való felemelésére vonatkozó mai javaslatnál szintén mérvadó. A tervezett tranzakcióra első sorban legfeljebb 25.000 új részvény kibocsátását kontempláljuk, amivel minden körülmények között be akarjuk érni és az új részvények kibocsátását a pénzpiacz helyzetének óvatos mérlegelésével fogjuk eszközölni. Az a határozat érelődött meg bennünk, hogy a Nemzetközi Villamossági R.-T. egész vállalatát akviráljuk és villamossági üzemi külön osztályban eddigi vállalatainkkal egyesítsük. Az Union-Bank a fuzióval összefüggő tökeemelést simán viszi keresztül. Az új részvényeket a költséges kibocsátási apparátus igénybevétele nélkül a legrövidebb uton juttatja el a végső kézbe és a tökeszaporítás címén tartalékjának tekintélyes emelését, valamint az új üzletágat tápláló nyereségdotációt ér el.

Feloszló szövetkezet. A „Tusculanum“ magyar tisztviselők házépítők szövetkezete f. hó 29-én délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyen ki fogják mondani a szövetkezet feloszlását. A nagy reményekkel indult szövetkezet már alakulásától fogva nehézségekkel küzdött, s már első évében 15 ezer korona veszteséggel zárult. Az igazgatóság tagjai: Ballai Lajos, dr. Peschka Miklós, Révy Ferencz, dr. Márkus Dezső, Babocsay Hermann, dr. Schack Béla, Kolossváry Endre, Borbély Vidor, Kugler Mihály, dr. Brüll Dániel, Remenyi I. Gyula. A szövetkezet 1907-ben alakult.

Gazdasági munkásházak. Hogy a gazdasági munkásoknak saját otthonuk szerzése milyen égető kérdés volt, kitünik abból, hogy a mult évben életbe lépett törvény óta mintegy 10.000 munkáscsaládnak részben felépült, részben építés alatt van a saját otthona. Nagy elismerést érdemelnek Torontál, Temes, Pest vármegyék, melyek egyenkint 1000—1000 munkásház építést határozták el. Magában Szentes, Csongrád alföldi városokban 500—500 munkásház épült. Nagykikindán 300, Hódmezővásárhelyen, Moórón, Újvidéken, Fehérvárott, Temesvárott 200—200, Aradon, Szabadkán, Fegyelházán, Zomborban, Sátoraljaújhelyen 100—100 munkásház épült. Tolna vármegye 650, a kis Csanád vármegye pedig 800 munkásház létesítését határozta el. Mind ezeket az em-

litett munkásházakat lehetővé teszi a földművelésügyi miniszter segélye, aki 2%-al járul a kamatterhek csökkentéséhez. Egy-egy munkásház átlagosan 1000—1000 koronába kerül. Ott, ahol az akció néhány esztendő, mint Szentese, valóságos munkásnegyed épült. Leginkább az itt szerzett tapasztalatok birták rá Darányi minisztert a valóban jelentős szociális alkotásra.

Erdélyrészi Tanitók Takarékpénztára. Az Erdélyrészi Tanítóegyesületek Szövetsége által kezdeményezett Erdélyrészi Tanitók Takarékpénztára, mint szövetkezet folyó hó 11-én tartotta meg alakuló közgyűlését Kolozsvárra. Kimondták, hogy az Erdélyrészi Tanitók Takarékpénztárát mint szövetkezetet megalakítják s megválasztották a szövetkezet elnökekül Kozma Ferenc kir. tanácsos, nyug. tanfelügyelőt, a Tanitók Hunyadi Háza gondnokát. Az igazgató-választmányba 23 (12 vidéki és 11 helybeli), az igazgatóságba 7 és a felügyelő-bizottságba pedig 5 (mindkettőben helybeli) tagot választott a közgyűlés.

Japán mérnök és a magyar folyamszabályozás. Myoi Kiusuke, Japán vízügyeinek a vezetője, a hazai árvízmentesítés tanulmányozására napok óta nálunk időzik. Darányi földművelésügyi miniszter utasította a folyammérnöki hivatalokat, hogy a japán vendéget kalauzolják és szaktanácsokkal segítsék. Myoi Kiusuke a földművelésügyi miniszter tiszai hájóján Rank műszaki tanácsos és a folyammérnöki hivatalok mérnökei vezetése alatt nagyobb utat tett a Tiszán, megnézte a bégatoroki hajózási műveket, az écskai hajózási zsilipeket és duzzasztó műveket, amelyekről a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott. A japán vendég meg fogja nézni a sebeskőrösi poirendszerű zsilipeket is és úgy a Körös, valamint a Maros hajózási tételére megindított munkákat.

A munkások pálinkaivása ellen. A Békésvármegyei Gazdasági Egyesület indítványt terjesztett a vármegye törvényhatósága elé, hogy szabályrendelettel mondassék ki, hogy a munkásoknak akár munkabérükbe betudva, akár ajándékképpen pálinkát adni tilos. Ugyanezen mozgalomhoz való csatlakozásra az összes magyar társaságokat körlevélben felhívta. Valóban pártolásra méltó akció.

A gázmotorok kezelőinek tanfolyamai a m. kir. technológiai iparmuzeumban a következő sorrendben fognak megtartatni: Az első tanfolyam folyó évi október hó 19-én nyílik meg és november hó 14-ig tart. A második tanfolyam folyó évi november 23-án nyílik meg és december hó 19-ig tart. Az előadások naponként este 7 órától 9-ig a felső ipariskola termében tartatnak.

Épülő állami vasutak. Az 1908. évben a következő állami vasutak építése folyt, fejeződött be vagy kezdődött. A székely vasutak szárszéken—dedai és deda—mádéfalvai részvonalai, ez utóbbinak II-od rendű főpályává való átépítése (7,360.000 K), az érsekújvár—komáromi elsőrangú fővonal és Dunahid (4,000.000 K); a baja—bátaszéki elsőrangú állami fővonal és Dunahid építése (1,000.000 K); a gombos—erdősi vonal áttelepítése Dunahiddal (1,000.000 K); a galánta—zsolnai vonalon lefektetett második vágány (2,500.000 K); továbbá műhelyekre (550.000 K); vontatótelepekre (400.000 K); vonatvilágítási telepekre (100.000 K); kelenföld—győri II. vágányra (250.000 K); piski—petrozsényi vonalépítkezésekre (200.000 K); Debreczen állomás bővítésére (250.000 K); Temesvár állomás bővítésére (400.000 K); Arad állomás bővítésére (600.000 K); Piski állomás bővítésére (50.000 K); Csaba állomás bővítésére (50.000 K); Nagyvárad állomás bővítésére (100.000 K); Zágráb rendezőre (143.000 K); kisebb kiegészítő munkákra (606.000 K); összesen 3,700.000 K.

Ezeket kívül a következő állomási munkálatok Budapesten:

A Budapest-nyugoti tehervonatu vontató telep kihelyezése Rákos rendező pályaudvaron tul, a székesfőváros területén 1908. évre 3,330.000, 1909. évre 2,200.000, azontul 500.000 korona. Az új szénpályaudvar egy részének előállítására Rákos rendező pályaudvar szomszédságában 1908. évre 440.000, 1909. évre 1,360.000 korona. A központi szertár kitépítése a budapest-ferencvárosi pályaudvar szomszéd-

ságába 1908. évre 650.000, 1909. évre 1,000.000, azontul 250.000 korona. Budapest-Józsefváros állomáson vágányok és rakodó területek a központi szertár helyén 500.000 korona. Budapest-nyugoti pályaudvaron a fűtőház egy részének kitelepítése, a szénpályaudvar és új szertár építése folytán felszabaduló területeknek berendezése az árukezelés céljaira 400.000 korona. Budapest-nyugoti pályaudvarnak a kertterület felhasználásával való bővítése a személyforgalomnál fennálló nehézségek enyhítésére 1908. évre 300.000, 1909. évre 1,000.000, azontul 700.000 korona. Budapest-Lipótváros állomáson raktár, szénkészlet és vágány 1908. évre 180.000 korona. Budapest-Kelenföld állomáson vágány és átrakodó építése 1908. évre 200.000 korona. Az összekötő vasuti hidnak két új vágányra való kiépítése 1908. évre 800.000, 1909. évre 1,200.000, azontul 4,000.000 korona. A budapest-balparti körvasuton Rákos és Rákos-rendező között állomás közbeiktatása Rákosszentmihály község határában 1908. évre 160.000, 1909. évre 160.000 korona. Rákos állomás bővítése 1908. évre 150.000, 1909. évre 250.000 korona. Rákos rendező-pályaudvar bővítése II. részlet 1908. évre 600.000 korona. Kelenföld dunaparti vontató-vágány 1908. évre 100.000, 1909. évre 200.000, azontul 200.000 korona. Összesen 1908. évre 6,880.000, 1909. évre 7,370.000, azontul 6,550.000 korona. Továbbá a fiúmei pályaudvarnak és kikötőnek vasuti berendezésekkel való kiegészítése 1908. évre 3,940.000, 1909. évre 6,300.000, azontul 2,650.000 korona.

A külső vonalak teljesítő képességének fokozására 1908-ban 31,000.000 koronát fordított az állam, míg 1909-re ez cizim 47,540.000 korona irányoztatott elő, míg forgalmi eszközökre a jövő évi költségvetésben 35,490.000 korona irányoztatott elő.

A Dunagőzhajózási Társaság magyarországi forgalmi igazgatósága közli, hogy az árufelvétel Karlóca állomáson, valamint ezen állomásra alacsony vízállás miatt további intézkedésig beszüntetett.

Magyar szőlősgazdák a boritaladó ellen. Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete f. hó 21-én délután 4 órára Budapestre országos tiltakozó gyűlésre hívta össze a boritaladó törlése érdekében a termelőket, kereskedőket és vendéglősöket, valamint azok országos és vidéki szervezeteit, továbbá az országgyűlési képviselőket, börtendő városokat és közsegeket, egyszóval az összes érdekelteket. Az értekezlet egybehívása már eredménye annak a hatalmas agitációnak, amelyet a magyar szőlősgazdák az őket valóban anyagilag súlyosan érintő boritaladónak az eltörlése érdekében kifejtettek. Az erőlyes agitáció ma már nemcsak a gazdasági egyesületek útján terjed és hódít híveket az eszmének, hanem a törvényhatóságok is belátva az e nemű adó jogtalanságát, jelentékeny számban irtak fel a kormányhoz és képviselőházhoz a boritaladó eltörlése érdekében. De szóba került ez a kérdés a törvényhozás termeiben is nem egyszer és mindannyiszor elismerték a kormány tagjai is ennek jogosultságát, aminthogy az országgyűlési képviselők többsége is rokonszenvezett ezzel az eszmével. Emlékeztetes, hogy 1902-ben a pénzügyi költségvetés tárgyalásakor már csak egy hajszálon mult, hogy a képviselőház nyílt ülésében a boritaladót le nem szavazták. Nemcsak az egész ellenzék, mint egy ember, de a kormánypártok is igen jelentékeny töredéke részint ellene szavazott. Nincs a világon oly állam, melyben a boradó oly nagy volna, mint nálunk, még Ausztriában sem, ahonnan pedig ezt az adót átvették. Bécsben a boradó hl.-ként 8 korona 48 fillér, Budapesten 12 korona 92 fillér, az osztrák egyéb városokban 6 korona 36 fillér, nálunk 12 korona 70 fillér, Ausztriában a vidéken 1 korona 48 fillértől 4 korona 46 fillér közt ingadozik, nálunk 8 korona 70 fillértől felmegy 12 korona 70 fillérig. Azt hisszük, ezzel megtaláltuk annak a kulcsát, hogy nálunk miért vesztette el a ml nemzeti italunk az ő népszerűségét, miért pártolt át a jobbmodu közönség a sörhöz, a szegényebb osztály a pálinkához. Nemzeti és kulturális, közegészségi és közérkölcsei szempontok parancsolólag követelik, hogy azt a rombolást, melyet a pálinka

népünk széles rétegeiben évtizedeken át tett, jövőben hátrítsuk el. Ennek csak egy módja van: ha a boradó törlésével hozzáférhetővé tesszük a népszéles rétegei számára a jó és egészséges italt: a bort.

A cs. és kir. Dunagőzhajózási társaság ma tette közzé szeptember havi üzletévi jelentését. A társaságnak f. évi szeptember havában 1,789,646 korona bevétele volt a mult év hasonszakában elért 1,939,770 korona bevétellel szemben. Az összbévétel a hajózás kezdetétől augusztus végeig 8,655,628 korona a mult év hasonszakában elért 11,144,685 korona bevétellel szemben. A társaság üzemében lévő Mohács—Pécsi Vasutnak f. évi szeptember havában 119,468 korona bevétele volt a mult év hasonszakában elért — 112,930 korona bevétellel szemben. Az összbévétel 1908. évi január 1-től augusztus végeig 813,040 koronára rugott a mult év hasonszakában elért 935,107 koronával szemben.

Az oláhok újabb térhódítása. Ismételten megemlékeztünk már arról a sajtóságos árverésről, amely a huszezerkoronás Telepítési és Hitelbank birtokába juttatta a kerüli 7200 holdas Világossy-féle birtokot meglehetősen olcsón, 3,500,000 koronáért. Megirtuk azt is, hogy ez árverés után emberhalállal végződött verekedés volt a magyar és oláh parasztok között, mert az oláh ügyvédek által fölzigatott oláh tömeg igen provokálóan viselkedett a magyarsággal szemben. Kifejeztük abbeli aggodalmunkat, hogy az új birtokos, melynek képviselője dr. Pajor Ernő budapesti ügyvéd, merő üzleti szempontból a birtokot oláh kézre juttatja, miért is sürgettük a kormány beavatkozását. Ez az aggodalmunk valóra vált. Suciú János, oláh országgyűlési képviselő ugyanis nyíltan hirdeti, hogy dr. Pajor az oláhok részére átengedett a 7200 holdas birtokból 3000 holdat telepítési célokra. Így az oláhok ismét előre nyomul az Alföld felé, ami nagy baj, mert az ilyen letelepített és előretolt oláh sporádokat a bankjaik nagyon támogatnak, úgy, hogy nemzetiségi különállásukat sokáig megőrzik. Még mindig nem késő: utóajánlattal mentse meg a kormány e földet a magyarság részére.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 3%-os nyerevénykötvényeinek, illetve konverzionális nyerevénykötvényeinek sorsolása a f. hó 25-re eső vasárnap miatt egy nappal előbb, vagyis f. hó 24-én délután 4 órakor fog a bank helyiségeiben kir. közjegyző jelenlétében megtartatni.

Beszűntetett hajózás. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy Monostorszeg állomást kis víz miatt f. évi október 14-től kezdve további intézkedésig az össziforgalom számára megszünteti.

DR. HÖNIGIZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102—39.

Gyógytényezők:

Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.

Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).

Kék fényvel való kezelés

Villamos hőfürdők (Elektrotherm).

Villamos fényfürdők.

Villamos massage (Vibratio).

Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.

Villamos vízfürdők.

Szénasavas fürdők.

Főbb javallatok:

Általános idegesség (neurasthenia, hysteria.)

— Rendelés d. o. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —

Kezelés egész napon át. — Kivánatra prospectus.

Idégyengeségi állapotok

Almatlanság.

Hődés (Paralysis).

degfájdalmak, idegszabák (Neuralgiák, Ischias).

Gerincvelőorvadás (Tabes.)

Szívbetegségek.

Véredényelmeszesedés.

Köszvény és csusz (Rheuma, hugasavas lerakódások, izületi és csontbajok.)

Székrekedés.

Anyagcserebajok (Elhízás, cukorbetegség, vérszegénység).

Bőrbajok, Bőrviszketeg.

Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszosság).

Aranyeres csomók.

SZEN, koks, briket, antracit

összes gazdasági, ipari és házi célokra

Telefon: Detail 26-27. 75-26, Engros 164.

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.

Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

A kész...
az irányzat...
elég jó véte...
kat is fizett...
amennyiben...
a tegnapiak...
gább eladás...
vidéki buzá...
kilós szerem...
a mai üzlet...
napi zárlat...
dult meg, a...
ták maguka...
tulsulyra jut...
kissé a hang...
minusokra t...
lárda és e...
tőberi buza...
fillér volt, n...
lathoz viszo...
tőberi buza...
rel, az okt...
az áprilisi b...
lérel, az á...
tengeri két...
gyöngült.

A kész...
Buza. T...
rona, 650 m...
kg. 25.10 ko...
mm. 80 kg...
rona, 1000 m...
kg. 24.80 ko...
mm. 79.5 kg...
rona, 150 m...
24.80 korona...
mm. 80.5 kg...
korona, 100...
Pestvidé...
mm. 78.5 kg...
rona, 600 m...
22.30 korona...
76 kg. 23.80

Reggel

Használat...
nak és sz...

TÖZSDÉK.

**A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE
Gabonatőzsde.**

Budapest, október 14.

A készáru piacra ma is kifejezetten szilárd volt az irányzat. Mérsékelt kínálat mellett a malmok elég jó vételkedvet mutattak és valamivel jobb árakat is fizettek, mégis korlátozott maradt a forgalom, amennyiben csak mintegy 25.000 mm. buza kelt el a tegnapiaknál 10 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 25.15 korona volt 80.5 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 22 korona 76 kilós szerémségi úszkós búzáért. A határidőpiacon a mai üzlet szintén barátságos hangulattal és a tegnapi zárlathoz némileg magasabb jegyzésekkel indult meg, a kezdőárfolyammal azonban nem tarthaták magukat soká, mivel nyereségi realizálásokra tulsúlyra jutott a kínálat és ennek folytán lánghabb küssé a hangulat, de a lánghulás csak az áprilisi terminusokra terjedt, míg az októberi határidők szilárdak és emelkedők voltak. Az áprilisi és az októberi búzá közötti report, amely tegnap még 42 fillér volt, ma 22 fillérre ment össze. A tegnapi zárathoz viszonyítva, ma végeredményképen az októberi buza tíz fillérrel, az októberi rozs két fillérrel, az októberi zab négy fillérrel javult, ellenben az áprilisi buza tíz fillérrel, az áprilisi rozs hat fillérrel, az áprilisi zab szintén hat fillérrel, a májusi tengeri két fillérrel, a májusi tengeri két fillérrel gyöngült.

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 81.5 kg. 25.— korona, 650 mm. 80.5 kg. 25.15 korona, 300 mm. 80.5 kg. 25.10 korona, 450 mm. 80 kg. 25.— korona, 400 mm. 80 kg. 25.— korona, 300 mm. 80 kg. 25.— korona, 1000 mm. 79.5 kg. 25.— korona, 250 mm. 79.5 kg. 24.80 korona, 100 mm. 79.5 kg. 24.80 korona, 200 mm. 79.5 kg. 24.75 korona, 300 mm. 79 kg. 24.60 korona, 150 mm. 79 kg. 24.65 korona, 100 mm. 79kg. 24.80 korona, 200 mm. 78.5 kg. 24.60 korona, 1280 mm. 80.5 kg. 25.20 korona, 480 mm. 78.2 kg. 24.60 korona, 100 mm. 76 kg. 22.70 korona.
Pestvidéki: 350 mm. 80 kg. 24.80 korona, 300 mm. 78.5 kg. 24.— korona, 300 mm. 77 kg. 24.— korona, 600 mm. 77 kg. 24.20 korona, 100 mm. 77 kg. 22.30 korona, 100 mm. 77 kg. 23.80 korona, 470 mm. 76 kg. 23.80 korona.

Bánsági: 100 mm. 78.5 kg. 24.30 korona, 4450 mm. 78 kg. 24.30 korona.
Bácskai: 200 mm. 76 kg. 24.10 korona.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 79 kg. 24.50 korona, 100 mm. 77.5 kg. 24.— korona, 100 mm. 76.5 kg. 23.40 korona, 200 mm. 76 kg. 23.40 korona, 100 mm. 76 kg. 23.40 korona.
Szerémségi: 100 mm. 79 kg. 24.20 korona.
Erdélyi: 200 mm. 78 kg. 24.10 korona.
Fehérmegyei: 200 mm. 77.5 kg. 24.40 korona.
Raktári: 1000 mm. 78 kg. 24.20 korona, 1400 mm. 77 kg. 24.— korona.
Rozs. 300 mm. 19.55 korona, 200 mm. 19.35 korona, 100 mm. 19.40 korona, 200 mm. 19.40 korona, 100 mm. 19.40 korona.
Zab: 150 mm. 16.— korona, 200 mm. 16.40 korona.
Tengeri: 100 mm. 17.70 korona.
Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kp.
Tiszavidéki uj	75	—	79	24.25—24.75
"	76	23.65—24.10	80	24.45—24.90
"	77	23.95—24.25	81	24.55—25.—
"	78	24.05—24.40	82	—
Fehérmegyei uj	75	—	79	23.95—24.50
"	76	23.45—23.95	80	24.15—24.60
"	77	23.75—24.05	81	—
"	78	23.85—24.30	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	23.85—24.20
"	75	—	79	24.05—24.50
"	76	23.45—23.95	80	24.15—24.60
"	77	23.75—24.05	81	—
Bánsági uj	74	—	78	24.05—24.30
"	75	—	79	24.25—24.70
"	76	23.55—24.10	80	24.35—24.90
"	77	23.95—24.25	81	24.55—25.05
Bácskai uj	74	—	78	24.05—24.40
"	75	—	79	24.25—24.85
"	76	23.55—24.10	80	23.35—24.90
"	77	23.95—24.25	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	19.65—19.80
középmínőségű uj	—	—	—	19.55—19.60
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	15.85—16.—
II.-rendű	—	—	—	15.50—15.75
Köles	—	—	—	12.—13.—
Zab I.-rendű	—	—	—	16.75—17.05
II.-rendű	—	—	—	16.35—16.65
Tengeri belföldi uj	—	—	—	17.70—18.—
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. októberre 12.04, 12.05, 12.01, 11.99, 12.06.
Buza 1909. áprilisra 12.21, 12.22, 12.23, 12.16, 12.21.
Rozs 1908. októberre 9.86, 9.90, 9.84.
Rozs 1909. áprilisra 10.20, 10.21, 10.16, 10.18.
Zab 1908. októberre 8.33, 8.32, 8.37.
Zab 1909. áprilisra 8.54, 8.57.
Tengeri 1909. májusra 7.46, 7.47, 7.44, 7.46.

1 óra 30 percig zárulnak:

1908. októberi buza	12.05—12.06
1909. áprilisi buza	12.15—12.16
1908. októberi rozs	9.84—9.85
1909. áprilisi rozs	10.16—10.17
1908. októberi zab	8.34—8.35
1909. áprilisi zab	8.55—8.56
1909. májusi tengeri	7.44—7.45

Budapesti gabonaforgalom.

1908. október 12-től október 13-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	10890	—
Rozs	2720	3601
Arpa	1292	104
Zab	6185	—
Tengeri	925	900
Liszt	308	11235
Korpa	—	2437

Értéktőzsde.

Változatlan külföldi jelentések nyomán nyugodt volt a hangulat a mai elötőzsdén. A forgalomba került értékek árfolyamai csekély ingadozások után tartott irányzattal zárultak. A 4%-os magyar koronajáradék bécsi, valamint helyi vásárlások folytán előnyben részesült és élénk kereslet mellett a tegnapi zárlathoz képest ¼ százalékkal javult. A készáru piacra azonban teljesen ületlen volt. A déli tőzsdén — mivel a berlini jelentések nem elégtették ki a spekulációt — a hangulat tovább nyugodt volt és az értékek árfolyamai tartott alapirányzat

mellett alig változtak. A forgalom korlátozott maradt. A készáru piacra ületlen volt, kötés csak elvétve fordult elő, a Magyar hadfelszerelési részvényekben változatlan árfolyamok mellett. A járadékpiac nyugodt.

Elötőzsde.

Elötőzsde tartott.

Kötettek: Osztrák hitelrészvény 635.25—633.50. Magyar hitelrészvény 741.—742.—. Osztrák-magyar államvasut 688.25—688.50.—. Déli vasut 120.—121.—. Jelzálogbank 430.—. Közuti vaspálya 553.—553.50. Városi villamos vasut 264.75. Magyar koronajáradék 92.12/2—92.35.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde nyugodt.

Kötettek: Osztrák hitelrészvény 632.50—633.50 Magyar hitelrészvény 741.—742.—. Osztrák-magyar államvasut 688.50. Rimamurányi vasut 559.—559.50. Magyar leszámitoló bank 479.50. Közuti vaspálya 551.—552.75. Magyar koronajáradék 92.25—92.27/2. Hazai bank 259.50—280.—. Magyar hadfelszerelési gyár r.-t. 232.—. Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy 7.90—8.10.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. október hó végére 18—20 K.

Utötőzsde.

Az utötőzsdén szilárd volt az irányzat. Kötettek: Osztrák hitel 633.—634.75. Végül: Osztrák hitelrészvény 634.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, október 14. (Tőzsdei tudósítónktól.) A külföldi tőzsdék ma általában bágyadt irányzatot jelentettek, a budapesti piacon ellenben az áriegyzések az állandó szárazság miatt emelkedtek s az itteni tőzsdén erre az áremelkedések megakadtak. A konzum ugyanis a leghatározottabban ellentállott a drágításnak s csak a tegnapi érvényesült árfolyamokat volt hajlandó tekintetbe venni, ilyen alapon aztán gabonaneműekben csak néhány kisebb tétel került eladásra, de takarmányárakban is csekély volt az üzlet. Árpában a forgalom a lehető legcsöndesebb volt, az irányzat változatlanul szilárd.

Jegyzetett buza: uj tiszavidéki 12.60—13.— korona, marosi 12.40—12.80 kor., bánáti 12.10—12.40 korona, tótfelvidéki 12.—12.40 korona, mosoni — korona, uj déli vasuti 12.10—12.40, marchfeldi 11.80—12.25 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.05—10.25 korona, csepeli 10.—10.20 kor., pestmegyei 10.20—10.35, déli vasuti 10.—10.25 korona, külfölte magyar 10.—10.25 kor., osztrák 10.—10.30 korona.

Arpa: morvaországi 9.20—10.60 kor., marchfeldi 8.70—9.30 kor., bécsvidéki 9.—9.70 kor., tótfelvidéki 7.90—10.— kor., csepeli 7.80—8.70, györi — kor., déli vasuti 8.40—9.65 kor., tiszavidéki 7.60—8.50 kor., északmagyarországi 7.60—9.40 kor., középduнай állomások 8.30—9.— korona.

Magyar tengeri: régi 9.15—9.35, uj — korona, cinquantin 10.—10.20, uj — korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.50—9.20 kor., közepes — kor., elsőrendű — kor., válogatott 9.10—9.50 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai — korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, október 14. A belpolitikai nehézségek a mai elötőzsde kezdetén tartózkodásra indították a spekulációt, de tekintettel a külföldről érkezett barátságosabb jelentésekre, az árfolyamok, melyek különben kezdetben is eléggé tartották magukat, csakhamar javulásnak indultak. Hitelrészvények és magyar koronajáradékok budapesti számlára vásároltattak és az utóbbiak 20 fillérrel emelkedtek. Alpési bányarészvények is javultak. A déli tőzsde nyugodt forgalommal, tartott árfolyamokkal indult, később a vezető értékek csekély forgalommal alig változtak. Berlinből szilárd irányzatot jelentettek.

II órakor: zárulnak

Osztrák hitel. 632.25. Magyar hitel. 740.—. Länderbank 433.—. Államvasut 688.—. Elbavölgyi vasut —. Déli vasut 109.75.—. Alpési bányatársulat 655.75. Rimamurányi —. Májusi járadék 95.90, Magyar koronajár. 92.25

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidhauer-féle

Hasonlatos valódi áldás gyomorbajoknak és székazorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az életről gyomrot 3-3 óra alatt tel. Jelen ronásba hozza. Ha átlag 40 fillér. nagy átlag 60 fillér.

Orosz érték —, Török sorsjegy 176.50, Német márka 117.50.

1 órákor jegyezték:

Osztrák hitel 632.50, Magyar hitel 739.—, Länderbank 433.—, Uniobank 543.—, Allamvasut 687.75, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 119.50, Gözhajó —, Alpesi bánya-részvény 656.—, Májusi járadék 95.80, Magyar koronajáradék 92.25, Török sorsjegy 179.50, Német márka 117.50, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 557.50, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroléum —.

Bécs, október 14. (Osztrák értékek zárata) 4.2 százalékos papír-járadék 95.80, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.—, 1860-as sorsjegy 151.75, Osztrák hitelsorsjegy 471.—, Angol osztrák bankrészvény 293.50, Bécsi Bankverein 513.25, Osztrák-magyar bank 1739.— Déli vasut 119.20 Dunagözhajózási társ. 995.— Dohány rész. 372.— Cs. k. arany (vert) 11.31 Német bankv. 117.45 Osztr. Lloyd 419.— 4.2 száz. ezüst. jár 95.80—98.90, Osztr. koronajáradék 96.—, 1864-es sorsjegy 261.25, Osztrák hitelintézeti részvény 632.50, Union-Bank 545.—, Osztrák Länderbank 432.75, Osztrák-magyar államvasut 687.75, Elbavölgyi vasut 446.50, Alpesi részvény 655.60, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 239.72, Lipótkohó 423.—, Töröksorsjegy 179.45. Szilárd.

Bécs, október 14. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 109.80, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 140.50, Magyar hitelbank részvény 742.25, Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rimamurányi 558.80, Magyar cukoripar 1780, Adria hajózási részvénytársaság 394.—, Magyar koronajáradék 92.25, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.40, Magyar nyer.-k. sorsjegy 184.50, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelz. bank 428.—, Magyar keresk. bank 3380.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE

Berlin, október 14. (Tőzsdei tudósítás.) A mai tőzsde megnyitáskor a bányapiacz hatása alatt, ahol a német vasiparkerületekből érkezett kedvezőtlen jelentések nyomászatán hatottak, kissé engedő volt az irányzat, főleg, miután a spekuláció várakozó álláspontra helyezkedett. A további folyamatban kedvező politikai jelentések következtében a forgalom élénkült és általános szilárdság kapott lábra, amely leginkább a bányarészvényeknek szolgált javára. Előnyben részesítették továbbá a villamossági részvényeket. Zárlat felé, amely szilárd volt, élénk fedezések voltak bányarészvényekben, különösen kohó-értékekben, amelyek erre élénken emelkedtek. A készpénzpiacz ipari értékei kis üzlet mellett többnyire szilárdak voltak. Magánleszámitolási kamatláb 3%, napipénz 2 1/2%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.75, osztrák hitelrészvény 199.10, Déli vasut 22.50, orosz bankjegyek 214.50, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.30, Disconto Commandit 176.90, Dinamit-truszt 158.—, Harpeni 200.60, Unifikált török járadék 90.—, 4.2 százalékos ezüst-járadék 96.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék —, Magyar koronajáradék 92.30, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 225.30, Gelsenkircheni 187.25, Laurakohó 200.50. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) október 14. 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.40, Osztrák hitelintézeti részvény 198.70, Osztrák-magyar államvasut 147.20, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 20.40, Bécsi Bankverein 140.50, Villamos részvény 144.70, 3 százalékos magy. aranykölcsön 75.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.—, Osztrák koronajáradék 95.90, Magyar koronajáradék 92.35, Osztrák-magyar bank 124.50, Déli vasut részvény 22.50, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 850.83, Párisi váltóár 81.30, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) október 14. 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.—, 1860. sorsjegy 152.70, Déli vasut 22.70, 4 százalékos aranyjáradék 97.40, Osztrák hitelrészvény 199.30, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 103.40, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.30. Szilárd.

London, október 14. Angol consol 84 1/16. Páris, október 14. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.17, Osztr. aranyjáradék 96.80, Magyar aranyjáradék 93.50, 5 százalékos Dolgár kötelezvény 1896. évről 479.75, 4 százalékos Olasz járadék 103.70, Déli vasut elsőbbségi kötv. 287.— 5 százalékos marokkói járadék 510.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 94.05, 4 százalékos Konf. amori. román járadék 88.50, 4 százalékos Amori. román járadék 1905. 89.—, 5 százalékos

Orosz járadék 1906. 99.25, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 519.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 95.10, 4 százalékos unifikált török jár. 89.30, Török sorsjegy 166.50, Török dohányrészvény —, Osztrák föld-hitelintézet —, Osztr. Länderbank —, Magyar Jelz. bank 457.—, Banque de Paris 1470, Banque Ottomane 126.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridional vasut 652, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 583.—, Rio Tinto 16.76, Sucrerie d'Egypte 35.—, Tula 267.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 166, Chartered 23.50, De Beers 335.—, East Rand 108.50, Jagersfontein 108.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 63.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.31, Váltó német piacokra (rövid) 123.—, Váltó Bécsre (rövid) 104.62, Váltó Belgiumra (rövid) 1 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 2 1/16, Váltó Svájcra (röv.) 1/8, Csek Londonra 251.—, Magánkamatláb 2 1/8. Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, október 14-én. (Hivatalos tudósítás) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 122—123 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 123—124 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 124—126 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, okt. 14. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 164 darab sertés, 34 darab süldő, 2 darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 801 darab sertés, 42 darab süldő, — darab malacz, összesen 965 darab sertés, 76 darab süldő, 2 darab malacz. Eladatott 819 darab sertés, 10 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 146 drb sertés, 66 darab süldő, 2 drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül életsulyban 98—102 fillér, életsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr-ig, 94—96 fillér, életsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 106 — fillérig, életsulylevonással 120—128 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, életsulylevonással 120—130 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsulylevonással 120—130 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill-ig, könnyű 140—300 kgr.-ig. — fillérig, életsulylevonással — fillér. Belföldi süldő 112—116 fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

VIZÁLLAS.

		méter		méter		
		okt. 14.	okt. 13.	okt. 14.	okt. 13.	
Inn	Eberding	0.54	0.56	M.-Salgot	0.02	0.03
	Passau	1.38	1.40	Tokoháza	0.08	0.08
	Linz	1.24	1.20	V.-Namény	0.04	0.03
	Bécs	0.48	0.25	Tokaj	0.56	0.52
	Pozsony	1.38	1.40	Tiszafüred	0.03	0.03
	Komárom	0.78	0.82	Szolnok	0.73	0.70
	Budapest	0.06	0.12	Gönczrád	1.53	1.53
	Paks	0.91	0.97	Szeged	0.63	0.66
	Mohács	0.—	1.54	E.-Becse	0.54	0.61
	Gombos	0.75	0.80	Titell	1.20	1.10
Horva	Újvidék	0.18	0.18	Óbuda	0.02	0.02
	Pancsova	0.08	0.72	Tapolc	0.70	0.50
	Órsova	0.17	0.20	Bodrog	0.08	0.12
	Zsolna	0.05	0.06	Sajó	1.15	1.10
	Morva	0.04	0.08	Hornád	0.07	0.05
	Tronach	0.30	0.31	H.-Námet	0.—	0.84
	Szered	0.60	0.50	Borottyó	0.34	0.34
	Szt.-Gottárd	0.22	0.22	Kőrös	0.56	0.56
	Sárvár	1.14	1.15	N.-Várán	0.38	0.38
	Győr	0.78	0.78	Bolányos	0.19	0.16
Dráva	Vasvár	0.49	0.39	Tenke	0.40	0.40
	Zákány	0.33	0.32	Gurahonó	0.26	0.26
	Harc	0.84	0.84	Borosstenő	0.62	0.62
	Eszék	0.18	0.18	Békés	0.62	0.59
	M.-Szerdah.	1.16	1.16	Gyoma	0.60	0.60
	Zágráb	0.32	0.32	Háros	0.52	0.52
	Szilék	0.15	0.14	Gy.-Fehérvár	0.—	0.—
	Mitrovicza	0.58	0.56	Soborszló	0.—	0.—
	Décs	0.—	0.—	Arad	1.46	1.46
	N.-Mallény	0.—	0.—	Makó	0.59	0.56
Kassza	N.-Mallény	0.—	0.—	Temes	0.48	0.49
	Munkács	0.05	0.06	Béga	0.38	0.38
	Homonna	0.04	0.04	Temesvár	1.12	1.12
Latorca	Pereseny	0.—	0.10	ecskék	1.—	1.01

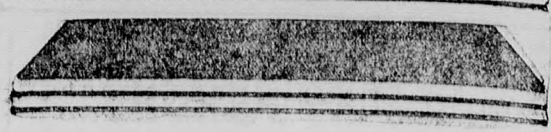
Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMA

Akar-e Ön

kényelmes, tartós és elegáns lábbelit viselni?

Ez esetben csakis

„Angyal Cipőt”

vásároljon, mely akkor valódi, ha a talpán ezen

látható.

Kapható az ország minden jobb üzletében.

viszontelárusítók forduljanak a törv. védett

Angyal-cipők

gyárához:

Engel Simon
Budapest,

VII. ker., Rákóczi-ut 8

Buza		100 kilogramm ára		100 kilogramm ára	
Kilós		K.-tel	K.-ig	K.-tel	K.-ig
tiszavidéki	uj	75	—	79	24.25
"	"	76	23.65	80	24.45
"	"	77	23.95	81	24.55
"	"	78	24.05	82	24.60
fehértógye	uj	75	—	79	24.05
"	"	76	23.45	80	24.15
"	"	77	23.75	81	24.25
"	"	78	23.85	82	24.30
pestvidéki	uj	75	—	79	24.05
"	"	76	23.45	80	24.15
"	"	77	23.75	81	24.25
"	"	78	23.85	82	24.30
bánási	uj	75	—	79	24.05
"	"	76	24.55	80	24.75
"	"	77	23.95	81	24.35
"	"	78	24.05	82	24.40
bácskai	uj	75	—	79	24.05
"	"	76	24.55	80	24.75
"	"	77	23.95	81	24.35
"	"	78	24.05	82	24.40

Egyéb gabonafélék		100 kilogramm ára	
Kilós		K.-tel	K.-ig
Rozsa	elsőrendű uj	—	19.65
"	elsőrendű ó	—	19.80
"	középmínőségű uj	—	19.45
"	középmínőségű ó	—	19.60
Árpa	takarmány, elsőrendű	—	15.85
"	takarmány, másodikrendű	—	15.75
"	sörözésre, tiszavideki	—	15.50
Zab	elsőrendű	—	16.75
"	középmínőségű	—	16.85
Tengeri magyar	—	—	17.70
Repezo	káposztarepezo	—	18. —

Burgonya			
Különféle termények	Faj	Koronától—koronáig	
		Pénz	Áru
Dunántúli	—	5.20—5.80	6.20—6.80
Felsőmagyarországi	—	5.30—5.40	6.30—6.40
Nyiregyi	—	5.20—5.30	6.20—6.30
Erdélyi	—	5.20—5.30	6.40—6.60
Bánási	—	—	—
Pesti	—	—	—

Különféle vállalatok		Pénz	Áru
Concordia	—	190	200
Első budapesti	—	1400	1400
Erzsébet	—	320	330
Lajta	—	278	288
Pesti honfoglalás	—	347	358
Pesti mővelődés és szűk	—	340	355
Pesti Viktoria	—	645	655

Allamadosság közlönszék

Magyar aranyárakok 4% 110. — 110.50
 koronaárakok 3 1/2% 81.50 82. —
 koronaárakok 4% 92.25 92.45
 All. k. l. Vaskapu esz. ár. 6.8% 75.50 76.50
 1870. nyeremény kölc. 100 ftt 185. — 189. —
 Horv.-szlav. reg.-k. r. t. 4% 185. — 189. —
 M. földhitelint. kölv. 4% 93.50 94.50
 Horv.-szlav. 4% 140. — 144. —
 Tiszai szegedi ny. kölc. 4% 101. — 102.50
 Horv.-szlav. jelz. föld. kötv. 4% 95.50 96. —
 Kov. osztr. adom. koronaj. 4% 98.50 99. —
 Egyes. osztr. jár. papir. 4 1/2% 98.50 99. —
 Osztrák aranyárakok 4% 115. — 115.50
 koronaárakok 4% 96. — 96.50
 All.-sors. 1880. 100 K 4% 152. — 156. —
 1880-ból 200 K 4% 216.50 221.50
 1884-ből 200 K — 231. — 206. —
 1884-ből 100 K — 261. — 266. —
 Bosz.-herc. orsz. k. 1895. 4% 91. — 91. —
 v. vasuti 1898. 4 1/2% 97. — 98. —
 1902. 4 1/2% 97. — 98. —
 Bpest. székes-ív. kölc. 4% 90. — 91. —
 Bpest székes-ív. kölc. 4% 90. — 91. —
 Orosz államkölcsön 2. v. 5% 93.75 93.25

Záloglevelek. Elsőbbségek.

Belvár. tkpt. r. — 4 1/2% 98. — 99. —
 Egyesült. ív. tkpt. — 4 1/2% 98.50 99.50
 korona ért. — 4% 93. — 94. —
 Kiszirt. orsz. földh. 34 év 5% 101. — 102.50
 50 1/2 évre — 5% 101. — 102.50
 50 1/2 évre kor. ért. 4 1/2% 99.25 99.75
 M. agrár-jár.-b. szőlőköt. 4% 98. — 99. —
 Járadékv. kölc. 4 1/2% 98. — 99. —
 M. ált. tkpt. r. k. 50 évre 4% 93. — 94. —
 85 évre 4% 99. — 100. —
 85 évre 4 1/2% 95.25 96.25
 Magy. földhitelint. 41 évre 4% 91.50 92.50
 50 évre 4% 84.35 85.35
 63 évre 3 1/2% 91.10 92.10
 szab. és talajjav. 4% 99. — 100. —
 M. jelz. hitel. ftt.-ban 4 1/2% 99. — 100. —
 ugyaz 50 évre 4 1/2% 92.25 93.25
 forint értékben 4% 92.25 93.25
 50 évre kor. 6. 4% 92.25 93.25
 közs. kötv. 50 évre 4 1/2% 92.5 93.25
 ugyaz 50 évre 4% 92.5 93.25
 50 év v. 110 ftt. 4% 98.25 99.25
 60 év 100 frank 3 1/2% 115.50 117.50
 ny. kölv. ftt. 6. 4% 120. — 122. —
 osztr. földh. — 4% 100. — 101. —
 ny. kölv. kor. 3% 92.25 93.25
 M. lezám. pztitk 50 évre 4% 92.25 93.25
 85 4% 98.25 99.25
 M. tkpt. közp. jelz. 4 1/2% 98.25 99.25
 közs. kötv. 80 évre 4 1/2% 98.75 99.75
 közs. kötv. 70 évre 4 1/2% 98.25 99.25
 Orsz. közp. hitel. kötv. 4% 100. — 101. —
 Osztr.-m. bank 50 év 4% 97.80 98.80
 kor. 6. 4% 98.85 99.85
 P. hazai. tkpt. közs. kötv. 4 1/2% 98.75 99.75
 ftt. 6. 4% 92.50 93.50
 100 K n. c. nyköt. 99. — 100. —
 Pesti m. keresk. bank 4 1/2% 92.5 93.25
 K. 6. 4% 104. — 105. —
 közs. kötv. v. 110 ftt. 4% 94.4 95.50
 közs. kötv. v. 105 k. 4% 99.50 100.50
 A. k. k. r. t. 4 1/2% 95.50 96.50
 P. k. k. r. t. 4 1/2% 115. — 116. —
 P. k. k. r. t. 4 1/2% 115. — 116. —

Bankok részvényei.

Angol-osztrák bank — 293. — 296. —
 Budapesti bankgyűjtemény — 88. — 43. —
 Első magyar iparbank 5% 373. — 377. —
 Fiumei hitelbank — 158. — 160. —
 Bpesti hit. és pénztár-egylet — 270.50 280. —
 Hazai bank okt. k. 5% 350. — 355. —
 Hercegsz. magy. ált. váltóhitel — 430. — 433. —
 M. ált. hitelbank okt. k. 5% 741. — 741.50
 M. jelzáloghitelb. okt. k. 5% 420. — 420.50
 Magy. kereskedelmi r. t. 5% 588. — 570. —
 Magy. k. sz. osztályosr. 5% 1550. — 1580. —
 M. lez. és p. b. okt. k. 5% 479.50 483. —
 M. pénztár. k. p. h. b. r. t. — 975. — 1000. —
 M. tkp. közp. jelz. -ja 5% 340. — 350. —
 Magyar telephit. okt. v. 5% 682.75 693.25
 Osztrák-magyar bank — 5% 1745. — 1755. —
 Pesti m. keresk. bank — 5% 3383. — 3393. —
 Unionbank — 5% 544. — 546. —

Takarékpénztárak.

Bévérosi tak. arékpénztár 5% 592. — 600. —
 Budapest-Erzsébet városi tak. 198. — 208. —
 Buda-est-Lipótvárosi bankr. 153. — 165. —
 Bpesti rak. sorsz. zálogk. r. t. 419. — 422. —
 Egyesült pesti fővárosi tk. 2160. — 2170. —
 Magy. ált. takarékpénzt. 5% 585. — 590. —
 Magyar orsz. központi tkpt. 1800. — 1815. —
 Pesti hazai első tak. arékp. — 8700. — 8800. —

Biztosító társaságok.

Első magyar ált. biztosító — 9950. — 10000. —
 Foncior pesti bizt. int. 5% 255. — 260. —
 Magy. jég-és víztor. 5% 302. — 307. —
 Nemzeti baleset biztosító 5% 210. — 225. —
 Pannónia víztor. int. 2200. — 2300. —

Gőzmalomok.

Concordia — 190 — 200 —
 Első budapesti — 1400 — 1400 —
 Erzsébet — 320 — 330 —
 Lajta — 278 — 288 —
 Pesti honfoglalás — 347 — 358 —
 Pesti mővelődés és szűk — 340 — 355 —
 Pesti Viktoria — 645 — 655 —

Különféle vállalatok.

Bpest-szt. Irenzei téglagyár — 365. — 370. —
 Egyes. tégl. és csemontgy. 5% 184. — 189. —
 Eszák. gy. közs.-bánya 5% 273. — 277. —
 F. és m. banya és kohóint. 5% 575. — 580. —
 F. és m. banya és kohóint. 5% 575. — 580. —
 Kőbányai gőztég. gyár — 1080. — 1130. —
 Kőszénbánya és téglagyár — 416. — 448. —
 Magyar asztal r. t. — 165. — 167. —
 Magyar ált. kőszén. r. t. 5% 650. — 660. —
 Mészáros kerámia gyár — 210. — 221. —
 Szelecsényi kőszénbánya — 80. — 85. —

Ujlaki tégl. és mészégető 290. — 294. —
 Első m. gazdasági gépgyár 5% 885. — 895. —
 Danubius-gépgyár — 5% 257. — 259.50
 Gégyer-és gépgyár r. t. 5% 305. — 320. —
 Ganz és társ. vasöntő — 290. — 294. —
 Magyar bogn. fémipar r. t. — 284. — 290. —
 Nicholson gépgyár r. t. — 218. — 220. —
 Rimamur. vasönt. okt. k. 5% 559. — 559.50
 Schlick-tele vasöntő — 423. — 427. —
 Weitzer J. gépgyár r. t. — 413. — 418. —
 Franklín-társulat — 512. — 522. —
 Brassói cellulose gyár r. t. 4% 873. — 883. —
 Bpesti ált. villamosági r. t. 5% 800. — 805. —
 Első magyar petró. töde — 380. — 380. —
 Első magyar gyapjumo. — 780. — 820. —
 Első m. részv.-söröződe — 4900. — 5100. —
 Első m. sörész. h. — 410. — 480. —
 Első magyar szálloda r. t. — 475. — 485. —
 Fiumei rizshántoló kom. gy. — 1800. — 1850. —
 Gechwind-féle szeszgyár — 350. — 355. —
 "Hungaria" m. téglagyár — 345. — 355. —
 Kőbányai polgári sorozó — 1790. — 1820. —
 Magyar cukoripar — 380. — 386. —
 Magyar vasuti forg. r. t. 5% 294. — 296. —
 Magyar villamosági rvt. 5% 625. — 635. —
 Nemzetk. villamos társ. — 1000. — 1100. —
 Szegedi kenderfonógyár r. t. — 394. — 397. —
 Adria tengervízvezetési r. t. 5% 550.50 551. —
 Bpesti közuti vasut. okt. k. — 825. — 835. —
 Bpesti vill. városi vasut. 5% 264.25 264.78
 Bpest-újpest-rákosp. vill. vas. — 137. — 138. —
 Dóli vasut. okt. v. — 120. — 121. —
 Dunagőzhajózási társ. — 5% 990. — 1000. —
 Kassa-derbergi vasut. — 5% 356. — 360. —
 Magyar h. é. vasutak — 295. — 300. —
 Magyar nyugati vasut. — 401. — 405. —
 Osztr.-magy. államv. okt. v. — 688. — 688.50
 Pecs-bácsi vasut. — 415. — 420. —

Sorsjegyek.

Bazilika sorsjegy — 19. — 21. —
 osztrák földh. — 30. — 32. —
 Bécsv. ny. kölc. 1874. év — 490. — 560. —
 Budavári sorsjegy — 190. — 200. —
 Erzsébet szanatorium sorsj. — 7.75 8.75
 "József" sorsjegy — 10. — 12. —
 osztr. földh. — 10. — 12. —
 Magyar vöröskereszt sorsj. — 23. — 25. —
 osztr. földh. — 26.50 27.50
 Osztrák vöröskereszt sorsj. — 49. — 53. —
 Osztrák hitelint. sorsjegy — 470. — 480. —
 Pálffy-sorsjegy — 197. — 207. —

Pénzmekek és váltók.

Arany, magyar v. osztr. vert 11.85 11.48
 " " " kor. — 11.27 11.38
 " " " ftt. — 19.11 19.17
 " " " 30 markas — 19.11 19.17
 " " " 20 markas — 23.56 23.58
 Török aranylira — 117.37 117.67
 Német b. bankjegy (100 mk.) — 95.45 95.75
 Francia b. (100 frank) — 95.20 95.50
 Olasz bankj. (100 lira) — 2.52 2.58
 Papírmonet darabonként — 94.60 95.35
 Római bankjegy (100 lei) — 239.75 240.15
 Szerb bankj. (100 ezüst dinár) — 117.37 117.67
 Váltók London (100 font st.) — 95.25 95.55
 " német bankp. 100 m. — 95.25 95.55
 " olasz bankp. 100 lira — 95.25 95.55

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLER.

42

Eldondtam, milyen különös volt egy jelentéktelen esemény, egy darab papir megsemmisítése és mégis néhány ember sorsának megváltozását jelentette.

Most mindhárom egy újabb esemény előtt álltunk.

— De nem szabad az időt elvesztegetni, — szólott Klára, mialatt fürgén félre rakta a teát és az izletes kis süteményeket, melylyel Monk háziasszonya megkínálta minket, — Ne felejtse el Monk, hogy most, ez esetben a szerepek elvannak cserélve. Most önnek van szüksége tanácsra és segítségre, míg mi ketten képviseljük a detektiv-czéget. — Helyes! Tehát az ügyet az esküdtbíróóság elé utalták; a férjem már elmondott mindent. Itt van az újság is, amelyből Fredrik fel fogja olvasni a közleményt, ugyebár így akarja? — Tehát kezd el, Fredrik!

TIZEDIK FEJEZET.

Az esküdtbíróóság.

A „Morgenblatt“ 1888 június 2-iki számában ezzel a címmel írt:

A fekete teknősbéka az esküdtzék előtt.
 „Hogy ma a törvényszéki tárgyaló-terem tömve lesz és sokan kénytelenek elmenni, — az előre látható dolog volt. Az „öreg Frick“-nél történt gyémántlopás — melyen tisztelt polgártársunk meg fog bocsátani, hogy ezen családias megszólítással élünk — a sajtóban is nagy érdeklődést keltett. Bár az eset nem látszott valami bonyolultnak, komplikáltnak, dacára an-

nak, hogy a vádlottó a vallomását visszavonta, — mert a bizonyítékok nagyon is ellene szóltak, — de maga a lopott tárgy olyan különös és nagy értékű és a személyek, akik benne szerepelnek, nagyon is ismertek az előkelő társaságban, hogy előre tudott dolog volt, miszerint a tárgyalás annyi közönséget fog vonzani, hogy a terem kisinek bizonyult azok befogadására. Ha azonban a közönség sejtette volna, hogy milyen váratlan fordulat fog beállni a tárgyalás menetében, olyan fordulat, melynek horderejét némely személyre vonatkozólag még nem lehet megítélni, — akkor bizonyos, hogy a közönség kilencz tizedrésze mind a tárgyaláson szeretett volna lenni.

De átadjuk tudósítónknak a szót:

... Nem csoda, hogy a törvényszéki tárgyaló-terem a Christtian-strassében tegnap zsúfolva volt. Nem is lehet szomorubbab, érdekesbbit elképzelni annál a szép, halászápadt, fiatal leánynál, ott a vádlottak padján és mellette a védőjét, a fiatal ügyvédet, élénk barna szemekkel és fordulatos, ötletes beszédjével. Látják az esküdtek komoly arcát? A legtöbbsze zinte zavartan tekint körül, szokatlan nekik ez a bírói szerepkör, amit most teljesíteniük kell. Annál megkapóbb a bírák elgondolkozó arc kifejezése és különösen az elnök tiszteletet parancsoló alakján pihen meg szívesen a tekintet. Ha az elnök fellépése és személye hozzájárul az igazság felderítéséhez, akkor okvetlen éreznünk kell ezt Stein elnöklése alatt. Biztosítékot nyújt erre a hatalmas biztonság, mely minden egyes szavát jellemzi. Az okos, élestekintető szem, a magas homlok. És végül a tanuk között a jól ismert nábob alakja, az öreg Frick, mellette pedig bájos teremtés: az unokahuga. Ott van a fiatal Monk rendőrtisztviselő, jelenleg a detektivosztály főnöke, aki nagyon is költ és általánosan ismert személyisége a városnak. A barna, előkelő megjelenésű ur, Frick háziasszony mellett, alkalmasint Hovell ur, angol, aki Frick ur vendége és aki, mint már mindnyájan tudjuk, a sors-

különös szeszélye folytán kényszerítve van a legesudálatosabb tanúságtételre, ami csak valaha előfordult. Az angol alkalmasint nincs elragadtatva attól a szereptől, melyet itt játszania kell. Amint némelyek állítják, megpróbálkozott kibujni a tanuskodás alól, de minden eredmény nélkül. Annyi bizonyos, hogy nem kellemes feladat a fiatal teremtés végzete lenni. Azonban nem akarok az olvásóval tovább csevegni, hanem „referálok.“

Tehát! Az ügy jelentve van; az államügyész és a védő igénybe vették a visszavetési jogot; a törvényszék megalakult és elfoglalta a helyét. Felolvassák a vádiratot az általános kérdésekkel, név, kor, vallás, stb. A vádlott fel sem tekint és alig hallható hangon felel. Azután jön a kérdés: vajon bűnösnek érzi magát a lopás vádjában?

Feszült figyelemmel várják a feleletet. A vádlott hangja most olyan halk, hogy az elnök előre hajol és felszólítja, miszerint érthetőbben beszéljen.

Templomi csend van a teremben és bár a leány csak suttogva ejti ki: Nem! mégis az egész teremben hallható.

Talán mást várt a közönség? Talán. Esetleg nem...

Most az elnök komoly intellemmel fordul az esküdtekhez, minden összekötést meg kell szüntetniök a külvilággal mindaddig, míg az ügy le nincs tárgyalva és egyuttal felszólítja őket az esküre: „Fogadjuk és esküszünk, hogy... stb.“

Az esküt letették és megválasztottak maguk közt egy elnököt, az államügyész pedig kezdi a vádbeszédet:

— A büntett, amelyet hivatalból üldöz, ez alkalommal nem valami bonyolult lélektani dolog, hogy ki, vagy hogyan követte el.

(Folyt köv.)

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 14. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Nagy Károly nagyváradi törvényszéki joggyakornokot a károlyfalvi járásbíróshoz jegyzővé, Izsák Bálint beegrszászi törvényszéki díjnokot az ilosvai járásbíróshoz és Gellér Dezső nezsideri járásbírósi telek- könyvi betétszerkesztő szakdíjnokot a szolnoki törvényszékhez irnokokká; a honvédelmi miniszter Lulich Iván végzett joghallgatót díjtalan miniszteri fogalmazó-gyakornokká; a kassai ítélőtábla elnöke dr. Komjáthy Lajos ügyvédjelölt, ungvári lakost a kassai ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká; a postatakarékpénztár igazgatója Révész (Rukenschuk) János, Hárs Pál postatakarékpénztári segéd- szolgálkat végleges, Bogdy Ferencz, Szabó István és Jakabfy János igazolványos altiszteket pedig ideig- lenes minőségű hivataloszlókká nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Ebneht Lajos zilahi ügyvédségi ügyészét a miskolczi ügyés- séghez, Szekeres Károly soproni törvényszéki iroda- tisztét a soproni járásbíróshoz; a vallás- és köz- oktatásügyi miniszter Györy Erzsébet nagyszabosi állami óvodót a rimatamásfalui állami óvodához ugyanebben a minőségben áthelyezte.

Megerősítés. Az igazságügyminiszter a margittai járásbírósnál ideiglenes minőségben alkalmazott József Salamon irnokot ebben az állásban végleg megerősítette.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Rihtarcz György budapesti lakos Rákóczira, Mózes Ernő hód- mezővásárhelyi lakos Mezősire, Kécza v. Sinka Ba- zil királyházi lakos Sárkányra, kiskoru Putz Béla és kiskoru Putz Miksa szobotisti lakosok Lángra, kiskoru Cinteau (Czintyán) Gergely mezővelkéri lakos Czintaira, Gruman Béla kaposvári lakos Gyula- laira, Rudek György kezei lakos, valamint Jenő nevű kiskoru gyermeke Reményire, Rösinger Jónás János margittai lakos Miklósrá, Csik Imre békés- szentandrási lakos Csanádira, Hoholyák János pet- róczyi lakos Talnagira, kiskoru Bumbuj Domokos, Károly és Zsigmond székelylengyelalvi lakos Or- bánra, Schwarcz Izidor kőrösladányi lakos Hollósrá, Herskovits Márkus nyiregyházi lakos Halmosra, Kadlec Erzsébet óbecsei lakos saját, valamint La- jos, Mária és Béla nevű kiskoru gyermekei Hal- lásra, Szávicz (Barfi) Alajos világosi lakos, vala- mint Géza és László nevű kiskoru gyermekei Szik- laira, Braun József (Jenő) sátoraljaihelyi lakos, va- lamint Sándor, Lajos, Erzsébet, Aliz és Klára nevű kiskoru gyermekei Biróra, kiskoru Czukermanndi Ár- min pápai lakos Czeglédre, kiskoru Kovácsévits Fe- rencz budapesti lakos Kovácsra, kiskoru Kati József jánki lakos Kertészre, kiskoru Heiser József somogy- vári lakos Hunyadira, Gold Mariska és kiskoru Gold Dezső, Irén és Márton marczali lakosok Aranyra, kiskoru Kohn Béla, József és Dezső temesvári la- kosok Kálmánra, Kapusza Béla olmányfalvi lakos saját, valamint Béla, József és István nevű kiskoru gyermekei Kárpátira, kiskoru Szrsen Árpád Lajos körmöcbányai lakos Szigetvárra, Gold János bu- dapesti lakos, valamint János József nevű kiskoru gyermeke Aranyra, kiskoru Péterzél Simon és Ig- nác vércsorogi lakosok Péterfőre, kiskoru Anhaltzer Regina, Lizi (Erzsébet) és Eija nagyszentmiklósi la- kosok Antalra, Cúteanu (Kutyán) Tivadar nagy- becseréki lakos Kálmánra, Stegena Ede budapesti lakos Székelyre, Vrána Ferencz medvesi lakos, va- lamint Ferencz István, Margit és Erzsébet nevű kis- koru gyermekei Várkonyira, Szencz György vállusi lakos Váradira, Májninger Péter vállusi lakos saját, valamint Májninger Péter nevű kiskoru gyermeke Ácsra, Stieglitz Róbert és kiskoru Stieglitz Ottó bu- dapesti lakosok Salgóra, Marmorstein Zsigmond bu-

dapesti lakos saját, valamint György nevű kiskoru gyermeke család nevének Méreire kért átváltozta- tását megengedte.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. október 14-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő változatlan maradt. A hő- mérséklet maximuma: Komáromban, meg Ver- seczen 24 C°, minimuma: Arvaváralján -2 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Az időjárásban változás nem várható.

Állomás	Lágyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmér- séklet	
						max.	min.
A.-Szatimá	72.3	6.4	NE	3	0	20	5
Ungvár	70.0	5.8	N	3	1	20	5
Kősmárk	78.0	0.5	E	1	1	18	0
Losonc	70.8	1.6	E	1	0	20	0
Ogyalla	69.3	2.8	E	1	0	23	1
Budapest	70.0	8.2		0	0	20	8
Herény	69.1	5.4		0	0	19	5
Kosztoly	69.2	10.0		0	0	18	5
Pécs	69.2	18.0	NE	2	0	21	10
Zágráb	68.6	9.2		0	0	20	9
Fiume	66.5	13.5		0	0	21	12
Szeged	69.4	7.0	NE	1	0	20	7
Temesvár	69.0	5.8	NE	1	0	22	5
Nagyvárad	0	0		0	0	—	—
Kolozsvár	72.7	2.6		2	2	18	1
Nagyszombat	71.8	1.4	SE	1	2	17	1
Szatmár	—	7.6	E	1	0	18	4
Eger	—	4.8	NW	1	1	19	4
Arvaváralja	—	1.2	NE	1	3	14	2
Selmecz-bánya	—	9.4	NE	1	0	27	7
Komárom	—	3.4	E	1	0	24	6
Magyar-Óvár	—	6.4	NE	1	1	19	5
Sopron	—	7.1	S	1	0	23	5
Eszék	—	4.5		1	0	23	4
Cirkvenica	—	10.6		0	0	22	10
Debrecen	—	4.1	NE	1	1	20	3
Kecskemét	—	6.2	N	1	1	20	4
Óroszlás	—	6.7	N	2	0	19	5
Árad	—	10.9	SE	2	1	20	9
Zsombolya	—	4.2	NE	1	0	22	4
Versecz	—	15.4	S	1	1	24	12
Orsova	—	6.1		3	—	20	5

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

Polgár Sándor

m. kir. szabad. nyert or- vosi mt. és kísérőviz- BUDAPEST VII. Erzsébet-körút 50. Legelőnyösebben be- szerelhetők orvosi, sebés- zsi és betegápolási eszközök. Gummi árak, Suspensórium, Irrigator-fooskendők stb. legújabb találmány- oszás. és kir. szabad. Polgár-féle párválók, has- és köldök kötések. — Valódi francia külön- legességek (óvzere- sek) Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Felelő címre tessék ügyelni.

Utánzás ellen védve 1890. sz.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK- TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERÉSZ- és MŰÖRÁS- üzletében szerezhetők be.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOTT FORDITOK.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszor, igen számos esetben kitünő szolgál- latot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitünő gyomorkeserü páratlan hatásu!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1908. október 15-én

Nemzeti Színház

Romeó és Julia.

Tragédia 5 felvonásban. Írta Shakespeare. Fordította: Szász Károly.

Kezdete 7 1/2 óraker

M. Kir. Operaház

Manon Lescaut.

Opera 4 felvonásban. Zongóját szerelte Giacomo Puccini. Szövegét fordította Radó Antal.

Kezdete 7 óraker

Várszínház

Szerelmjátéka

Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Marivaux.

Kezdete 7 óraker

Vígyszínház

Virraszt a szerelem.

Vígjáték 4 felvonásban írta Flers és Callaret. Fordította Adorján A.

Kezdete 7 1/3 óraker

Királyszínház

Hollandi lány.

Nagy operett 2 felvonásban. Szövegét írta Paul Rubens és Augusten Hergen. Zongóját szerelte Paul Rubens. Fordította Bródy Miksa.

Kezdete fél 8 óraker.

Magyar színház

A szerencse fia.

Komédia 4 felvonásban. Írta: Drégely Gábor.

Kezdete fél 8 óraker.

Uránia színház

Bűn és bűnhődés

Kezdete 1/2 8 óraker.

Apollo - Projektográf

TELEFON 68-39

Nagy vasúti szerencsétlenség Berlinben.

Szerelm a büfében. Fazekas ipar. Rendőr álma. Nagyapa születésnapja. Sherlock Holmes. Japán búvészet. Élet a vidéken. Borzasztó álom. Utazás Marseillebe.

KEZDETE : 6 óraker

ROYAL ORFEUM

ERZSEBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22. Ma és mindennap 8 óral kezdettel Nagy előadás.

VERA VIOLETTA. Nagy operetta. Szerelte Eysler Ödön. A télikerben reggel 5 óráig táncatrakciók és Balogh Károly cigányzenekara.

STEINHARDT MULATO

Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23. Kezdete 7-9-kor. Ma és mindennap: Uj attrakciók.

FŐVÁROSI ORFEUM. WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17. TELEFON: Igazgatóság: 317. Jegynévtár: 83-98. Kórház: 17-97. Sajtóiroda: 81-71. Reklámszolgálat: 49-82. Ma és minden este IFJABB SCHAEFFER SYLVESTER az artisták királyának vendégjátéka.

BUDAPESTI CABARET. BONGONIÉRE. VI., Teréz-körút 28. Telefon 52-88. Minden este pont 9/4 óraker a nagyszerű, elsőrendű októberi műsor: 3 kis bohózat, 4 színpadi tréfa, 27 nemzetközi cabaret-szám.

SIMPLON KÁVÉHAZ. Esténként veszprémi KIS JANCSI cigányzenekara hangversenyez. Szólad osaládi találkozóhely! Színházi vacsora. József-körút 8.

BEKETOW CIRKUSZ. Városi utca. Telefon 107-44. Ma este 9/8 óraker Nagy Előadás. Folytatása a nagy nemzetközi díj és versenybirkózásnak.

FOLIES CAPRICE. Igazgatók: LEITNER és KELETI. Főrendező: ROTH SANDOR. Budapest, Révai-utca 18. sz. Az előadás kezdete fél 9 óraker.

DER LUFTTURNER. Vígjáték. Kezdete fél 2 óraker.

Vértess-féle Sósorszesz. Minden házban szükséges. Az Erzsébet-sósfürdő Budán. lakásokban 40 százalékos engedményt nyújt.

Frenreisz István éttermel. VIII., József-körút 56 sz. A szép fűzfazon kívül megnyitja a kellemes udvari kert-helyiség is.

Czimbalom kedvelők. Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám. Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek árjegyzéket.

Női ruha divat-kelme előadás. Oriasi készletünkben 120 cz. széles őszi angol kelmet méterenként 42 értől kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 írtig árusítunk.

SZABADALMAK AT. védjegyeket és mintajelölteket megszerző Szabadalmakért Értékesítő Vállalat PASZTOR (bol. cég) BUDAPEST, VII. ERZSEBET-KÖRÜT 17.

Kovács Gyula zongera-fermel. Budapest, V. Ferenc-József-tér 5-8. Gresham-palota. Telefon 110-66. zongorák, pianók és harmonikumok legelősebb árban.

Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal HATSCHEK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök is legelősebb árban kaphatók.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 3 korona. Főzetéskülései helyett, VIII., József-körút 78. Gara Géza és Tsz drogeria.

HETI MŰSOR.

Table with 8 columns: Október, Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Vígyszínház, Király Színház, Magyar Színház, Uránia, Várszínház. Rows for Oct 16 (Péntek), 17 (Szombat), 18 (Vasárnap).

Szív- és vesebajok, véredény elmeszesedés, gyulladós étvágytalanság ellen biztos hatású

Burai Maria Gyógyvíz

Gyermeknek a legbiztosabb hashajtó! Központi iroda: VII., Erzsébet körút 9. sz. Telefon 91-98. Főraktár: Edeskaty L. özégnél. Kapható minden gyógyszár, drogeria és jobb fűszerüzletben. —

Elsőrendű
THE ROYAL
beszélőgépeket

a legújabb modellokat szigorúan az eredeti gyári árakon

30% árelszállítással

szállítunk havi 8-10 K. részletfizetésre is, vidékre is bérmentve.

Láng Jakab és fia gramofon-nagykeresek. Budapest, József-körút 41. Fióküzleteink: VIII., Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. 27903 E.

Saját gyártmányú
vas- és rézbutorok

Rézágy — — — 45.-.- 69
Vaságy matraccsal 8.50
Gyermekágy — — 11.50
Sodronyágy-betét 3.50

Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048

WEISZ LIPOT

Király-utca 99. szám.

TELEFON 67-61.

Butor

ezelőre is melyen lezárt állapotban kapható a

Butor-Udvarban

Budapest, VI., Eötvös-u. 17.

(Andrássy-nál sarkán.)

Árjegyzék ingyen.

FIGYELEM!!!

Férfiöltönyök, felöltők télikabátok valamint női konfekció, vászonárúk, szőnyegek, függönyök stb.

Kedvező részletezési feltételek mellett kaphatók:

Magyar Divat és Vászonáruház

(Vincze, Bruckner és Tsai)

VII., Erzsébet-körút 48. szám I. em.

Levél vagy szóbeli megrendeléseket előzad a fenti cég.

Porter Safety Seal Co. cég, Chicagóban a 25280. számú

«Olmzár létesítésére szolgáló készülék»

ezümi magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárokkal összekötést keres, szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyeket ad. Bővebb felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.

Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly, hites szabadalmi ügyvivők.

Budapest, V., Váci-körút 73.

PARISI VILÁGKIÁLLÍTÁS „GRAND PRIX“ 1900

Kwizda-féle SERTÉSPOR

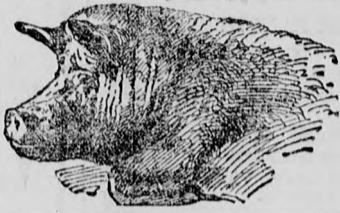
diétefikai szer a hizás elősegítésére.

Árak: Kis doboz kor. 1.20, nagy doboz kor. 2.40

Valódi csak azon védelemmel képez árjegyzék ingyen és bérmentve. — Főraktár: **TÖRÖK JOZSEF** gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. —

Andrássy-ut 28. szám.

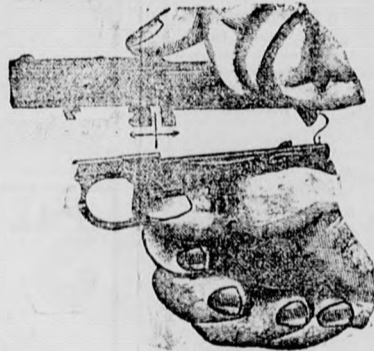
Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED betéti társaság

Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 6-35 mm. Browning-patronok használatára készült. Legjobb előnye, hogy szabadkézzel minden szerszám nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben eltér.

Ára 80 korona. **CD** Havirészlet 4 Kor. 12 havi egyenlő részletre 72 Korona.

Levágandó és hozzáánk beküldendő.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél

Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt — korona árban, fizetendő — kor. havi részletekben — től kezdve, Budapesten, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi.

Lakhely: _____
Kelet: _____
Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

BRÁZAY
SÓSBORSZESZ
A LEGJOBB

ÓVAKODJUNK
ERTÉKTELEN
UTÁNZATOKTÓL!

Hollandi

életbiztosító részvénytársaság

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

Amsterdam

Magyarországi igazgatóság:

BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 1. SZ.

Az 1907-ik év végén:

a biztosítások összege a **341 millió** koronát meghaladta.

A tartalékok összege: **99 millió 440,898.20 kor.**

Eddigi kifizetések: **75 millió 856,650 kor. 79 fill.**

Legelőcsőbb díjak.

TISZTVISELŐI KÖLCSÖN!

Semmi néven nevezendő levonás, u. m. kezelési költség, tartalékalap stb. nincs. Fennálló tisztviselői kölcsönök **magasabb összegre** konvertáltnak. Felvilágosítással akár személyesen, akár levélileg díjtalanul szolgálunk. Sürgős kölcsönügyek **szorokivül** elintéztetnek. Megszavazás után **kamatmentes előleg** folyósítatik.

A még idáig nem létező kedvező feltételek mellett **6-6 1/2%** kamatra **5-30** évi törlesztésre engedélyeztetik, vagy tőkétörlesztés nélkül csupán kamat és életbiztosítási díjfizetés mellett, állami, megyei, városi, vasuti tisztviselők, gőzhajózási tisztek, katonatisztek és nyugdíjasok részére.

MAGY. TISZTVISELŐK ORSZ. HITELVÁLLALATA

Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 9. sz.

TELEFON: 69-75.

TELEFON: 69-75.

MI!!!
abátok
ászon-
ik stb.
kaphatók;
ruház
ai)
I. em.
fenti cég.

góban

készülék
zabadmának
összeköttetést
gyártási en-
szsével szol-

inger Ké-
gyvívők.
73.

li

g

frente)

SZ.

renát

kor.

9 fill.

matra
s nél-
egyei,
isztek

LATA

SZ.

9-75

Miért vesz minden szegény és gazdag

egyaránt

DIANA sósborszeszt

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.

Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszesz

Urlovasok, zsokéek, sportférfiak

részére nélkülözhetlen szer, a **DIANA-sósborszesz**. Bedörzsölés után a fáradt, vagy elernyedt izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha **DIANA-sósborszeszt** visznek magukkal. Mert a **DIANA-sósborszesz** ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségtől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. **Hajón utazókat** megóvja a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipállását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat.

Munkások

kik testi erejük után szerzik meg a mindennapi kenyeret, utólérhetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a **DIANA-sósborszesz**-ben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Hivatalnokok, díjnokok

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálsabb szert nem találhatnak a **DIANA-sósborszesznél**, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápolószer

a legkiválóbb a **DIANA-sósborszesz**, amely eltünteti a mitesszereket, az arcórt simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbűz megszüntetéséhez. Fürdővizben, mosdóvizben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üdeséget kölcsönöz.

Egyedüli

készítő:

Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körut 5.

Minden üvegnek plombálva kell lenni

Használt „DIANA sósborszeszes“ üvegeket nem veszünk vissza.

Fejfájásban

szenvedők állítása szerint a **DIANA-sósborszesz** biztosan ható és a legolcsóbb háziszser.

Esténként miért használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt.

minden házbán?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszeszszel,

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a székelet teljesen rendbe jön.

Mert a bágyadtság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.

Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA sósborszesznek a fodrásztermekben

Mert köztudomású lett, hogy feltűnő kellemes illata végezt az orak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál **DIANA-sósborszesznél** nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.

Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.

Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.

Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.

Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.

Köztudomású, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb bőrbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós bőrbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Éppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** befejeskendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

! Legerősebb sósborszesz !

Az egész országban mindenütt kapható.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.

Egy üveg DIANA-sósborszesz

40 fillér

Egy nagy üveg Diana-sósborszesz

1 korona

Egy legn. üveg Diana-sósborszesz

2 korona

E hirdetés rovatban minden szövegi beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegi beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Hurutos

bántalmak hatásos és kellemes gyógyszere a Réthy-féle cukorka, melyet pémeteléből készíti Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán. Gyógyszertárban kapható.

Kovácsszén,

koks, briket, antracit jutányosan kapható, Radnay Károlynál, Budapest. 29055

Magán építőiparos-iskola előkészítő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett eljogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagy főszerkesztő igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Pótvizsgákra,

Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözőzetre és érettségire előkészítő (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 7808

Egyéves önkéntes

lehet minden fiatal ember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgálatot leteszi. Ezen vizsgára mindenki rövidesen legjobb sikerrel előkészíthető. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3.

Gépészet

című állandó rovata van a hetenként megjelenő „Molnárók Lapja” szaklapnak (Budapest, V., Csáky-utca. 12.) és műutvány-szemek ingyen készítenek azoknak, akik levetőzölapon kerlik. Minthogy ebben a rovatban a legjobb technikai utasítások kívül mindaz előfordul, amire gépészeknek, művezetőknek, elektrotechnikusoknak, motorkezelőknek, tűtőknek, gépgyári munkásoknak az üzemből az azon kívüli szükségük van, emellett a valóságos elapródításra nyilatkoznak arról a rovatról azok, akik megismerték. A hellyel ára egész évre 8 kor. félévre 4 kor. 29067a

Gimnáziumi,

reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letévesztéséhez igényelt tárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitérő philologus, matematikus. Egyenként oktatás. Tanítványok csak korlátozott számban vétetnek fel. A bannulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. **Goitein Henrik** Budapest, VII., Damjanich-utca 39. II. em. 10.

Temetkezési

vállalkozók, intézetek, egyetek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság Nagy-mező-utca E. 46. 27903 C.

Gyerek övni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a túlbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hála-latrak ezrei igazolják, diszkretnen küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. **Franz Anna Kaupa, Berlin, 247, Lindenstr. 50.**

Pénzszekrények

és amerikai irodabútorok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít **Hirsch és Társa** Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

Gyümölcsfa

díszfa stb. őszi árjegyzékkel ingyen szoleál, kertfalakításokat elvállal **Weber falkolája Békásmegyeren.** (Budapest mellett.)

Eladó birtok

Hontmegyében 203 magyar hold szántó, 40 hold erdő és legelő, emeletes kastély, gazdasági épületekkel, őszi vetéssel együtt 126.000 koronáért eladó. Bővebb értesítést ad **dr. Vámos Béla ügyvéd** Ipolyságon.

Gyakorlattal bíró

tótul tudó ügyvédjelölt ketesek november 1-én való belépésre. **Dr. Vámos Béla ügyvéd** Ipolyságon.

Názilag lözött

cukorédes szilvalekvárnak kilóját 1 korért, méz-édes baracklekvárnak és bírsalma sajtának 2 korért különleges megylekvárnak 3 korért **Szabó Csongrádról.**

Cukorédes

szilvalekvárnak kilója 80 fill. méz-édes baracklekvárnak és kitérő bírsalmáinak 2 kor., különleges megylekvárnak 3 kor. **Gyümölcs-kivitel Csongrádról.**

Téli elrakásra

nemesfajú csemegezőlő kitérő izli táblakörte 25 kilónként bármelyik 9 kor. elsőrendű téle elrakható különleges fajalmak török-bálint, angolbvis, szercsika stb. mázsánként 24 kor., óriási bírsalmát 20 kor., postakosaranként 240 kor. **Szabó, Csongrádról.**

Mézédes

csemegezőlőt téli elrakásra, cukorédes tükör-tét 25 kilónként 10 korért, téli elálló nemes fajalmak, török-bálint, szercsika, batur, stb. különleges fajok métermázsánként 24 és 28 kor., óriási bírsalmát remek példányok 16 korona postakosaranként 240 kor. **Gyümölcs-kivitel Csongrádról.**

Gépészeket

széplep idényre egyszerűen gazdasági személyzetet, szakértelmet és józanúságot ért teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költséges és díjmentesen éjéni **Krakauer Armin** Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-87.

Vadászfegyver

gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint, Grener-zárú, Bücksflinte 40 forint, Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejector-os Hammerles Drilling, valódi Krupp acélcsovekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Branning Welodoghamerles, ugyanitt Görz Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, egy perzsaszonyeg és egy motorke-rekpar nagyon olcsón azonnal eladó. **IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál.** 49082

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámveleltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: **Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma** Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel

Szaktanárok

veretése alatt előkészíttnek felelőséggel, legelőbb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemi végezték, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reálisiskolai tanulók, javító- vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgára. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3 ajtószám.

Parlament

gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémitanárokat által oktatott szak-tanfolyamok. Az **Országos Magyar Gyorsíró-Egylet** hivatalos tanfolyama. Alapította **Markovits Iván** 1863-ban. Biztos állásbiztosítással. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a **Gablsberger** szakiskola. (Csak **Liszt Ferenc-tér 10. sz.** előbb **Gyár-utca 4.**) Czimre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégekkel s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamokról ítégetlen. Telefon 64-68. Beírások egész napon át. 28944

Stenográfia

Bákócai-ut 60. Magyar, német gyorsírást oktató ingyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Gablsberger gyorsíró és gépiró iskolában havonta új magyar, német gyorsírási, gépirási, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Oktatóval gyorsíró és kereskedelmi iskolát rendez tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és diszmunák elkészítését és sokszorosítását. A „Kalligrafia” sazipírasi osztályában fényszer be-vált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres sazipírás-oktatás. Merséket tandíj. Beírások naponta kizárólag **Rákóczy-ut 60. I. em.** Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót.

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácsok, kerkerfőcsok, keramittlapok, Kőhalmi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór, épület-bontás vállalkozó) Budapest, Wádor-u. 72-74. Hídk útlet Sziget-ut 5.

Magánnyomozó

törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélkül megfigyelését s el-tűnt egyének és névtelen levelek irónak kinyomozását, bel és külföldön. **Barna Lóbor János,** Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 15. Telefon 103-52. 28587

Csemegezőlőt

nagy szemű ropogós gyöngyszőlőt legnemesebb muskotályllyal keverten és finom zamatu őszi barackot 5 kilónként 2 koronáért, métermázsánként 30 koronáért szállít **Müller J.** szőlőtelepe Kiskunhalason.

Jogtudományi

és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészítő biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos

jogi szemináriuma, Budapest, Wesselényi-utca 18 szám.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utcasarkán

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő Bpest, Váci-utca 2. Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindennemű kárpitos- és díszítőmunkákat. 27881 Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, francia és angol szöveteiből. Kétszempítés díjmentes.

Modern

urasági butorok alkalmi vétel és eladása hátó-, ebédő-, szalón-ariszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

A legelőnyösebb részleltetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt

kézpénzbeni áraton a legújabb rendszerű **bankhitel** utján kizárólag csak **Reményi nagy magyar hang-szerelőpén.** Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 53. száma.

Zalogcédulákat,

veszek, Zalogban levő ékszerket, brilliansokat, aranyat, ezüstöt és platinát költségmentesen kiváltok és a magas brillianc-árak figyelembe véve sokkal többet fizetek mint utjonnán kerültek.

SCHILLER IZIDOR

Sip-utca 8 szám.

szencziós könyv!

irodalmi csemege! A nem kérdé és a társadalom.

Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitúció az ó-korban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitúció világa. VI. A jövő iránya — Fényes László, a leles magyar publicista, ezt a kérdést szönyört, realizmusai rajzolja meg, az igazságnak teljesen megfelelő őszinteséggel és bátor-sággal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igazi bizonyíték az, miképp hihetetlen gyorsan kelt el az első öt kiadás 40.000 példány. Ez már a hatodik kiadás. A 114 szöru nyomott oldal-as könyv ára bérmentes küldéssel csak 90 fillér. Bélyegben is be-küldhető. Kapható a „Molnárók Lapja” könyvnyomdájában Budapest, V., Csáky-utca 42.

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, állandó nagy raktár **Laub Lipót,** BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

INGYEN.

+ GUMMI +

és különféle óvszer-árjegyzékünköt titoktartás mellett ingyen és bérmentve küldjük.

NAKIRA

törvényesen védett fért **GUMMI**-különlegesség tuczatja 12.- kor., 8 tuczából 20% engedély.

Uterus - Spray

legjobb higiénikus nőszor 14 kor. **GUMMI - HALHOLYAG** 2, 4, 6, 8, 10, 12 kor. tuczatja.

Mintagyűjtemény 12 darab Irrigátor 3 kor. és foljebb. Bides vasállványon 3 kor.

Magyar Orvosi Moszterár

Bpest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben). Pontos címre és a vérő-keresetre ügyeljenek.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretekben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123. TELEFON 62-8A

30 forint. Varrógépek

egy új valódi család Singer varrógép részleltetését 5 évi jótállással csak **SINGER A.**

műgépésznél Budapest, főz-let Akácfa-utca 55. Minden-nemű varrógépek javítását legjutányosabb árában elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Ajtók, ablakok

VASREDŐNYÖK, YASRÁCSOK, kapuk használtak és újak olcsón kaphatók

Lefkovits Jakabnál Bpest, V., Korall-utca 10 a yungali pályaudvar közelében.

BUTOROK

hátó-, ebédő-, szalón-berendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, roz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bérgeknifurák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám. I. emelet. 262

Esztivay-utca sarok.

INGYEN DRÁGÁBB, MINT MÁLUK RENDÉLT FÉNYKÉP NYOMTATÁSOK ADUNK EGY ÉLET NAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZKOPARTUVAL 55-68 CTA. MAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES OLAJKÉP ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐH MINDENNYI FELVÉTELENY. SZAVADSSÁG MINDEN IRÁNYBAN RAFAEL FÉNYKÉPHADYÓ ÉS GUDAPÉST, VI. RÖTTENKÜLLER-0-40 KÉPÜNTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRISI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON ORSZÁGUNKAT KÉPESÍTTÉL ÉS ARANYÉREMMEL.